

به کەمین گۆفاری کارگیری و گەشەپێدانی مەزەپێ
له کوردستاندا

26

له پێتاهو کەلیکی خاوهن پریاردا

منتدی إقرأ الثقافي

www.iqra.ahlamontada.com

مانگانه پەکی تایبەتە بە کارگیری و گەشەپێدانی مەزەپێ

سالی سێخەم - تەمەوزی 2010

گەورەترین سەرکەوتن!!

هەڵپەڕی سا مان

و
نەمانی خۆشەویستی!

لیتیرسراویتی گۆمەلایەتی گۆمپانیا تایبەتەکان

فەلسەفە کارى دامەزراوەیی و تایبەتەندییەکانی

وەرژەکانی خۆشەویستی ژیاڵی هاوسەریتی

The first Magazin Especialized in Management
and Human Development in Kurdistan

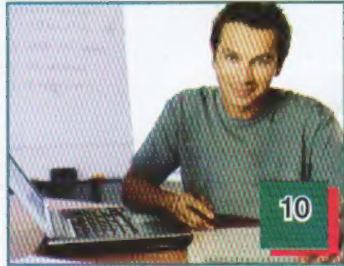
خواهني نيعتياز

نەندازيار مەسعود تاهير رۆژبەيانى

سەرنووسەر

عادل محەمەد شەيخانى

sarnosar@yahoo.com

10

5

26

18

42

39

بۆ دابەشکردنى بریار

هەولێر: خانەى سىروان ٠٧٥٠٤٦٧٢٩٦٣

كەرکوك: ٠٧٧٠٨٥٦٣٧٢٤ هەلەبجە: ٠٧٧٠١٩٣٣٩٦٧

دەربەندىخان: ٠٧٧٠١٥٨١٠١٨ كفرى: ٠٧٧٠١٥٦٦٨٧٦ كەلار: ٠٧٧٠٢١٠٢٨٨

چەمچەمال: ٠٧٧٠٨٥٥٠٥٨٦ كۆيە: ٠٧٧٠١٥٤٩٧١٤ سۆران: ٠٧٥٠٤٥٠١٩٣٣

چۆمان: ٠٧٥٠٤٥٦٧٩٩٢ قەڵادزى: ٠٧٧٠١٥٨٥٢٠١ رانیه: ٠٧٧٠١٥٨٠٤٤٢

ناوێشانى گۆشار

سليمانى - شەقامى سەلم - تەلارى سليمانى مۆل - نەۆمى نووهم

بەرامبەر بەرێوەبەرایەتى گشتى پەرورەرە

٣١٩٣٩٤٦ ٠٧٧٠٢١٧٨٦٨٢

E-mail: bryarmagazin@gmail.com

هەولێر ٠٧٥٠٤٤٦٣٢٣٠

چاپخانەى سەردەم

نرخ 2500 دینار

لە پێناو کەلیکە خواوەن بریاردا

بریار

مانگانەى ئەکى تایبەتە بە کارکێرى و کەشپێدانى مەروى
سالى سێهەم - ژمارە 26 - تەممەوزى 2010

بەرێوەبەرى نووسین

بەرزان نەبۆبەکر

سکرتێرى نووسین

نەسکەندەر رەحیم

ب: پەيوەندییەکان

محەمەد هاشم محەمەد

دەستەى نووسەران

هاژە شێروانى پەیمان بەرزنجى

بیگەرد فارس بەرى شیخ کەریم

وەهاب حەسێب محەمەد میڕگەبى

راویژکارى یاسایى

پاریتەر: نازاد محیدین

دیژاین

جەمال دەرویش

پشتیوان عەبدولرەحمان

بەشى ریکلام

07480112787

حساب بانكى گۆشار

بالتى گوردستالى لێودەولەتى سليمانى 3371

تەماشاي
ئاسماننىش بىكە
بۇ ئەومى
پەروەردگار
پىيەكانت
داهەزراو بىكات!!

*كاتىك
دەگەيتە لوتكە،
تەماشاي دامىتى
بىكە
بۇ ئەومى بزانىت
كى ھارىكارى
كردىت بۇ
سەرگەوتن
بەرەو لوتكە

نەم لاپەرەيە بە سىۋىسەرى

گروپى كۇمپانىياكانى رەسەن بىلاو دەكرىتەوۋە

يەكەم دلوپ

سەرنووسەر

لىپىرسراۋىتى

كۆمەلەيەتى

كۆمپانىيا تايىپەتەكە

بەلام ھىشتا ئەوان ژمارەيان كەمەو لە چاۋ ئەو ھەموو كۆمپانىيانەى كە بە ھىچ شىئەمەك پىداۋىستى كۆمەلگەو پىشكەوتنى كۆمەلەيەتى ۋىنگەپارىزى لە بەرچاۋناگر.

جىگى خۆيەتى تاكى كورد بېرسىت، سوودى ئەم كۆمپانىيانە كە ھەموو ئاسانكارىيەكيان بۇ دەكرىت چىيە بۇ كۆمەلگەى كوردەۋارى جگە لە ھەلاۋسانيان

لە پارەو ساماندا نەبىت؟

مروفي كورد ج سوودىك لە خانووبەرەى بەرزو ئۆتۆمبىلى گرانبەھى ئەوان وەردەگرىت؟!

پىۋىستە تاكى كورد ئەۋەش بزانىت كە (لىپىرسراۋىتى كۆمەلەيەتى) خىرو سەدەھە نىيە ۋەركىكە دەبىت فەرز بىكرىت بەسەر كۆمپانىياكاندا.

ھاۋكات دەبىت ئەۋەش بزانن كە كوردەۋەى كەنالى ئاسمانى دوور لە ھەموو بەھا مروۋىي ۋەششەيەكان، ياخود يارمەتىدانى بەرنامەكانى قومارو پىشېركى بىسوودەكان، ناچىتە خانەى لىپىرسراۋىتى كۆمەلەيەتيەۋە، بەلكو بە پىچەۋانەۋە دەچىتە خانەى چەۋاشە كوردن سېكرىدو دوورخستەۋەى كۆمەلگا لە ئامانجە بەرزەكانى.

لەبەرئەۋە پىۋىستە دىسۋزانى ۋلات پىرۋە ياسايەك پىشكەش بىكەن بۇ چەسپاندى لىپىرسراۋىتى كۆمەلەيەتى كۆمپانىيا تايپەتەكان، تا كۆمەلگا سوودمەند بىتو رەۋتى گەشەپىدانىش بە ئاقارى راستەقىنەى خۇيدا بىروات.

تەنھا قازانچو كۆكردنەۋەى پارەيە، پى ۋەچاۋكردنى پىسا مروۋىيەكانو رەۋشتو ئاكارى كارو مامەلەى بازىرگانىو پاراستنى مافى كارمەندو فەرمانبەرانو ۋەچاۋكردنى پاراستنى ۋىنگەو تەندروستى ھاۋلاتيان زۆرىك لە حكومەتەكان، ئەم ئەركەيان لە شىۋەى ياسادا داپشتوۋەو سەرمایەدارەكانيان پىۋە پەيوەست كىردوۋە.

چونكە بە داخەۋە زۆرچار كۆمپانىيا تايپەتەكان لەگەل كرىكارو كارمەندانى خۆشياندا، دادگەرانبە مامەلە ناكەن بۇ سوودو قازانچى خۇيان كاتزىمىرەكانى كات زىاد دەكەن كارمەندانىان ماندوو دەكەن، جارى ۋا ھەيە چەندىن كاريان پى دەسپىرنو لە كۆتايىشدا موۋچەى يەك كارمەندىان دەدەنى.

ئەمە ۋىپراى ئەۋەى لە ۋلاتى ئىمە كارمەندانى كۆمپانىيا تايپەتەكان ئايندەيەكى ۋوونيان نىيەو چەند سال كارىكەن ھەر كاتىك ۋازبەينن، يا دەربىكرىن ھىچ مافىكيان نىيە.

سەبارت بە لىپىرسراۋىتى كۆمەلەيەتىش ئەگەر سەرنجىكى خىرا بەدەينە بارودۇخى كۆمپانىياكانى كوردستان ئەۋا بەرامبەر بە ئىستغلاكردى ئەو كۆمپانىيانە بۇ خاكو ئاۋو سامانى مروۋى ئەم ۋلاتە، خزمەتىكى ئەۋتو نابىنىت كە شايانى باس بىت، ۋىپراى ئەۋەى كە سوپاس بۇ خودا كەسانىكىمان ھەن كە ۋەكو ئەركىكى مروۋى ھەستىكى كوردانە ھەمىشە خزمەتى ۋلاتو نەتەۋەى خۇيان كىردوۋە.

ئەمىرۋ ھەلسەنگاندى رۆلى كۆمپانىيا تايپەتەكان لە جىھاندا تەنھا لەسەر بىنەماى قازانچو گەشەپىدانى ئابوورىيان نىيەو ناتوانن تەنھا بەم كارە ناۋبانگى باش بۇ خۇيان دروست بىكەن ۋىنگەيەكى كۆمەلەيەتى دابمەزىنن.

بەلكو ئەۋەى كە بوۋەتە پىۋەرى كۆمەلگا بۇ ھەلسەنگاندى ئەو كۆمپانىيانە چەمكىكى نۆپىيە كە برىتتىيە لە (لىپىرسراۋىتى كۆمەلەيەتى)، (المسؤولية الاجتماعية).

لەو رىگايەۋە كۆمپانىياكان دەتوانن سوود بە خاكو ۋلاتى خۇيان بىگەيەنن ۋە دلى ھاۋلاتيانىشدا جىگى خۇيان بىكەنەۋەو لەگەل كۆمەلگاىشدا كەنارىگىر نەبىن ۋەيەۋەندىيەكى پتەو دروست بىكەن.

ھاۋكات تەنھا ئامانجىشيان كەلەكەكردى سامان نابىتو ئامانچو پىداۋىستىيەكانى كۆمەلگاىش ۋەبەرچاۋدەكرن.

لە گرنگىرەن ئەو بىنەمايەنەش كە پىۋىستە ۋەچاۋ بىكرىت بۇ گەشەپىدانى بەردەۋام ھەروەكو (كۆرى كارى جىھانى بۇ گەشەپىدانى بەردەۋام) ئامازەى پى كىردوۋە برىتتىيە لە: پەرەپىدانى ئابوورى، پىشكەوتنى كۆمەلەيەتى، پاراستنى ۋىنگە.

شارەزايانىش لىپىرسراۋىتى كۆمەلەيەتى بە كارىكى گرنگ دەزانن، بۇ ۋەبىرھىناۋەى كۆمپانىياكان سەبارت بە ئەركەكانيان بەرامبەر بە ۋلاتەى كە تىايىدا دەزىن ۋەلاكىيە مادىيەكانى خۇيانى تىدا ئەنجام دەدەن سوود لە خاكو ئاۋوۋەۋاى وەردەكرن، ئەو مروۋانەى كە ھاۋنىشتەمان ھاۋزىدىيانن. لەبەرئەۋەى زۆرچار ئامانجى كۆمپانىياكان

کارگیری به گوشتار

خوشبختترین کس، نهو کسهیه که دهتوانیت خوشبختی بگهیهنیت به زورتین ژماره له خه لکی!

لاروشفوکور

لۆمه ی دوژمنایه تی گورک ناکریت، نه کهر هاتوو شوان خوی دوژمنی مه ره کان بیت!

عومهر نه بو ریشه

خوشبختی نیمه لهو شتانه دا نییه که هه مانه، به لکو لهو شتانه دایه که پیویستمان پیمان نییه!

مؤریس بلوندیل

مروقی به هیتر کار ده کاتو مروقی لاوازیش خوزکه ده خورازیت!

به رنارد شو

نهوه ی راست نه ناسیت، ناتوانیت هه لهش بناسیت!

الحاظ

هه موو شتیکی بریقهدار نالتوون نییه!

وليام شکسپیر

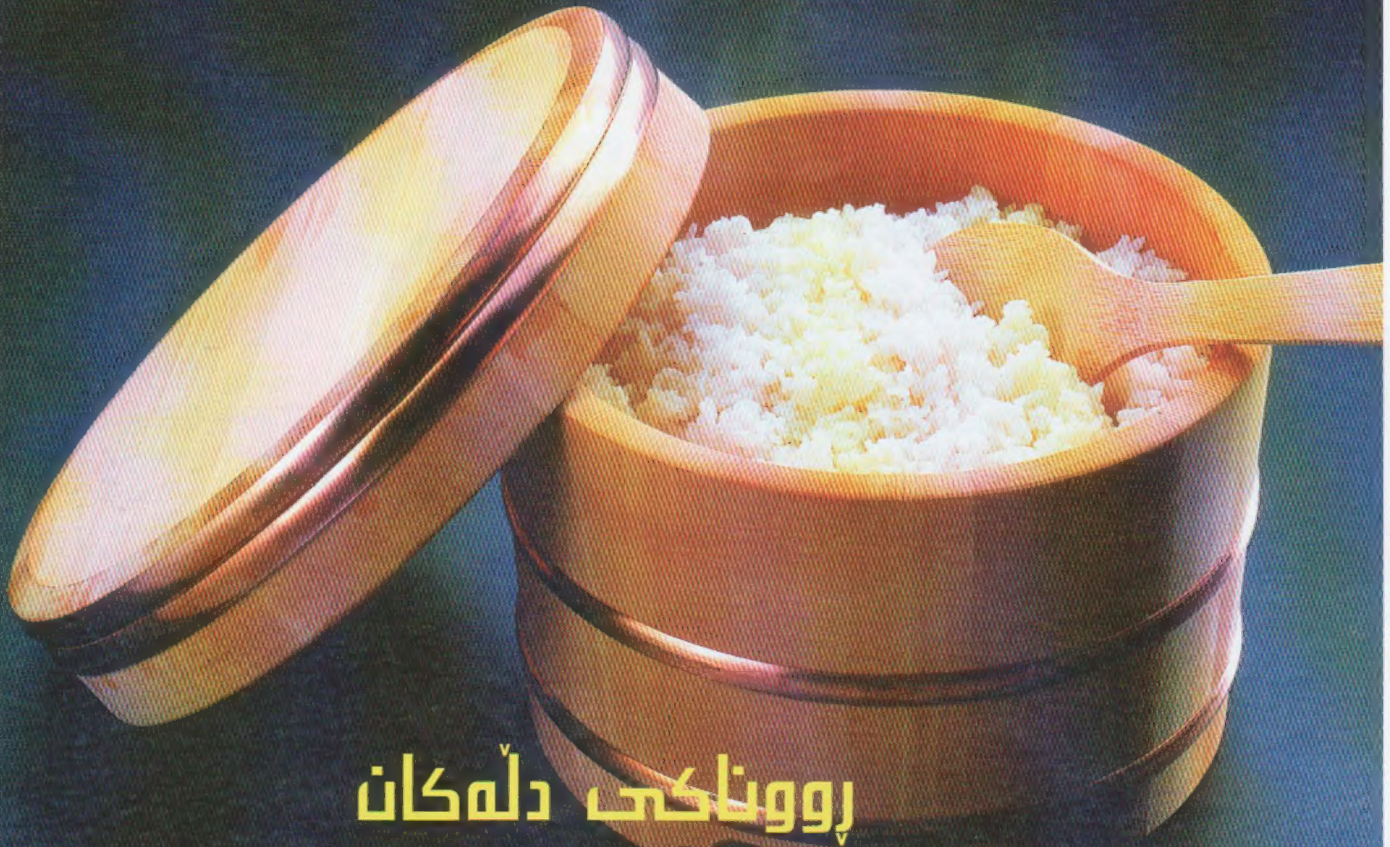
راستگویی جیامان ده کاتهوه

نهم لاپه رهیه به سپۆنسه ری

کۆمپانیای ئیکسلیتیز بلاق ده کریتهوه

كارگيرى به چيروك

رووناكى دلهكان بهختهوهرى به جيهان ده به خشيت!

1- بهختهوهرى به رهه مى كارهكانى
خۆمانه و شىوازى بىركردنه و همان رىگای
بهختهوهرىمان ديارى دهكات.
2- بهختهوهرى نيمه تهنه له
به رژه و مندييه تابه تيهه كانى خۆماندا نيه و
زۆرجار به پوهسته به زيانى كهسانى ترده و.
3- هۆكارهكانى بهختهوهرى زۆرن، با
تهنئا هۆكارىك به مايه بهختهوهرى خۆمان
نه زانين و هۆكارهكانى تر تافى بكهينه و.
4- دهتوانين به بهختهوهرى گردنى
كهسانى ده و روبه رمان سنوورى
بهختهوهرىمان فراوان بكهين، به شيوه بهك
هه نديچار دهتوانين سنورى بهختهوهرىمان
كيشوهرهكانيش بپريت.
5- نه گهر هه موومان و كوكو كۆمه لى
دووم بىريكه ينه ووه كهوچكه كانمان
ناراسته دهمى يه گتر بكهين هاوكارى
برايه تى و خۆشه ويستى بال دهكيشيت به
سهرماندا و زيان پر دهبيت له بهختيارى.

زورريك ههروهكو زوورى يه كهه، هه مان
مه نجه لى كه ووه كۆمه لىك كهسى تر به
هه مان كۆمه له كهوچكى دريژه و!
به لام خه لكه كهى نه وى دلخۆشو
شادمان بوون!
له بينينى نه م ديمه نه سهريان
سورما و له كهكيمان پرسى: نيمه له م
كاره خالى نابين، چۆن دهكرت نه مانه
له وپه رى خۆش خالىدا بن، له كاتىكدا له
هه مان بارودۆخى زوورى يه كهه مدا ده زين،
له هه مان كاتدا نه وان له وپه رى خه ميارى
داماوى به يهيو اوى دا ده زيان!
كهكيم له وه لامدا گوتى: بهختهوهرى
بوو به ميوانى زوورى دووم، كاتىك فترى
ئه وه بوون ناراسته كهوچكه كان بكه نه
دهمى يه كترى، له و كاته نه يانتوانى
بببهن بۆ دهمى خۆيان.

له م چيروكه وه فيرده بين كه:

رۆژىك له رۆژان پرسىاريان له
كهكيمىك كردو پىيان گوت: جياوازى
جيهه له نيوان بهختهوهرى داماوى دا؟
كابراى كهكيم له وه لامدا گوتى:
ئىستا پيشانتان دهدهم كه خه لكى چۆن
ههست به داماوى خه ميارى دهكه ن!
باشان فهرمووى ليكردن بۆ زورريك
كۆمه لىك كهسى تيدا بوو، له دورى
مه نجه لىك كه ووه رى خواردن دانىشتبوون و له
برسا سكيان دهگوشى، به لام به يهيوان له ودى
دهستيان بگاته خوارنه كه، له كاتىكدا هه ر
يه كهيان كهوچكىكه كه ووه رى به دهسته وديه
كه دهكات مه نجه له كه، وه لى كلى كهوچكه كان
له قولى هه ريه كهيان دريژه تره بۆيه ناتوان
كهوچكه كان به رن بۆ ده ميان، له به ره وه له
ناره كه تيهه كى كه ووه ردا ده زيان!!
باشان پىي گوتن: ئىستاش پيشانتان
دهدهم كه خه لكى چۆن ههست به
بهختهوهرى دهكه ن، دواتر بردى بۆ

زور سانايە ئەو نەرىتە بە جېيەيتىت
كە بەسەرتدا زالە، كاتىك دەوروپەرەكەت
ھەموويان نقومى كارگردن، لە يادت بىت
ھاوکارەكانت ھەزدەكەن كاتىكى خۇش
بەسەر بەرن، ھەرەك تۆش ھەزدەكەيت،
پالپشت بە توپزىنەوھەيك كە پۆژنامەى
(داسترىس تايىمز) بىلەى كىرەووتەو،
دەريخستوو دە نەرىت ھەپە بىزاركەرن،
ئەگەر ھاتوو لە فەرمانبەردا ھەبوو،
ئەوانىش برىتىن لە:

۱- ئەنجامدانى پەيوەندى تەلەفۇنى
دووور درىژو بى پاساو، كە لەوانەپە
كاتزىمىرىك بخايەنىت لە كاتىكدا كاتى
دەوامى فەرمىيەو دەبىت بە راپەراندنى
كار بە رىبكرىت.

۲- دەرچوون بەر لە تەواوويونى
وادى دەوامى فەرمىو جېيەيتىنى كارەكان
بۇ رۆژى دواتر، يان بۇ ھاوکارىكى تىرى،
بە كورتى ھەلاتن لە بەرپرسىارىيەتى
سەرشانى!

۳- كرىنى ديارى گونجاو بۇ ھاوکارىكت
بە بى پرسو راي ھاوکارەكانى تر، دوايى
داواکردنى دانى نرەكەى بە بى وەرگرتنى
پەزنامەندىيان.

۴- خواستنى ئامىرو كەلوپەلەكانى
نووسىنگە، بە بى ئەوۋى بىر لە
گەراندنەوۋى بکەيتەو، لە ھەمان كاتىشدا
ھاوکارەكانت وادەزانن كە ونيان كىردوو.

۵- كەمتەرخەمى لە پاكو خاويىنى كۆپى
خواردنەوۋو كەلو پەلەكانى تىرى نووسىنگە.

۶- جېيەيتىنى ئەو پەرەنى لەسەر
ئامىرى پرىنتەرەكە، يان كۆپى كىردنەكە
گىر بوون، بە بى ئەوۋى خەمى دەرھىنانى
بخۆيت، دووبارە ئامىرەكە بخەيتەو كار،
يان داواى ھاوکارى كەسانى تر بکەيت.

۷- وەلامدانەوۋى پرسىارو رادەربىر لە
سەر رووداويك بەوۋى كە بلىيت (وايان وتا).

۸- گوڭرتن لە مۇسىقا، يان گۆرانى
بە دەنگى بەرز، بەبى رەچاوكردنى
دەوروپەرت، لە وانەپە ھاوکارانت تووشى
بىزارى بىن لەو دەنگە بەرز، يان لەوانەپە
لەم كاتەدا ھەز بە بىستىنى ھىچ نەكەن.

۹- قسەكردن بە دەنگى بەرز بە
مۇبايل.

۱۰- ساردوسپى لە مامەلەكەردن و گەرم

ئەو نەرىتانەى دەپنە ماپەى بېزارى

لە فەرمانبەردا!

• ھاژە شېروانى

گەپى بىنەما كە لەوانەپە زۇرجار كېشەى گەورەى لېكەوتتەو.

۵- تەرخانكردنى نامېرو كەلو پەلەكانى نووسىنگەكەت بۇ كارى تاپبەتىو بە تاپبەتى دانانى يارى قەبارە قورس لە سەر كۆمپيوتەر، لە دەرنەجامىدا لەوانەپە بېتتە ھۆكارى تېكچوونو لە ناوبردى زانىارىپەكانى ناو كۆمپيوتەرەكەت، ئەگەر ھاتوو ئەم كۆمپيوتەرە لە مائەكەتدا بوواپە دلتىام دلت ئەدەھات بەم شىئوپە بە كارى بھىت.

۶- ئېرەپى بىردنو پكابەراپەتىو سەرھەلانى مەلانى بىنەما لە نىوان ھاوکارەكان بە ھۆى خۇبىرنە پېش لە بەرپرسى يەكەم، يان بەرپىتەبەرى راستەوخۇ بۇ مەپسەركردى كارەكانو قۇزتنەو بە بارودۇخەكە بۇ بەررەوھندى كەسى.

۷- فەرامۇش كىردنى مامەلەى ھاوالاتيانو سەردانكەرانى دامەزراوگەت، بە بىانووى بىنەماو كەلەكەبوونى پەرەو نوسراو فەرمىيەكانو لە وانەپە زۇرجار ونبوونى زۇرىك لە نوسراو گىرنگەكانى لى بکەوتتەو.

۸- ھاوكارى نەكردنو نەبوونى رۇخى ھاوكارى لە نىوان فەرمانبەرانى يەك يەكە، يا ھۆپە، سەرقال بوون بە تەنھاو تەنھا بە يەك كارو لادانى بەرپرسىارىپەتى كارەكانى تىرى نىو يەكەكە لە سەرشانى خۇت، بە واتاى دابەشكردى كارە لاوەكپەكانو فەرامۇشكردى كارە سەرەكپەكان!

ئەمەو چەندەن خالى لاوازى ترو نەرىتى نېگەتېف كە لېرەدا ئامازەيان پى نەكرارو، كەواتە خۇتەنەرى بەرپىز لەگەلماندا بىن بۇ ژمارەى داھاتوو بۇ خستەنەرووى چارەسەرى گونچاو بۇ وازەينان لەم نەرىتانەى سىماى جوانمان ناشىرىن دەكەن!

ھېشتا زۇر نەرىتى تىرى بېزاركەر ھەن، توپىنەوگە باسى نەكردوون، رەنگە لەبەر جىاوازى ژىنگەو ئەو دامەزراوانە بېت كە توپىنەوگەى لېكارو، لېرەو دەتوانىن نەرىتەكانى تىرى بىخەپە روو كە لە ھەلەسەوگەوتى رۇزانەى زۇرىك فەرمانبەران لە دامو دەزگاو دامەزراو ئەھلىو حكومپەكان بەرچاودەكەون، ئەوانىش بىرتىن لە:

۱- خۇھەلقورتاندىن لە كاروبارى تاپبەتى، بە تاپبەتىش لە نىو زۇرىك لە ھاوکارەكانى يەك نووسىنگە، لەوانەپە زۇرجار ھاوکارىكەمان بارودۇخىك، يان كېشەپەكى ھەبېتو ھەزەنەكات كەس پى بىزانىت، ئەگەر ھاتوو خۇت ھەلقورتاندىن لە كاروبارى بە پىرسىاركردى نابەجى، لەوانەپە ھەراسانى بکەيت؟ دلتىاپە ئەگەر ھەزەكەت خۇى دېتو ھەموو شتېكت بۇ باس دەكات.

۲- زۇرى ھاتووچۇكردىن لە نىو يەكەو ھۆبەو بەشەكانى تىرى دامەزراو بەبى پاساوو تەنھا بۇ كات بەسەرېردن، بەمەش رېچكەى كارەكان دەووستىتو مامەلەكان لە سەر نووسىنگەكەت كەلەكە دەبىو كارى ئەمپۇت تەواو نەكردوو، ھى سېپىنشى دېتە سەر، ئەمەو سەرېرى زۇرى ھاتووچۇكردىن سەردانكەران بۇ تەواوكردىن مامەلەكانىيان كە زۇرجار دەنگە دەنگو پەناپەرنە بەر سكاللا كىردنو واسىتەكردىن لېدەكەوتتەو.

۳- پەچاۋەكردىن مۇلت وەرگرتن، كە تەنھا دەپىت بۇ كاتى پىوېست بېت، نەوگە بۇ خۇدزىنەو لە كارو دواپى كە سەپىرى رەسىدى مۇلتەت دەكەيت دەپىنىت ھېچت نەماوەو لەم ساتەشدا تۇ زۇر پىوېست بەم مۇلتە ھەپە.

۴- قە ھىنانو بىردن لە نىوان يەكەو ھۆبەكانى دامەزراو، ھەلسان بە گالتەو

گور نەبوون لەگەل ھاوکارانى ژوورەكەت. لە كۇتايى توپىنەوگەشياندا زانايانى دەروونزانى پېشەپى كۆمەلېك نامۇژگارىيان خستووتە روو كە يارمەتیدەرە لەسەر راگرتنى ھېمنى كەسپىتى، وەك وەرگرتنى پشووپەكى كورت، دووركەوتنەو لە نووسىنگەى كار ماوە ماوەو بۇ كاتى كورت، پىاسەكردىن لە نىو پارەو ناوخۇپەكانو وەرگرتنى ھەناسەى قوول، خواردنى ژەمە خۇراكى سووك، لە كۇتايىدا دووركەوتنەو لەو كەسو شتانەى تووشى دوودلىو نانارامىت دەكەن.

تا ئېرە پاى ئەو توپىنەوگەپە بوو كە لەرۇزانەى (داسىترىس تايمز)دا ھاتبوو، ئەھلى لېرەو مەپەستمانە ئەوھپە كە

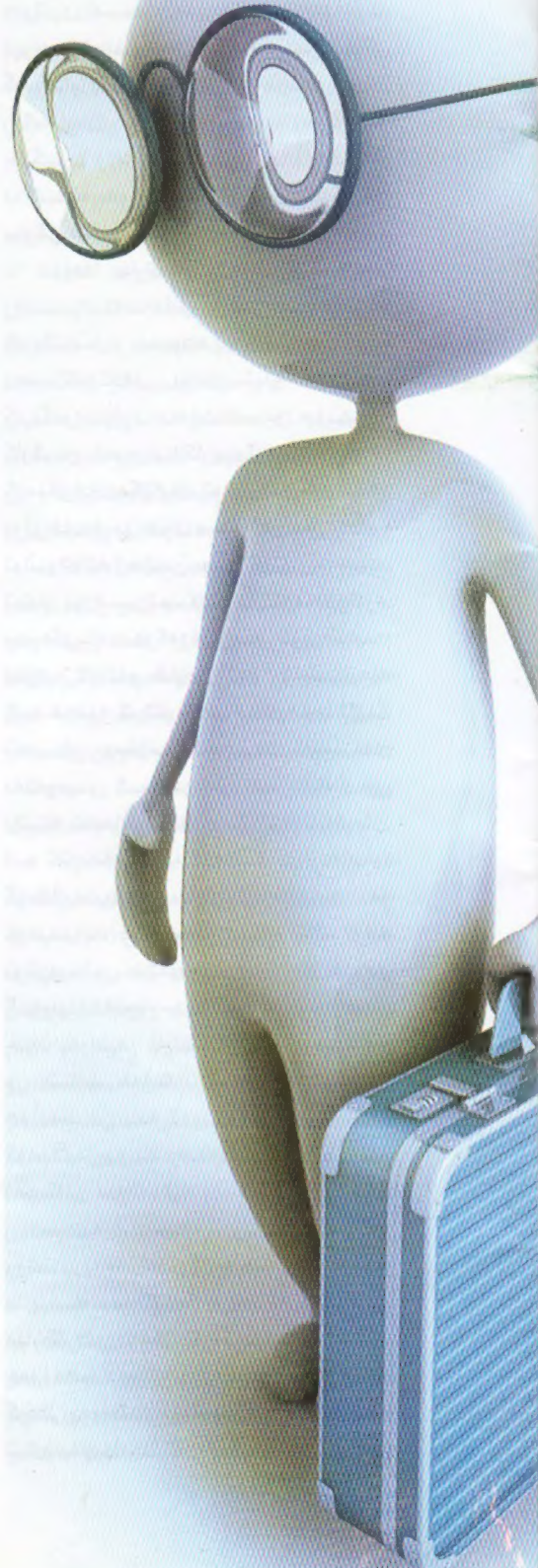

دېلۇماسىيەت

شوان رابەر

* پېناسەى دېلۇماسىيەت: له پرووى زمانهوانىيەوه دېلۇماسىيەت وشەيهكى يۆنانىيە، له وشەى (دېلۇما) ومړگيراوه، واته (الونيقه) دىكۆمىنتو بهلگهنامه.

* «دېلۇماسىيەت چييه؟ دېلۇماسىيەت زانسته، هونەر، ياسايه، مېژووه، دامهزراويه، پيشهيه».

* دېلۇماسىيەت زانسته: چونكه چهند ياساو رېساو بنهمايهك دهگريتهخۆ كه تهحهكوم به چۆنييهتى پراكتيزهكردى دهكات له پهيوهندي نيوان تاكو لايهنو ولائاندا.

* دېلۇماسىيەت هونەر: چونكه پراكتيزهكردى ئهم پرۆسهيه پهيوهندييهكى بههيزى به تواناو هونهر و شارهزايى و ئهمومونى ئهو كهسهوه ههيه، له بروا پيپناني تاكو لايهنو ولائاندا.

* دېلۇماسىيەت ياسايه: چونكه ياساو رېساو بنهماكانى كارپيكردى ئهم پرۆسهيه له نيوان ههموو كهسو دامودهزگا نيونهتهوهيهيه له يهكتر جياوازهكان بۆته يهك سيستم و شتياو.

* دېلۇماسىيەت مېژووه: لهبهرئهووى پرۆسهيهكى زۆركۆن و مېژووييه، ههر له دپرزهمانهوه به جۆرها شتياوى جيا جيا له نيوان تاكو كۆمهلان و ولائاندا نهجامدراوه، پاشان بهره بهره بهره سهندووهو به هيزبووه.

* دېلۇماسىيەت دامهزراويه: لهبهرئهووى ئهم پرۆسهيه له ههموو ولائو پارتىكدا له چوارچيوهو له ميانهى چهند دامودهزگا و كۆميهت و كۆميسيونيكي پسپۆرو سهربهخۆدا پراكتيك و مومارسه دهكرت.

* دېلۇماسىيەت پيشهيه: لهبهرئهووى ئهو كهسانهى كه ئهم كارو ئهركه پراكتيك و مومارسه دهكهن، خۆيان بۆ ئهو يهكلا دهكهنهوهو ههموو ههول و ماندووبوونيكي تيدا ددهن، ئهوپهري كارو چالاكى تيدا نهجام ددهن، وهكو ههر كاريكى ترو سهربهخۆ.

* دېلۇماس كپيه؟ ئهو كهسانهن كه كارو ئهركى پهيوهندييهكانى ولاى خۆيان له دهرهوى ولائان دهگرنه دهست، بۆ گريدانى پهيوهندي له نيوان خۆيان و خهلكى تر. له عهرهبيدا ئهم زاراوانهى بۆ بهكاردپت:

- ۱- الممثل الدبلوماسى ۲- الجهاز المركزى للشؤون الخارجية ۳- الخدمة الخارجية ۴- هيئات العلاقات الدولية ۵- المعتمدين ۶- الوكلاء ۷- السلك السياسي ۸- الممثل السياسي.

- سيفهته كانى دېلۇماسى:

يهكهه: روالهتى دهرهوى دېلۇمات:

- ۱- ناو جوانى و شۆرت جوانى.
- ۲- رهنگو پرووخسارجوانى: وهك (جوانى لاشهو پرووخسار + دروستى جهسته، بهكههوتنه نهبيت، كهمنهندام نهبيت).
- ۲- روالهت جوانى: وهك (پاكى لاشهو جلويهرك، جوانى و گونجاني جلويهرك)، بۆنهوهى سهرنجپراگيش بيت.

دووه/ناوهرپۆكى كهسايهتى دېلۇماسى:

- ۱- رهوانبېژو زمانپاراوو زمانى دېلۇماس: وهك (خپراقسهكردن، جوان قسهكردن، كورتو پوختى، روونى و ئاشكرايى له قسهدا، قسه لهسهه خۆكردن، نهشيوان، به ههله نهچوون، دووباره كردهوهى قسه گرنگهكان، قسه نهچراندن).

۲- زمان و زاراوهى دېلۇماسىيەت. ئهو زمانهيه له كاتى (كۆپو كۆپوونهوهو ديالوگ ناردن و نووسين و ميژگرو چاوپيكهوتنهكاندا) قسهى پى دهكات. كه دمبى زمانىكى: (گشتى، پيژمانى، بهريز، هاوسهنگ، تهرپياراو) بيت.

سييه/ كردار و دهفتارى دېلۇماس:

- ۱- رپژگرتنى بهرامبهه.
- ۲- نهرمى و له سهرخۆيى.
- ۲- يهكترناسى (ناسينى خۆتو نهوانى ديكه).

۴- پاراستنى ئادابى گهتوگۆ.

۵- پاراستنى ئادابى (كۆنگرهكان، چاوپيكهوتنهكان).

* جۆرهكانى دېلۇماس:

۱- سهروكى دولهت ۲- نهندامى حكومهت وهك: (سهروك وهزيان، وهزيى دهرهوه، وهزيانى تر، پلهو پايلهكانى سهروه له دولهتدا).

۲- نپردراوهكانى دېلۇماسى: ئهمانهن:

۱- سهروكى نوپنهرى دېلۇماسى وهك: (بالويز، ئهمپيادور، وهزيىكى راسپيترراو).

۲- كارمهنده دېلۇماسهكان وهك: (راويژكار، سكرتير، پاشكوى دېلۇماسى).

۲- تاكهكانى خانهوادهى نوپنهره دېلۇماسهكان.

۴- كارمهنده كارگيري و تهكنيكيهكان.

۵- خزمهتكارى تايبهت.

۶- قنسولگهرهكان.

۷- تاكهكانى نوپنهرى دېلۇماسى تايبهت.

۸- نوپنهره فهرمانبههكانى دولهت

له پيخراوه نيو نهتهوهيهكاندا

رۆشنىيىرىيى رېڭخستىن

ناسىج مەجىد

دەكات لە رېڭاى شارەزاىيەكردنىان بۆ پەيوەندىكردن بە يەكەووە شىوازی کارى ھاوېەش، ھەروەھا ھەلدەسن بە جىيەجىيەکردنى خۆگۇنجانەن لە نىوان رېڭخراو و ژىنگە دەرەکیيەكەیدا بەدەر خستنى پەيداوېستىيەگان و داواکارىيەگانى لایەنەگانى ژىنگەى دەرەکی کە پەيوەندىدارن بە رېڭخراو کەووە. لەبەر رووناکی ئەوێ سەرەووەدا، دەتوانىن بۆلین: گرنى رۆشنىيىرى رېڭخراو وەى ئەو ھەراھەم دەھىتەت کە ئەندامان ھەست بە سۆزى خۆيان بکەن بۆ رېڭخراو ھاوکارى لەسەر بەدەھىنانى پابەندى لە نىوان خۆيانداو وەك رابەرەيکردنى سلوکی گۇنجاو بە شىوہەك کە خۆشەويستى رېڭخراو وەى دروست بۆت. ھاوسەنگى و خۆگري وەك رۆژمەكى کۆمەلایەتى کار دەکات، لەسەر پیکەتەن و پېشەوى کردنى سلوکی ئەندامەگان و کۆمەلەکە.

دووھم/ بواری ھیکرى: ئاراستەکردنى رۆشنىيىرى ئەندامانى رېڭخراو و رېڭخستنى کارەکانیان و پەيوەندىيەکانیان و ئەو دەستکەوتانەى بەدەستیان ھىوان، کارىگەرى زۆرى دەبۆت لەسەر جۆنەيەتى کارکردن. لەبەرارەدکارىيەکەدا لە نىوان ۸ کۆمپانىادا يەکیکیان تۋانى سەرکەوتنىکی درۆخايەن بۆ خۆى مسۆگەر بکات، ئەو تۋانىوای لە (جېمى سى گۆلینىو جىرى ئەى بورانس) بکاتو بۆلین: «ھۆکارى سەرەکی لە سەرکەوتنى ئەو کۆمپانىايەدا ئەو مە کە ئەو خاوەنى ئەو رۆشنىيەيە کە ھەموو کرێکارەکانى بەشداری تێدا، ئەویش بریتىيە لە يەك ئاراستەى نەتەوہىي کە دەزانن لە دلياندا جى باشە ئەنجامى بەدەن بۆ کۆمپانىاکەيان. لە گتییەکەياندا لە باردی رەفتارە کۆمەلایەتيە سەرکەوتووەکان بۆ ئەو کۆمپانىايە، دەرناخست ئەو کۆمپانىايە تۋانىوہەتى خۆگۇنجان لەگەل جىھانى گۆراویدا ئەنجام بەدات، بۆ ئەوہى دیدى خۆى بەرامبەر ئاراستە رېڭخراوہيەکەى ون بکات. ھەندئى لەو کۆمپانىايانە ھەلدەستەن بە نووسىنەوہى رەوشتە کۆمەلایەتيە بە دەستتەووەکانى خۆى بۆ نەوہکانى داھاتووی.

سێيەم: لە بواری رېڭخستەندا: ئەو رۆشنىيەيە کە نىگا بەخەشە بە رەوشتە بنچینە سلوکیيەگان، دەبۆتە ھۆيەک بۆ ديارەکردنى سلوکی ناوہکى بۆ ئەندامەگان، ھەروەھا دەبۆتە ھۆيەک بۆ جۆراو جۆر کردنى پەيوەندى نىوان ئەندامەگان خۆيان و ئەو پەيوەندىيانەى لەگەل کارکەرەکان

سەلماندووە کە بنچینەى بنەرەتین بۆ سەرکەوتن.

رۆشنىيىرى رېڭخراوہيى بۆجى؟
دەتوانىن گرنى رۆشنىيىرى رېڭخراوہيى لەم خالانەى خوارەوہدا بۆجىنە روو:
يەگەم/ بەلگەيە بۆ بەرپۆەبردن و کارکەرەکان:

پۆيەستە نموونەيەکی سلوکیو پەيوەندى پېشکەش بکەت، تا شوینى بکەوون و پۆيەننىان بکات، (مورسىو ھەندىکى تر) نامازە دەکەن بەوہى کە گرنى رۆشنىيىرى رېڭخراوہيى ھاوکار دەبۆت لە بىننى پۆلى رۆشنىيىرى خۆى و لە ئاراستەکردنى ئەندامەگان و جالاکیە رېڭخراوہيەگان، بە مەبەستى ئاراستەکردنى ھیکرىو ھەولەکان بۆ بەجیگەيانەندى ئامانجەکانى رېڭخراو پەيامەکانى. ھەروەھا رۆشنىيىرى ھەلدەستە بە ديارەکردنى شىوازو خیرایى وەلامدانەوہى ئەندامەگان بۆ رېڭخراو جۆلانەندى گيانى پېشەپرکى کارىو پۆيەستىيەگانى ئەندامەگان، بە شىوہەك دەستەبەرى بۆ رېڭخراو دەکات لە رووی نامادەباشىو گەشەکردنى تۋاناکانىان. ھەروەھا تەواوکارى ناوخواى ئەندامەگان

(ھەولەدەن ھاوہەمى کەسانى سەرکەوتوون، بەلگەو ھەول بەدەن ھاوہەمى کەسانى بە رەوشتە بن). (ئەلیبېرت ئەنیشتاين).

رۆشنىيىرى رېڭخستەن وەك چۆن (کۆبېرج و چمېر) پېناسەى دەکەن، دادەنریت بە (رۆژمەكى ھاوېەش لە نىوان رەوشتەو بىروباوەردا، دەبۆتە ھۆى بنچینەى رەوشتەو ئاراستەکردنى ھەلسوگەوت، لەبەرەمبەرەدا دۆزینەوہى رېڭاىەکی گۇنجاو بۆ کارى رېڭخستەن.

ھەروەھا (مەمدوح جەلال) دەلێت: «رۆشنىيىرى رېڭخراوہيى دادەنریت بە لایەنەکی وەرگىراو و پېشخراو لە زۆرەي رېڭخستەنەکانداو لە لای زۆرەي بەرپۆەبەرەگان. ئەمەش ھەر يەکە لە (بېترزو و ترمەن) لە گتییەکانیاندا داگۆکیان لەسەر کردووە. کە زۆرترین فرۆشیان ھەبوو لە ویلايەتە يەگرتووەکانى ئەمریکا، بە ناوی (گەرەن بەدوای جیاکارىيەکاندا) باس لەو کۆمپانىايانە دەکات کە زیاترین سەرکەوتنىان بەدەستتەیانووە لە ئەمریکاو نامازە بۆ ئەو دەکەن بەبۆ جیاوازی بالادەستىو سەرۆکایەتى يەگرتو، پیکەو بەستران و توندوتۆلى لەو کۆمپانىايانەدا ئەوہى

0010 0700-104

سەئ سىفەت بۇ جواتترکردن و خۆشەويستبوونى سەرکردە

۱. رەشتىكى راستو دوست:

پىويستە خورپەشتى سەرکردە ھەلقولاي ناو باخچەو گولزارى رەشتە ئاپىيەكان بىت، بەر رەشتو سىفەتەنە خۇي برازىننەتەو كە لەگەل ئاينو كلتورى نەتەوگەيدا يەك دەرگنەو، خورپەشتىك لە لاپەن خواو پىغەمبەرەو (درودى خواي لەسەربىت) ھەرمانى پىكرەو، ھەرمان كات خەلگىش زۆر بە جوانى باس دەكەن، بەلن بە درىزايى مېزوو ھە موو سەرکردە سەر راستەكان بەر سىفەتە جوانانە خۇيان رازاندووتەو لە پىشەنە چاكەكانمانو ئەوانەشى بە دواي ئەواندا دىن، پەروردگار بە نايتى —وانك لەلى خلق عظيم— باس لە رەشتى پىغەمبەرى خوا دەكات، ئىدى با پىغەمبەر يوسف لەو لاو بوووستىت كە بە ھۆي رەشتە جوانەكانىيەو تەوانى بگاتە ئاستىك كە گەنجىنەكانى مىسر بگرنە دەست.

۲. ھاوتابوونى وتەو كرادەكانمان بە يەكتى:

ئەگەر تۆ متمانە نەدەيتە خۇت بۇ ھەلگرتنى بەيامىك، چۆن دەتوانىت بىروا

كاروان رەشىد محىدىن

بەجىتە ژىر بارى زيانو سودى سەرچەم ئەو بىرپارانەى كە دەرمان دەكات، ئەگەر سەرکردە بەر شىوازى كە ئەو زياتر لە جارەن لە ناو چىنە جىوازەكانى گەلدا خۆشەويستىر دەبىتو زياتر پىشتىگىرى دەكەن، بەلام لەم سەردەمى خۆماندا دەبىنن زۆر بە سەرکردەكان لە لاى گەلەكانىان متمانەيان لە دەستداو، چۆنگە خۇيان بوونەتە ھۆكارى بەش مەينەتى گەلەكانىان بەبى سەپىركردنى داھاتوو بى ھىچ لىكدا نەو تىبىنى كەردنى باروودۇخە سىياسىيەكە، بىرپارى نارۆش دەردەكەن تەنھا گەلىش لەم بىواردا زيانى بەر دەكەويتو لە كاتى تەنگانەشدا نا بەرپەسانە گەلەكانىان بە جى دەھىلن، بەلام ئەگەر سەرکردە ھەكىم لىھاتوو بوو، ئىدى شوپن كەوتوومەكانى بەردەوام پىشتى پىدەبەستىن بىروايان بە راستگوى سەرکردەكان ھەبە.

بە ناوەرۆكى ئەو پەيامە بەكەيت. بەلن يەككى دى لەو سىفەتەنەى كە پىويستە لە سەرکردە بوونى ھەبىت، بىرپىيە لە ھاوتابوونى وتەو كرادەكانى سەرکردە بە يەكتى، چەندە تەوانى خەمەتەكەردنى گەلى ھەبە با ئەوئەندە بەلنىيان بى بىدات، چەند تەوانى سەربازى سوپاى بەھىزە، با بە پى سەنگو قورسايى ھىزەكانى بىرپار بىدات نەك چەواشە كەردنى مىللەت، پىويستە سەرکردە لەگەل دەوروبەيدا راستگويانە بىرپار بىدات، جى دەلەيت بە جوانى جىبەجىت بىكات.

۳. ھەلگرتنى لىپىرسراوئەتى:

يەككى تر لەو رەگەزانەى كە پىويستە لە سەر كەردە بوونى ھەبىت، ھەرەك راستگوى سەرگەردەش دەردەخات، نامادەبوونى سەرگەردەپە لە چوونە ژىر بارى ھەموو لىپىرسراوئەتەيەكان، دەبىت

1255

کاری دامه‌زراومیی گرنگییه‌کی زۆری
هه‌یه، چونکه شیوازی کار ده‌گوازیته‌وه:
له تاکه که‌سییه‌وه بۆ به‌کۆمه‌ل، له
هه‌ر مه‌کییه‌وه بۆ پلاندانان، له شاراویمو
نه‌تییه‌وه بۆ روونو ناشکرای، له که‌می
دهرامه‌وه بۆ زۆری دهرامه‌ت، له کاریگه‌ری
به‌ر ته‌سه‌که‌وه بۆ کاریگه‌ری به‌رفراوان، له

مندالانى نازىز، نەوجەوانانى خۇشەويست

مندالان ناسى خۇي دەكات

ئىۋە پىۋانۇ نافرمانى سبەينىڭ
ھەموۋان چاۋمروۋانى دەستۇ مەجەك
بىروتوانى ئىۋەين دىمانەۋىت لە
ئىستاتو پىۋانە مامەلە بىكەنۇ لە
ئاستى لىپىرسراۋىتى دا بن، كورانتان
با ھاورپىيەكى نىزىكى باۋكان بنو
پرسىارو تىبىنىيەكانتان بە راشكاۋى
ئاراستەيان بىكەنۇ لە ئەزموۋون
زانىارىيەكانىيان سوود وەرېگرنو
ھەر روۋداۋىكى لە ناكاو كە دەبىتە
مايە سەرسوپمانو نىگەرانتان
دەكات، دەستبەجى لەگەل باۋكاندا
دانىشنىۋ بە ھىمنى گىتوگۋى لەسەر
بىكەنۇ بە شىۋەيەك لە يەكتەر نىزىك
بىنەۋە تا ھىچ رازو نىيازىكتان لە
يەكتەر شاراۋە نەبىت.

كچانىش با لە دايەگىيان نىزىك
بىنەۋە وەكو خۇشەويستىرىن
دلىۋزىرىن ھاورى مامەلەيان
لەگەلدا بىكەن، دلىۋاش بىن كە
ھىچ ھاورپىيەك نىيە ھىندە دايە
دلىۋز بىتو شايانى ئەۋە بىت كە
ئىۋە گرى دلتانى لا بىكەنەۋە، دەبا
بۇ ھەموۋ پازونىازو پىرسو رايەك
روو بىكەنە دايىكى نازىزىمانو لە
زىانو تەمەنۇ ئەزموۋونىيان سوود
وەرېگرىن.

بىگومان ئەگەر وا بىكەين ئەۋا
سوۋدەند دەبىنۇ خۇمان لە كەۋتە
نىۋ ھەلەى گەۋرە ترسناك دەپارىزىن
كەسىكى سەركەۋتوۋ دەبىن.

ناگۇر، چونكە ئەمە كارىكى نەشپاۋە.
- پارىزگارى لە خاۋىنى ئاۋى
مەلەۋانگەكە دەكەم، تاۋەكو خۇم
مندالانى تىرى ھاورپىم دوۋرىبن لە
ھەر زىيانىكى دزى تەندروستىمان.
- دەستكارى شەكەكە كەلۈپەلى
ئەۋانە ناكەم كە لەۋى مەلەۋانى
دەكەن.

- دەستەسپو پاشماۋى خۇراك
فېرى نادەمە سەر زەۋى مەلەۋانگە
و ناۋ ھەۋز، ياخود ناۋ لىمى
كەنارەۋەكە، بە تەۋاۋى پارىزگارى
لە خاۋىنى ئەۋ شۋىنە دەكەم كە
مەلەۋانى تىدا دەكەم.

- ئەگەر كەسىك بىنىم نازارىكى پى
دەگاتو زامدار دەبىت، ئەۋا بەخىرايى
يارمەتى دەدەم داۋاى يارمەتى لە
بەرپىسى مەلەۋانگەكە دەكەم.

- سەيرى ئەۋانە ناكەم كە
خەرىكى پىشۋودانۇ نانخواردن بن.
- گالتە بەۋانە ناكەم كە مەشقى
راھىتان دەكەن تاكو ھىرى مەلەۋانى
كردن بىن.

- ئەگەر ھەر كەلۈپەلىكەم لە
شۋىنىكى مەلەۋانگەكە دا دۋزىيەۋە،
ئەۋا يەكسەر دەيدەمەۋە دەستى
يەكەك لە بەرپىسى مەلەۋانگەكە.

لە كاتى مەلەۋانى لە مەلەۋانگەدا:
مندالان ئىستا وەرزى ھاۋىنەۋ
كاتى پىشۋى قوتابخانەيە، يەكەك
لەۋ وەرزىشەنى سوۋدى زۇرى
ھەيە بۇ لەشۋ دەرۋونى مەۋف،
وەرزىشە مەلەۋانىيە، بۇيە لە كاتى
سەردانكردنۇ ئەنجامدانى ئەم
وەرزىشە لە مەلەۋانگەدا، مەۋ ئىۋەش
با رەجاۋى ئەم خالانە بىكەين:

- كاتىك مەن بۇ بەسەربەردى
كاتىكى خۇشۋ بەسوۋ دەجەم
مەلەۋانگە بۇ مەلەكەردن، ديارە
بە ھەمان شىۋە مندالانى تىرىش
بۇ ئەم مەبەستە دىنە مەلەۋانگە،
لەبەرئەۋە پىۋىستە بە شىۋازىكى
نەرمونىيان و رىكوپىك ھەلەۋەكەۋتو
مامەلەيان لەگەلدا دەكەمۇ بىزارو
ھەراسانىيان ناكەم.

- مەن بەر لە چۈۋە ناۋ مەلەۋانگە،
لە شۋىنى تايىبەتى مەلەۋانگە
خۇم دەشۇم، تاكو پارىزگارى لە
پاكوخاۋىنى ئاۋى مەلەۋانگەكە بىكەم،
چونكە زۇرىك لە مندالانى تىرىش
ۋەك مەن مەلەۋانى تىدا دەكەن.

- پاكوخاۋىنى زوۋرو كابىنەى
خۇشۋەشتنۇ جەل گۇرپىن دەپارىزىم.
- لە بەرامبەر مندالانى تىدا خۇم

رېږييه کي زيته له

سارا

به لّام رېږييه زيته له که سووربوو له سهر داواکه و وتی: نه گهر نه م ياسايه نه گوريت نه وه سهر پېچي فهرمانه کانت ده که ينو ياخي بوونمان راده که يه نين..

ئیدی رېږييه بچو و که کان ياخي بوون و هه لگه رانه و ده و سهر پېچيان له ته و او یاسا خراپه کانی باوانيان راگه ياند..

برپاريان دا له مودوا پاسه وانی کانيا و که نه که نو رېگه له هيچ گيانداريک نه گرن که به نيازی ناو خوار دنه وه دینه سهر کانيا و که نو نه م ياخي بوون ه شيان له نيو دارستاندا بلا و کرده وه..

سهر کرده ی رېږييه کان کاتيک زانی چارمیه کی نییه، چونکه ته و او ی رېږييه بچو و که کان ها ورا بوون له گه ل رېږييه زيته له که، دوی را وېژ کردن به جېگړه کی، ياساکه ی هه لومشانده و ده برپاری دا له مودوا هه موو گيانداران مای خویانه له کانيا و که ناو بخونه وه.

گياندارانی دارستانه کهش زور سوپاسی رېږييه زيته له که و ها وړيکانيان کرد..

له وړ ژبه ده و او هه موو گيانداران به ناشتی و نارامی و براي ته ی له نيو دارستانه که دا پیکه وه ده زیان ..

به راستی نه مه خوپه رستی و خوپه زل زانیی رېږييه کان ه..

له کاتيکدا ناوی کانيا و که زوره، به لّام جگه له رېږييه کان هيچ گيانداريک سوود له نا و ده که نابینیت..

نه وانیش رۆژانه به هه دمری ده به نو له راده به دمر به کاری ده هینن بۆ خویان و نه وانی دیکه شيان لی بېبهش کرده وه..

که واته بۆ ده بیت رېگه نه دریت نازده له هه ژارده کان نا و ده که به کار بهینن، له کاتيکدا نه گهر هه موو گيانداران نا و ده که به کار بهینن به دري ژایی سال بهشی هه موویان ده کات..

بۆ نه م مه به سته را وېژی به رېږييه بچو و که کانی ها وړی کرد..

هه موویان وتیان: به راستی نه ريتيکی ناشیرین و خراپه، پيوسته نه م ياسايه بگورین..

رېږييه بچو و که کان به سهر کرده ی رېږييه زيته له که رويشتن بۆ لای سهر کرده ی رېږييه کان..

دا وایان لی کرد نه م ياسا خراپه هه لومشیتیت ه وه..

به لّام سهر کرده ی رېږييه کان دا واکه ی په سهند نه کردو ها واری کرد به سهر رېږييه بچو و که کاندا تا بلا و دی لی بکه ن.

له دارستانیکی دلرفین و هه میسه سه وزی دوور له نا وایدا، کومه ئیک رېوی له نزيک کانيا و یکی ساردو خؤشدا ده زیان...

رېږييه کان پاريز گاريان له کانيا و که ده کردو رېگه یان نه ده دا گياندارانی دیکه ی نيو دارستان له کانيا و که نزيک بېنه و ده سوودی لی و ده گرن..

گيانداره کان بۆ ده سته ستنی نا و که پيدا و یستیه کی سهره کی رۆژانه یان بوو، به نا چاری ده رويشتن بۆ دارستانه کانی ده ورو به ریان، چونکه هه موو گيانداره هه ژارو بی ده سه لاته کان له رېږييه درنده کان ده ترسان..

ههر بۆیه نه م گيانداره هه ژارانه ده وایه هه موو رۆژيک رېگه یه کی دوور یان بېرپايه له پیناوی ده سته و تنی ناوی خوار دنه وه... ههر چه نده رېگه که یان زور دوور بوو، رۆژانه زور ماندوو ده بوون، به لّام چارمیه کی دیکه یان نه بوو..

رۆژيکیان رېږييه زيته له که له دلی خویدا وتی: بۆچی رېږييه کانی ها وړيک رېگه ناده ن گياندارانی دارستان سوود له ناوی کانيا و که و ده گرن؟ خؤ ناو مولکی هه مو وانه و ده بیت هه مو وان پیکه وه سوودی لی و ده بگرین...

يېكەرد فارس

گەر دەتەوئیت

بەرھەمى باشت ھەيئەت، پىيوستە ئۆۈى
باش بېخىشیت!

پىي خوش نەيئەت

يارمەتيدانى كەسانى تر يەككە لە
بنەماكانى زىندووكردنەۋى گيانى سۆزۈ
خۆشەۋىستى، پتەۋبوۋنى پەيۋەندى
نئوانيانو پاشان بەدەست ھىتانى دلىكى
ئارامو پىر لەنوۋرى ئىمان.

شارمەزايانى پزىشكى لە ليكۆلئىنەۋمىيەكدا
سەلماندوۋىيەنە كە گيانى يارمەتى نئوان
مرۇفەكان دەيئەتە ھۆى ھىۋرېۋونەۋى
كرزى دەمارەكانو ھەستكردن بە
ئارامى دەررونى، ئەمەش لە ئەنجامى
ھاۋكارىكردى كەسكىدا ھانى دىردانى
ھۆرمۇنى ئەندورفىن دەدات كە دەيئەتە
ھۆى ھەست كىردن بە ئارامى دەررونى.
سەرمرى كەم كىردنەۋى پەستانى زۆر،
يارمەتى ئەۋە دەدات كە ئەۋە كەسە
بىر كىردنەۋى لەكېشەۋ ناخۇشەيەكانى
كەم بىكەتەۋە ئەمەش ۋا دەكات كە ھەست
بە ئاسوۋدىي بىكات.

كەۋاتە ھەمۋو يەككە لە ئىمە
دەتۋانين ھۆكارىك بىن بۆ يارمەتى، يان
ئاسانكردى كارىك لەسەر ئەۋانەى لە
تۋاناياندا نىيە بە دەستى بېيىن، بى ئەۋە
بىر لە پاداشت، يان بە دەستەيئانى شتىكى
گەۋرەتر لە بەرامبەرىدا بىكاتەۋە، چۈنكە
ئەگەر بەرژەۋەندى ئەۋو لە كىردى كارىك
ئەۋا رېزۈ سۆزۈ خۆشەۋىستى بەرامبەر بە
دەست دەيئەتىن.

تۆۋ بەدەمە دراۋسىكانەم، لە ئەنجامى ئەۋ
كارە دراۋسىكانەم سوۋدەمەند دەيىنو
مىنىش باشتىن بەرھەمى گەنەشامى
دەدوۋرەمەۋە!

كەۋاتە ئەگەر بەرھەمىكى باشم
بوۋىت پىيوستە لە باشتىن جۆرى تۆۋ
بەدەمە دراۋسىكانەم.

ئەۋ جوتيارە باش دەزانىت كە
شەكەكانى دەۋرۋبەرمەن جۆن كارلىك
دەكەن لە ژياندا، بەرھەمى باش نايىت
تەنھا بەۋە نەيئەت ھاۋكارى كەسانى تر
بىكات. ياخۇد ئەۋەى خۇى ھەۋلى بۆ دەدات
بۆ سەرگەۋتەن بە دەستەيئانى ژيانىكى
خۇشۈ ئاسوۋدە تۆۋى پەختەۋەرى
دەيەخىشەتە دەۋرۋبەرەگەى ...

ئەمەش بۆ ھەمۋو بۋارەكانى ژيان
دەگۈنجىت، كى دەيەۋىت بە ئارامى
بۆ پىيوستە يارمەتى كەسانى تر بىدات
ئارام بىن، گەۋرەيى مرۇف لە مەۋداى
كارىگەرى لەسەر ژيانى كەسانى تر بۆ
ژيانىان بە پەختەۋەرى دەيئورئىت، چۈنكە
بەختەۋەرى كۆمەل بە تاكەۋە بەندە.

بەلام ئەگەر بىتە تەنھا بىر لە
بەرژەۋەندى خۆمان بىكەيئەۋە ناتۋانين
سوۋد بە خۆمانو كۆمەلگەش بىگەيەنن.
پىغەمبەر (درودى خۋاى لەسەر بىت)
دەفەرەۋىت: «كەسكى ئىمانى نى يە ئەگەر
ئەۋەى بۆ خۇى پىي خوشە بۆ براكەى

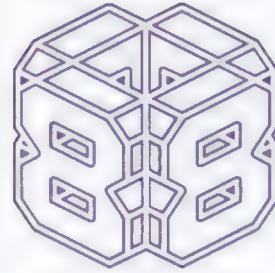
لە پىشېرگىتى سالانەى باشتىن جۆرى
گەنەشامىدا جوتيارىك جەندىن جار ئەۋ
خەلاتەى ۋەردەگىرت، كە بۆ ئەۋ مەيەستە
تەرخان گرابوۋ، رۆژىك رۆژنامەنوسىك
دېمانەيەكى لەگەل سازكردو لە ھۆكارى
سەرگەۋتەنى بەردەۋامو پەك لە دۋاى يەكى
پىرسى، ئەۋ دەيزانى كە جوتيارەكە پىش
چاندن ۋەرزى گەنەشامى باشتىن جۆرى
تۆۋى گەنەشامى لەگەل دراۋسىكانىدا
دەگۈرئەتەۋە، بۆيە لىي پىرسى: تۆ دەزانىت
دراۋسىكانت لە پىش بىر كىكەدا پىكەبەرىت
دەكەن، بۆجى لە باشتىن جۆرى تۆۋيان
دەدەيئەتى؟!

جوتيارەكە بېۋەپەرى پىزەۋە ۋەلامى
دايەۋەۋى: ئايا نازانىت شەى با دەنكە
ھەلەلەكان ھەلدەگىرتەۋە لە كىلگەيەكەۋە
بۆ يەككى تىرى دەپانگۈزىتەۋە؟

كاتىك دراۋسىكەم تۆۋى خرابو بى
كەلەك دەجىنىت ئەۋا دەنكە ھەلەلى
ئەۋ ۋوۋەكە بەرۋو كىلگەكەى مەن دىتە
دۋاى كىردارى پەرىن، پىتەن ۋوۋەدەت لە
نئوان دوۋ ۋوۋەكە كە يەككىيان باشو
ئەۋى تر خراب، ئەۋ كاتە بەرھەمەكە
بەرھەمىكى باش دەرناچىتەۋە كىلگەكەى
مىنىش ۋوۋەۋوۋى خراب ۋوۋو تىكچوۋو
دەيئەتەۋە!

بۆئەۋەى بەرھەمىكى باشو بەكەلەم
دەست بىكەۋىت پىيوستە لە باشتىن جۆرى

بنه‌های به‌رئوه‌بردنی کوالیتی

به‌شی سیئه‌م و کوتایی

نا: نیبراهیم مسته‌فا خدر

پنکخراو دابینکهرانی په‌یومندییه‌کی سوودمهندو دوولایه‌نه‌یان همه‌یه، بوونی نه‌و په‌یومندییه‌ توانای هر دوو لایه‌ن زیاد دمکات بۆ هازانجیکی زیاتر. زیاتر کردنی توانای همدوولا له‌ نه‌جامی لیکه‌یشترنو خیرایی له‌ وه‌لامدانه‌وه به‌ گۆرانکاریه‌کانی بازار، یا خود پیداویستیو چاومروانی کپارمکانه‌وه دروست دمکرتو دمبیته‌ هۆی که‌مکردنه‌وه‌ی تیج‌وونه‌کانی همدوولا.

به‌کاره‌ینانی بنه‌مای په‌یومندی سوودمهندو دوولایه‌نه‌ له‌گه‌ل دابینکهران دمبیته‌ هۆی:

۱- په‌یومندییه‌کی هاوسه‌نگ له‌ نیوان تیئینییه‌کانی ماوه‌ کورتو ماوه‌ درئژ دروست بکرت.

۲- پسپۆریو سهرچاوه‌کان به‌ هاوبه‌شی له‌ نیوانیاندا دابنرت.

۳- باشترین دابینکهر ده‌ست‌نیشان بکرت.

۴- په‌یومندییه‌کی روونو ناشکرا له‌ نیوانیاندا دروست بکرت.

۵- زانیاریه‌کانو پلانه‌کانی داهاتوو له‌ نیوانیاندا به‌ هاوبه‌شی دابنرت.

۶- دابینکهران بۆ ناسینه‌وه‌و به‌یداکردنی پێگاکانی چاکسازی دل‌ گهرم ده‌ین.

سهرچاوه/ ئینتەرنێت.

بنه‌مای حه‌وته‌م: برپاردان به‌ پێی راستیه‌کان: (Factual Approach to Decision Making)

له‌ هه‌موو پنکخراویک برپارمکانی راسته‌قینه‌ به‌ پێی شیکردنه‌وه‌ی داتاگانو به‌ره‌مه‌ینانی زانیاریه‌وه‌ ده‌بیت. برپارمکانی دروست، زیاترکردنی توانایی بۆ دیاریکردنی کاریگه‌ری له‌سهر برپارمکانی رابردوو، نه‌مانی به‌ریه‌ست، گۆران له‌ شیوازمکانی بیرکردنه‌وه‌، هه‌موو له‌ نه‌جامی برپاردان به‌ پێی راستیه‌کانه‌وه‌ ده‌بیت.

به‌کاره‌ینانی بنه‌مای برپاردان به‌ پێی راستیه‌کان ده‌بیته‌ هۆی:

۱- متمانە به‌یداکردن له‌ وردی دروستی زانیاریه‌کان.

۲- خسته‌پرووی داتاگان بۆ نه‌و که‌سانه‌ که‌ پێویستیانە.

۳- شیکردنه‌وه‌ی داتا و زانیاریه‌کان له‌سهر بنه‌مایه‌کی راسته‌قینه‌.

۴- برپاردانو کردارمکانی ئیجرائی له‌سهر بنه‌مای شیکردنه‌وه‌ی راسته‌قینه‌و سوود وهرگرتن له‌ نه‌زموونی که‌سانی ده‌وروبر نه‌نجام ده‌درت.

بنه‌مای هه‌شته‌م: په‌یومندی سوودمهندو دوولایه‌نه‌ له‌گه‌ل دابینکهران (Mutually Beneficial Supplier Relationships)

بنه‌مای شه‌شه‌م: چاکسازی به‌رده‌وام (Continual Improvement)

چاکسازی به‌رده‌وامی کارمکانی پنکخراو ده‌بێ له‌ پێناو نامانجیکی دیاریکراو بێت، له‌و حاله‌ته‌ توانای پنکخراو چاکسازی ده‌کرتو جالاکیه‌کانی به‌ره‌و که‌شه‌سه‌ندن ده‌بات. چاکسازی به‌رده‌وام واده‌مکات که‌ به‌رئوه‌به‌ران بتوانن که‌مو کورتیه‌یه‌کان دابپۆشنو پنکخراو بگاته‌ لوتکه‌ی نامانجه‌ دیاریکراوه‌کانو له‌ کوتاپیدا چاکسازی به‌رده‌وام واده‌مکات که‌ پنکخراو ده‌رفه‌تی نه‌وه‌ په‌یدا بکات له‌ کاتی پێویست وه‌لامی نه‌و ده‌رفه‌تانه‌ بده‌اته‌وه‌ که‌ رووبه‌رووی ده‌بیته‌وه‌.

به‌کاره‌ینانی بنه‌مای چاکسازی به‌رده‌وام ده‌بیته‌ هۆی:

۱- دروستکردنی پرۆسه‌یه‌کی ته‌واوو سازگار له‌ پنکخراو بۆ چاکسازی به‌رده‌وامی کارمکان.

۲- سهرچاوه‌کانی مرو‌یی ناشنا به‌ شیوازمکانی چاکسازی به‌رده‌وام دابین بکرت.

۳- چاکسازی به‌رده‌وام له‌ به‌ره‌مه‌کان، پرۆسه‌و سیسته‌مه‌کان نامانجیکی دیاریکراو بۆ یه‌که‌ یه‌که‌ی فهرمانبه‌ران پێناسه‌ ده‌مکات.

۴- چاکسازییه‌کانی به‌ کارهاتوو ده‌ناسریته‌وه‌و ده‌خریته‌ مه‌یدانی کارکردن.

تەورەكەت مەكە بە پىك؟

بۇ رەسەم ئىكەن

خەۋىدو راستىكى!!!

باسكال كرۇچى دەلى: رۇژىكىيان
خەۋىدووم.. خەۋىكىم دى. خەۋىنەكشەم
نەمە بوو:

نامەيەكم لە پارىزىرىكى بەناۋىگەۋە
بەدەست گەشت. پارىزەرەكە پىي
راگەياندم كە خىزىكىم پاش مردنى..
سامان و دارايىەكى بۇ بەجى ھىشتووم، كە
بە يەك مىيۇن دۆلار مەزىندە دىكرى.. بەلام
ۋەسىتنامەكە، مەرجىكى تىدا ھاتىوو..
داۋاي دىكرىد بەسەر لوتكىە چىايەكى
بەرزدا ھەلگەرىم، تا گەنجىنەيەك كە
لە لوتكىە چىايەكەدەيە ھەلگەرمەۋە، كە
نرخەكە مىيۇننىك دۆلار بوو. ئەوسا ئەو
كەلەپور و مىراتىيە بەجى ھىشتوۋە،
دەپىتە ھى خىزم. واتە دىسكەۋەكەم
دەبوۋە دوو مىيۇن دۆلار.

لە خەۋىنەكەمدا.. بەسەر چىايەكەدا ھەر
ھەلدەگەرام.. بەر لەۋەي يگەمە گەنجىنەكە،
ھاۋرىكانىم خەبەرەيان كىرمەۋە. پاشان
لە ماناۋ مەبەستى خەۋىنەكەم گەشتىم.
ھەرچى چىايەكەيە، ئەۋە گەشتى كارى
مە، كە ھەر دەپى بىگەرمەبەر.. بۇ ئەۋەي
چەندەم سامان و دارايى دەۋى بەدەستى
بەيتىم.

پاشان سەركۈنەي خەۋىم كىرد..
لەسەر چى؟! لەسەر ئەۋەي خەۋىم بە
بەكرىگىرتى ھالى كۆپتەرىكەۋە نەدىۋە..
بۇئەۋەي تا سەر لوتكىە چىايەكە پىي
بىرەيمايە بەر لەۋەي ھاۋرىكانىم بىدارم
بەكەنەۋە، گەنجىنەكەم بەدەست بەيتىنەيە.

كەچى زۇرجار لە ژيانى راستىنەي
خەۋىماندا.. ناچار پەس بە دەست و قاچو
شان و قۇلى خەۋىم، چىگە كرى دەكەين و
بەسەر چىايەكەدا ھەلدە گەرىيىن. لەۋەش
دۇۋارو نالەبارتەر ئەۋەيە: كەسىك شىك
نابەين.. لەۋ خەۋىنە بىدارمان بىكەتەۋە!!!

كىردو وتى: نازانم، تىناگەم، بۇ ناتوانم
ۋەك رۇژى يەكەم بە باشى كار بىكەم؟
زۇرىش ھەۋى دەدەم، بەلام رۇژ لە داۋاي
رۇژ ژمارەي ئەۋە دارانەي دەپىرەۋە
كەمتر دەپىت!

خاۋىنەكەمە پرسى: (كۆتا جار كە
تەۋرەكەت تىز كىردەۋە چ كاتىك بوۋ؟)
داربەرەكە كەۋتە بىر كىردەۋە بە
سەرسۈرمانەۋە وتى: مەن بە ھىچ شىۋەيەك
دەرفەتى تىز كىردەۋەي تەۋرەكەم نەبوۋە،
ھىندە سەرقالى بىرەۋەي دار بووم كە
تىز كىردەۋەي تەۋرەكەم بىرچوۋ بوو.

خاۋىنەكەكەش وتى: گەر دەتەۋىت
ۋەكو يەكەم رۇژ بەرەۋەي باشت ھەپىت،
تەۋرەكەت مەكە بە پىك!!

ژيانى ئىمەش ۋەك ئەم چىرۋەكەيە،
ئىمە ھىندە سەرقالى ژيان بوۋىن،
دەرفەتەمان بۇ تىز كىردەۋەي تەۋرەكەمان
نەيە لە دۇنيەي پىر جەنجالى ژياندا.
ئەمىرۋ مەۋفەكان زۇر سەرقالترن لە
پاۋردو، بەلام كەمتر لە پاۋردو ھەست
بەراۋىبوۋى ژيان دىكەن، ئەمە ھۆكارى
چىيە؟

پى دەچىت تىز كىردەۋەي تەۋرەكەمان
بىرچوۋىت، پىۋىستە جارناچار دەرفەت
بۇ بىيىنى خۇشەۋىستانمان بدۇزىنەۋە،
بىخوۋىنەۋە، پىشوو بدەين، ھەۋى بدەين
شى ئۆي فېرىيىن.

سەرچاۋە/ راد زىندىگى ژمارە (۲۳۶)

رۇژىكىيان داربەرەكەي زۇر بەھىزو بازوو
بە داۋاي كىردا دىگەپ، داۋاي ئەۋەي ئەۋ
كارەي ھەزى لىبوۋ دۇزىيەۋە، زۇر خۇشچال و
شادمان بوو، خۇشچالى بە ۋەخسارى گەش و
زەردەخەناۋىيەۋە ديار بوو...

رۇژى يەكەم چوۋە سەر كار،
خاۋىنەكەمەي تەۋرىكى دايە دەستى و
شۋىنى كار كىردەكەي نىشاندا، تا كارى
تىدا بىكات، ئەۋە رۇژە داربەرەكە ھەژدە
دارى بىرەيەۋە، خاۋىنەكەمەي بە بىيىنى
بەرەۋەي كارى داربەرەكە سەرى سورما!
سوپاسى داربەرەكەي كىردو داۋاي لىكرىد
بەردەۋام پىت لەسەر كارەكەي. ھەرچەندە
داربەرەكە كىرەكەي پاشان پىت دەدا لە
بەرەۋەي ئەۋە كارەي نەنجامى دەدا،
بەلام دەپىست زۇر زىاتەر ھەۋى بىكات و
شۋىن پىت خۇي بە تەۋاۋەتى بىكاتەۋە
كارەكەي مەۋگەر بىكات. بە تايىبەت لەۋ
ھەۋەۋ پىايەلدەنەي خاۋىنەكەمەي، زۇر
زىاتەر ھەۋىلدا، خۇشەۋىستى بۇ كارەكەي
ۋاي لى دىكرىد زۇر زىاتەر باشتىر بىت لە
كارەكەيدا، بەلام رۇژى دواتر پانزە دارى
بىرەيەۋە نەيتۋانى ۋەك رۇژى يەكەم
ھەژدە دار بىرەيەۋە، رۇژى سىيەم زۇر
زىاتەر خۇي مانىدو كىرد، بەلام تەنھا (۱۰)
دارى بىرەيەۋە.

رۇژ بە رۇژ ژمارەي ئەۋە دارانەي
دەپىرەيەۋە كەمى دىكرىد، سەردەنجام
داربەرەكە داۋاي لىبوۋردىن لە خاۋىنەكەمە

كۆمپانىيالى

نەوەكانى صلاح الدين

بۇ حج و عمره و گەشت و گوزار / سنوردار

حاجى لوقمان حاجى حسين

07701207507

07701964792

07501552533

07501064796

شركة

أحفاو صلاح الدين

للحج و العمرة

والسياحة والسفر / المحدودة

*****

نوسینگەى سەرەكى: سلیمانى- تەلارى چوارباخ بەرامبەر بانكى رافیدەين / لقی سەلام دوکانى ١٦

هەروەها لە هەموو شارو شارۆچكەكانى كوردستانیش بىركارى هەيه.

ژمارەى مۆلەت: ٤٨ لە ٢٠١٠/٢/٨

ھەلپەي سامان نەمانى خۆشەويىستى!

ئاۋات ئالانى

خۇ بە جياۋاز زانىنو گەۋرە زانىن دۆلەتتىكى دۆلەتتىكى، خۆشەويىستى بابا (ماددە پەرسىت) لە ناخى دەۋرۈپەرگەيدا سفر دەكاتتەۋە.

ئەۋمىشى كۆى دەكاتتەۋە پىنچاچى پىنچاچى بىخوات، لىرىدا قىسمان لە سەر ئەۋە نىيە، كە كۆشش نەكرىت بۇ پەيدا كىردى رۆزى رايىكىردى زيان بە سەربەرزى، نا ئەۋە نەركىكى بىرۈزە، بەلام ناكىرت تىشك نەخەينە سەر ئەۋە لايەنە تارىكەۋ ئەۋ دەستە پاون خوازەنى، كە لە پىناۋ سامانى زياترو زىنەۋ كەمالىياتدا ئىستىغلالى بازارپان كىردوۋە، نەركى مۇيەنە خۇيان لە ياد كىردوۋە ئامادەن بۇ بەدەستىستى دراۋ، ھەمىۋو بەھاۋ نەرىتە جوانەكان پىشپىل بىكەن بە خۇشيان نەلەن دۇراۋ، نا ئەشە سىۋىك ھەبىت!

دەپ بە ئىرادىيەكى بەرزەۋە پىمان ۋابىت ئەۋە دىنار نىيە، ئارامى ئاسودەپى بۇ مۇقەكەن دەستەبەر دەكات، بەلكو ئەۋە ماھىيەتى (دىنە) دىنەك كە مۇقەكەنەتۋانى بىت دەستى تىۋەرىدات، شىۋى ئەۋە دىنە بىتەۋىت رۇخت ئارام بىكەپتەۋە.

چاۋك كە تەنھا ژمارەۋ پىنگ و ۋىنە سەر دراۋ دەپىنىۋ لە ناستى ھەزارو بىنەۋاياندا نەبىنە، باشتر ۋايە بەر نەفرەتى كۆمەلگا بىكەۋىت.

ھەنۋەكە جەنگى ساردى خىزمەتە بۆتە دىاردەپەكى ناكۇتا، براۋ ئامۇزاۋ خىزم و ھاۋىپىيان لەگەل پەكتىر نا تەبان، رۇز لە دۋى رۇز سەردان بە ھاناۋە

بىسەلەمىنەۋە، بە سەرنىشەكەكى تەنىشتى دەل: با پاسەكە راگىرە ئەۋ پىنچ سەد دىنارىنە بىنەۋە، ئەم شۇقەرە لە دىدگاۋ جىھان بىنى خۇيەۋە مۇقەكەنە مۇقەكەنە بوۋن خىستوۋە ئەۋ بەھا بىلەندى كە خوا بە مۇقەكەنە بە خىشەۋە ھىناۋەتە ناستى نىزى ماددەۋ رۇخى سەنگىنى مۇقەكەنە بە پارە شوبەندوۋە.

ئەشە ئەم بەتاپە دزە كىردىتە مالى دلى ھەرىكەمانەۋە پىمان نەزانى بىت، ياخود دىرمان پىنچەكەنە، كە ئەۋە بەتاپەكى ترىسناكە، بە رادەپەك ترىسناكە، دىگۈنچى زىان بىكەكە گۇرستانىكى خامۇش، چۈنكە رۇچوۋن لە زۇنگاۋى ماددە دا، مۇقەكەنە ئامرازو بەردەۋام بىن جىاكرىنەۋە ھەرام و ھەلالو تەرخانكرىنى كاتىك بۇ پشۋو، ھەۋەكەنى چىدەكاتتەۋە بۇ پاونكرىنى سەرومەتو سامانى زياتر، بەۋ نىازەى تەنھا ماددە، ماپە خۇش گوزەرانىيە!

لە كاتىكدا ۋىبۋون لە جىھانى ماددە دا، دۆزىنەۋە بەھەشتى كامەرانى نىيە، بە پىچەۋەنەۋە شەۋ نارىشەۋ كۆ ژانەكانى دۋىيا ھەر لە سەر ماددەپەۋ ھەمىۋو سامانى دۋىياش نا تۋانىت دلى داپىكىكى كوپ كۆزراۋ و رۇخى مىندالىكى ھەتۋى بىن مەنۋا ئاسودە بىكات.

كاتىك لە نەخەشى رىگەى ژانە ماددە بوۋە ئامانچى سەرمەتاۋ كۇتاپى، نىدى لىرەۋە بەھا رۇخىۋ نەخەلىۋ ھەلەسۋەكەۋە جوانەكان، ۋەك مۇم بە تىپەربۋونى زەمەن دەتۋىنەۋە، ھەستى

مالى خۆشەويىستى رۋى لە پەمانەۋ كەس ئاۋىر لىناتتەۋە، زۆرىنەمان بەرزەۋەندى ماددى بە ئاۋارىكى ھەلەپىردا بىرۋىنى، ئەستەمە بە سانايى بىگەپىنەۋە بۇ ناۋ خۇدى خۇمانو ئەۋ جىھانە جوانە بدۆزىنەۋە ھەست بە سەكىنەتو ئارامى بىكەپىن لەۋ چەند ساتەى ژياندا كە ماۋە كەشكى ھىمىن لىۋان لىۋ لە پەكتىر وىستى بىخۇلقىنەن، ھەزى ماددى ئارەۋۋى خاۋەندارىتى لەم رۇزگارەدا، بىنپايى چاۋانى لىل كىردوۋە، رۋانەن بۇ دەۋرۈپەرگەۋ ھاۋىپىيەتى كىردن لە تەك ئەۋە ئەۋ و خۇپىرنە پىشەۋە لە مۇقەكەنە تر، بىگۈمان تارماپى بەرزەۋەندى كەسۋ تاپىپەتى لە پىشەۋە ۋەستەۋە، ئەۋە پىمان خۇشە بۇ خۇمان ھەمان بىت لە شتى باشۋ سوۋدەپەخىش، بۇ ئەۋەنى دى نەك ھەر پىمان خۇش نىيە، بەلكو بە رۇشەتنى زەمەن ھەلەكشانى تەمەن، تەننەت خۇشيمان لە خىزم و دۇستو ھاۋىر دىرەنەكانىشمان ناپەت، ئەگەر لە رىگاۋ بان بەلاياندا گوزەرمان كىرد بە سەدەپەكى ناساز، سلاۋىكى ساردو سىپان لى دەگەپىن، بەۋەش خۇمان فرىۋ دەدەپىن كە بە مەرحەبىي و دەست ھەلەپىنەكىكى سەر جادە، بە تەۋاۋى مافى ھاۋىر ھاۋىسۋ ھاۋ شارىيەكانەمان داۋە، دۆلارو دىنار سەرتاپا خەۋوۋ خەپالى زۆرىنەمانى كۆنترۆل كىردوۋە كۆششى بىسەنور ھەر بۇ مۇنۋىۋەلكرىنى ماددەپە، پەمان لە لىدۋانى شۇقەرى پاسىك نەۋەنەپەكى بەرجەستەپە، لە رىگاۋ بە نەنگى نازانىۋ

چۈن ژيانم گۇرا

ھەۋان سادە

چاۋەرپىم نەدەگىر روۋىدا، بە ئىممەيلىك ۋەلامى دامەۋە داۋاي لىكردم سەردانىان بىكەم! كاتلىك سەردانم كىردىن بە دىداريان شاد بووم، داۋايان لىكردم لەگەلىياندا كار بىكەم، مەنىش كارەكەى خۇم جىيەشتو بەيۈەندىم پىۋەكردىن.

لىرەدا ژيانم دەستى بە گۇران كىرد، قىرى زۇر شت بوومو زۇر كار كە پىشتىر نەنجامم نەدابوو پىي ھەلىسام، چەند كىتەپكىشىم خۇيەندەۋە كە خۇم زۇر ھەزم لە خۇيەندەۋەمىۋە ئەۋانىش كارىگەرىيەكى باشيان بەسەرمەۋە ھەبوو.

بەلام بابەتەكەم بىلۈنەكرایەۋە داۋايان لىكردم بابەتەكى باشىر بىنۈوسم، تاۋەكو سەرمەتايەكى چاكتەرم ھەبىت، مەنىش دىلم زۇر تەنگ بوو لەبەر سەرقالىم نەمتوانى جارىكى تر بىنۈوسمەۋە. دواتر كارەكەم جىيەشتو داۋاي چەند مانگىك بووم بە مامۇستاۋ تەۋاۋى ژيانم گۇرا، دوۋبارە بابەتەكەم نوۋسىيەۋە رەۋانەم كىرد دىسان بىلۈنەكرایەۋە، بەلام بىن ئۈمىد نەبووم.

دەستەم كىرد بە خۇيەندەۋە چەند كىتەپكىسى ترو بە تىرۋانىنىكى تازەۋە ھاتەۋە مەيدان، ھەلىسام بىنۈوسىنى ئەم بابەتەى كە ئىستا تۆى بەرپىز دىخوئىتەۋەم لەسەر داۋاي سەرنۈوسەر رەۋانەم كىرد، ئىستاش بابەتەكەم روۋناكى بىنو مەنىشى زۇر دىخۇش كىرد، ھەروەھا ھەر بەۋەش نەۋەستام لە بواری تىرىش دەستەم بە نوۋسىن كىردو ھىۋايەكى گەۋرەم بە دۋارۋۇ ھەپە.

كاتلىك بىر لە رابىردو دەكەمەۋە زۇر ناخۇشىم دىتەۋە ياد. رۇۋانى نەبوۋنىۋ شەرو نەخۇشىۋ تاھىكىردنەۋەكانو ھەمىو ناسۇرىيەكانى ژيان، ساتلىك بەردو ئەو رۇزگارەم دەپەنەۋە ھەمان ھەستەم بۇ دروست دەبىت، ھەناسەپەكى قوۋل ھەلدەكىشەۋ ۋەكو مۇمىك ھەناۋم دەسۋىتەت. ئاي كە ناخۇشە رابىردوۋى تال! خۇشى رەۋىنى ئىستاۋ داھاتوۋ، لەناۋبەرى تىشىكى سەركەۋەتو ھىمەمەتى گۇران بەردو چاكتىر. بەلام چى تىداپە ئەگەر تەنھا بىر لە داھاتوۋ بىكەمەۋە، يان تەنھا پەندو نامۇزگارى لە رابىردو ۋەرىگىر، ئەگەرنا تەنھا لە بىرى ئىستادا بىم.

كەى برپارى يەكجاركەى بدەم بۇ گۇران؟ كىۋا پىگى سەركەۋەتو؟ ئەى ژيان بەچى ژيانە، ئەگەر گۇرانكارى تىدا نەبىت! زۇر شت لە ژياندا كارىگەرى بەسەرمەۋە ھەبوۋە، بەلام نەگەپشتوۋەتە ئەو رادەپەى ھەنگاۋى بۇ بەۋاۋەم. ئەۋەى روۋىدا رۇپىشت، تەنھا تىشكىك دەخەمە سەر گۇشەپەكى ژيانم كە چۈن گۇرا، كاتلىك كە بۇ بەكەم جار برپارىم خۇيەندەۋە ھەستەم كىرد كە خۇم دۇزىيەۋە لە ناۋ دەرياي بىن كۇتا، پاشان كە دوۋەم ژمارەم خۇيەندەۋە بەكسەر برپارى نوۋسىنى بابەتەدا كە زۇر لە مېز بوو بە ناۋاتىيەۋە بووم. دوۋ مانگ سەرقالى نوۋسىنەۋە روۋىخەستى بابەتەكە بووم زۇر بىزىرى كىردم، چۈنكە باسى ناخۇشىيەكانى خۇمى تىداۋو، بە ئىممەيلىك ناردەم ھەندىكىش باسى خۇم بۇ سەرنۈوسەر كىردىۋو. ئەۋەى كە

چوون، روو لە كەمىيە، مەگەر ھۇلى پىرسە كۇيان بىكەتەۋە، بە رامان لە دىرۋكى ژيانى رابىردو دۇخى ۋا لە ناۋ مىللەتى كوردە بەدى ناكەى، بە تەنیا ژيانو داپران لەۋانى دى ھەرگىز لە پىشىندا مۇركى كوردەۋارى نەبوۋە، بە داخەۋە ئىستاكە ئەۋ بەھا جۋانانە فرۇشراۋە بە سامان، دەتۋانرى بوترى كۇى ئەۋ كىشەۋ نارىشانەى لە كۇمەلگادا روۋدەدەن، ھۇكارەكەى نەمانى گىانى لىبورەنۋو ۋەكېۋونى كانىۋاۋى خۇشەپىستىيەۋ سەرمەنجامەكەشى بە قەرمېروت بوۋنى ژيانە.

سەرمەۋى سەرفىردىنى كۇى كاتەكانى تەمەن بۇ ھەلپەۋ راۋى دىنار، ئەۋ دەرمەنجامە نىگەتەفانەى لىۋى دەكەۋىتەۋە كەمىكەم باسكىرد، زىنجىرەۋ سىرپالى تىقىيەكانىش كارىگەرى گەۋرىمان ھەپە لە داپرانى خەزم دۇستان لە پەكتىرى، لە جىياتى ئەۋەى تىقىيەكان ناستى رۇشنىرى (موتەلەقى) بەرز بىكەنەۋەۋ بىنەر بە ئاراستەى پتەۋكىردىنى بەيۈەندىپە كۇمەلەپەتەيەكاندا بېەن، بەلام خەلگىيان تۈشى گۇشەگىرى كىردوۋەۋ بەرنامە زۇرو زەۋەندە تەرفىيەپەكان تەمەلپان خەستوۋەتەۋە، دۋاجار دركاندىنى ئەم راستىيانە گەرچى تالېشېن، پىم ۋاپە خەستە روۋى باشىرە لەۋەى كە ھەر پىمان ۋابىت كۇمەلگەمان بە تەۋاۋى ساغۇ چاك ۋ پاكەۋ لە ۋاقىيەشدا پەتايەكى سارى دابىتى بە سەرباۋ تەندروستى لە مەترسىدا بىت، بەۋ ھىۋايەى لە رىۋى پاكەيانەندەۋە بىتۋانىن كانىۋاۋى سازگارى بەخەۋەرى بدۇزىنەۋە دەستى خۇشەۋىستى بىخەپەنەۋە ناۋ دەستى ژيان.

با رەچاۋى ياساكانى ژيان بكميت!

تەشى بەكمە

ۋە نىيان ھەمكارىم

بە ئاراستە مەبەستىكى پۈتمىشەندە
سووديان لىۋىرېگىت، يا ئەۋەدى كە
پوۋبەروۋيان بېيتەۋە لىگەئاندا ۋەشەپ
بېيتەۋە قېۋوليان نەكەيت.

ياسا ھۆۋ ئەنجام:

تۆ ھەرگىز ئەم رىستانە لىگەسېكەۋە
نابىستىت: «من رۇۋانە بەيانىان زوۋ
بەخەبەر دېمەۋە ۋەزىش دەگەۋە باش ۋەنەكانە
دەخوئىنەۋە لىگە ھەمەۋە كاروبارەكانەدا تا
ئەۋەپەرى تۈنە ھەۋەلى خۇم دەدەم، لىگەل
ھەمەۋە ئەمانەشەدا ئەنجامىكى باش ۋە
نىگەتېف ۋەدەست ناھىيەم.»

ئەگەر ژيانە ماندوۋكارانەۋە تەمەلەنەپە
ئەۋە لىگە خۇت بېرسە: بۇ سەرگەۋەن ۋە
بەھرەمەندىۋەن لىگە ئانلىكى شادو پۈزەتېف
من جەندىك ھەۋەلى كۆشۈم كىرەۋە؟»

ژيانە تۆ ۋەك سىستەمىكى ۋەزە ۋەپە،
ئەمەش ھەمان ئەۋ شتەپە كەلە ۋەنەكانە
فىزىيادا خۇيىندوۋەتە، بە ۋاتاپەكى دىكە

سروشەت جىھانى بوۋە ئەۋەش كە لەۋ
جىھانەدا ھەپە بەرپەۋە دەباتو زالىۋ
بالادەستە بەسەرىدا. ئەم ياسايانە «جۈلە
كەشكەشان ۋەستىرەكان، ھىزى ھەلگەشان ۋە
داكشان، گۇرانكارى ۋەزەمەكان.....» بوۋە ئە
خۇ دەگەن. بەلام تۆ لىگە ئاستى خۇتەۋە
دەتۈنەيت كە باۋەرپە ئەپەيت پېيان، زۆرپە
خەلگى ئەم ياسايانەپەسەند كىرەۋە
ئەۋە دەزان كە جىھان بە ھۆى زۆرپە
لەم ياسا ئەپەپەراۋەۋە كۆنترۇل دەگەيتە
بەرپەۋەدەپەيت، بەلام خالى جىگەسەرنە
لەمەدەپە كە كاتىك قەسەۋەباس دېتە سەر
سەرگەۋەن ۋەشكەستى خۇدى كەسەكان ۋە
مىرۇف. باس لە جانسەۋە خەتو نىۋەچەۋە
دەگەيت! تۆ لە ھەر جىگەپەكى دىنيادا
بېيت، يا ھەر كاروبېشەپەكت ھەپەيت،
ھەرچۇنىك بېيت تەنەپە دوۋ رېگەت
لەپەردەمەدەپە: دەتۈنەيت ھەۋەپە
ھەمەھەنگ بېيت لەگەل ئەم ياسايانەۋە

ژيان بە ھەمەۋە تالىۋ شىرىنەپەكانىيەۋە
خەۋەنى جەند ياسايەكە كە ھەمەۋەمان
ناچارپەن لە پېناۋ ژيانلىكى باشتەپەندىپەن
بېيەنەۋە. ئەم ياسايانە ياساكانى سىرۋەش
لەخۇ دەگەيت كە ئىمە ناتۈنەپە دەستىيات
تېۋەرىدەپەن.

ياساكانى سىرۋەت:

ئەگەر لە ئاسانسۇرپەكە سەرىكەۋەپە
بەپەيت بېرپەتە سەر بەرپەزىن كۆشكى
شار، دواتر بېيتە خەۋەۋە، جى پۈۋەدەت؟
بېگەمان ھىزى كىشكەرنى زەۋى ئەزەۋە
دەكەيت.

بەلام ئەگەر تۆ بېرپەت بە ھىزى
كىشكەرنى زەۋى ئەپەيت، ئەۋەدەمە جى
پۈۋەدەت؟ ئاپا دەكەۋەپە خەۋەۋە؟

ھىزى كىشكەرنى زەۋى خۇى بۇ خۇى
ياسايەكى سىرۋەتپەۋە گۈى بەۋە نادەت
كە تۆ باۋەرپە پېيەتە، يا نا، ھەرچۇنىك
بېيت ئەۋ ياسايە بوۋەنى ھەپە. ياساكانى

سەرگەوتىن بە شۆمىيەكى ئاسايى بە
پەلەبەندى ۋە ھەنگاۋ بە ھەنگاۋ بە دىدەيت.
بە ۋە مەرچەى كە سەبرو ھەۋسەلە
ۋە خەرج بەدەيتو ماندوو نەبەيت.
گۆرانكارى لەسەر خۆ ۋە ھەنگاۋ بە
ھەنگاۋ:

ئاپا ئەگەر بەپانىيەك لە خەو
بېدار بوۋىتەۋە ھەر لە خۆتەۋە كۆتۈر
بېيىت كە ۲۰ كىلۇ كىشت زىيادى كىرەۋە،
ئاپا نىگەرەن نايىتو دوۋجارى شۆك
نابىت؟ بېگومان نىگەرەن دەبىتو خىراۋ
دەستەبەجى سەبارەت بە دابەزىنى كىشت
بىرپارىكى جدى دەدەيت. بەلام كاتىك ئەم
رەۋادە لەسەر خۆ ۋە ۋەردە ۋەردە ۋەردە
«ئەم مانگە پەك كىلۇ مانگى داھاتو دوو
كىلۇ...» ئەۋا زۆر بە ئاسانو ئاسايى تىي
دەپرىنىتو تا دواجار دەبىيىت كە ۲۰
كىلۇ كىشت زىيادى كىرەۋە.

زۆر بەى مەسەلەكان ۋەردە ۋەردە
لەسەرىەك كۆدەبەنەۋە كەلەكە دەبىن
دواجار كىشەيەكى گەۋرە دروست دەكەن.
ھەر لەبەر ئەمە دەبىت ھەموو رۆزىك
لە خۇمان بېرسىن «من بۇ كۆي دەرۋم؟
ئاپا لە رابردوم شادىرو سەرگەۋتوۋترم؟
«ئەگەر ۋەلامەكە نىگەتەفانەيە، دەبىت
چاۋىك بە شىۋەى ژيانماندا بىخىنىنەۋە
پېداچوۋنەۋەمىيەك بەكەن.

ماندوو دەبىن. ھەمىشە ئەمەتان لە بىر
بېت كە پەكەمجار دەبىت ھەۋلۇ كۆشش
بەكەيتو ئەۋجا چاۋەرۋانى سەرگەۋتىن بېت.
سەرگەۋتىن پەلەبەندى لەسەر خۆ:

ھەندىجار بىر لەۋە دەكەينەۋە كە
ھىچ شانسىكىمان بۇ سەرگەۋتىن گەشتىن
بەۋەى دەمانەۋىت لەبەردەمدا نىيە،
ۋادابىن دەتەۋىت كاروگاسىيەكى باشت
ھەبىت، بەلام لە ئىستادا تەنھا ئەۋ كارەى
كە بۇت پىشنىار كراۋە لە بەردەستەۋە
ھەيە بىرىتيە لە «ئۆتۆمبىل شۆردن»،
پىرسىار لە خۆت دەكەيت، ئاپا ئەۋ كارە
قېۋول بەكەيت؟ ئەگەر ئەم كارە تەنھا
كارىكە كە دەتوانىت ئەنجامى بەدەيت،
بېگومان دەبىت كارىكىش ئەنجام بەدەيت،
دەى كەۋاتە كارەكە قېۋول بەكە.

ئەگەر ھىچ ھەلۋازدەيەكى گونجاۋ لە
بەردەستدا نىيە، ئەۋا لە كارىكى بچوكەۋە
دەست پىكەۋە پىي رازى بە، بەلام
تەۋاۋى ھەۋلۇ كۆشش لەسەر ئەۋ كارە
چىرۇ كۆيكەۋە بەردەۋامىش لە بىرى
پىشكەۋتو دېتەۋەى پىكەيەكى باشتىدا
بە. دۇنيا بە لەۋەى كە ئەگەر كارەكەت بە
باشى ئەنجام بەدەيت ئەۋا دەبىتە كەسنىك
كە سەرنجى كەسانى دىكە بە لاى خۆتدا
رادەكىشىتو زۆر خىرايەنە كارىكى زۆر
باشىرت بۇ پىشنىار دەكرىت. لە راستىدا

تۆ ھەر چەندىك وزە بەكەيتە ناۋ ئەم
سىستەمە، بە ھەمان ئەۋ ئەندازمىيەى
لەۋەردەگرىت، تۆ دەبىت ھەۋلۇ بەدەيت
تاۋەكو ئەنجامى چىكە مەبەستى خۆت
ۋەدەست بېيىت.

ياساۋ جۆلۇ جمان: ئەگەر بە ۋەردى
سەرنجى سىرۋىت بەدەين دەتوانىن ئەۋە
بەدى بەكەين كە ۋەنەيەكى شاراۋە
پەنھانى تىدەيە، ئەۋەش ئەمەيە بە ھەمان
ئەۋ شۆمىيەى كە بۇ ناشتىن درەختىك
دەبىت زىاتر لە تۆۋىك لە خاكدا بچىنىت،
نەمەش بە ھەمان شىۋە بۇ سەرگەۋتىن لە
كارۋارەكانماندا دەبىت رىكە گەلىكى زۆر
تاقىيەكەينەۋە.

ھەر لەبەر ئەمە ئەگەر بەراستى
دەتەۋىت كارىك ئەنجام بەدەيت، ئەۋە
باشىر ۋەيە كە زىاد لە جارىك ھەۋلەدەيتو
كۆشش بەكەيت.

لە راستىدا مەۋقە سەرگەۋتوۋەكان
لە كەسانى دىكە زىاتر دوۋجارى شىكستو
تىكشكان دەبەنەۋە، ھەلەتە لەگەل ئەم
حىۋازىيەى كە ئەۋان زىاد تۆۋ نەمامىك
دادەكەن ۋە دادەچىنن، لە راستىدا دەبىت
تۆۋەكە دابەكەيتو بچوئىتو ئەۋجا
چاۋەرۋانى بەرەۋە ۋە ۋەروۋىوم بەكەيت.
بەلام ھەندىجار ئەمە ئەم ياسايەنە لە بىر
دەكەين ۋە ۋەرامۇشيان دەكەين ۋە زۆر خىرا

ئەزمۇۋن ئەۋ شەنەيەيە
كە ژيان پىت دەبەخشىت،
كاتىك كە قىر بە سەرتەۋە نەۋاۋە

ۋەنەيەيە

بە ژيان

بىرپار

يا نەمەنى تەكشۈرۈش

ئايا تۆ گەشپىنچى، يان رەشپىنچى؟

بىچىتە دەرەۋە لە پىسولەى خوارىدەنەكەت
ورد دەبىتەۋە دۇنيا دەبىت لە
حسابەكەت؟

۲- زۆر بە كەمى لەگەل بىگانەدا
گفتوگۇ دەكەيت؟

۳- كاتىك لەگەل بەرپەۋەبەرۈ
سەرپەرشتىارەكەتدا دەبىت لە كارەكەتدا
ھەست بە ترس دەكەيت؟

۴- ھەست دەكەيت ئەۋ بەيۋەندىيە
ناخۇشانەى پىيدا تىپەرپوۋىت كەسايەتى
باشترى بى بەخشيۋىت؟

۵- تا ئىستا روۋىنەداۋە كەسىك
تۆمەتبارت بىكات، يان تۈۋىدەبىت
بەرامبەرت؟

۶- ھاورىكانت بە رېژمەك تۈۋىشى
دلتەنگى بوۋ؟

۷- گىرە لەسەر ھىچ شتىك دەكەيت؟
۸- روۋىنەداۋە لە ۋادەى فرۇكەكەت

دوا بىكەيت؟

۹- پىت باشترە دەست بە كارى
ئىستاتەۋە بىگىرېت، نەۋەك كارىك بىكەيت

نەبىت، بەلام لىرەۋە بۇمان دەرەكەۋىت
ھەر مروۋىك لە ناخىدا گەشپىنچى رەشپىنچى
ھەيەۋ خۇى دەتۈۋىت كۆنترۋىلى خۇى
بىكاتو دوۋرەكەۋىتەۋە لە رەشپىنچى!

ئەمەش بە ناشىرا دەرەكەۋىت كاتىك
زۆر بەمان ھەۋالىكى ناخۇش دەبىستىن
ئەۋا رەشپىنچى داماندەگىرېت، ياخود
دەمانەۋىت كارىك ئەنجام بەدەن كۆمەللىك
بەربەستو ناخۇشى دېتە رېمان، ۋرەمان
دەروخىۋا لە خۇمان دەكەين كە ئىتر
زىان تەۋاۋ.. بەلام بە پىچەۋانەۋە كاتىك
ھەۋالىكى خۇش دەكەۋىتە بەر گۇيمان،
ئەۋا گەشپىنچى دەبىن بەرامبەر ئاپىندەمان.

لەم تافىكىردەنەۋەبە بۇت دەرەكەۋىت
تاچ پادەيەك گەشپىنچى؟ ئەگەر ئەنجامىكى
باشت دەست نەكەۋت ئەۋا كاتى ئەۋە
ھاتوۋە گۇرانكارى بەسەر خۇندا بىكەيتو
ھەۋل بەدەت ھەمىشە گەشپىنچى دەم
بەخەندە بىت، وتراۋە (تفالوۋا) بالخير
تجدوۋە) دە خىراكەۋ خۇت تافىكەرەۋە.

۱- پىش ئەۋەى لە چىشتخانە

ئايا ھەۋرەكان دەبىنچى، يان ئەۋەى كە
باران ھەلدەگىرېت؟

روانىن بۇ داھاتوۋ بە رەشپىنچى
بوۋەتە شتىكى باۋ لەم رۇۋانەدا
زىاتەر لە رۇۋانى پىشۋو، ئەگەر مىلى
كاتىمىرمان بىگەراندايەتەۋە بۇ چەند
ساتىك پىش ئىستا ئەۋا دەتۈۋىن بلىين
پىژەى مروۋە گەشپىنچەكان زىاتەر لە
پىژەى رەشپىنچەكان، بە پىچەۋانەۋە لەم
ساتەدا رىژەى رەشپىنچەكان زىاتەر لە
گەشپىنچەكان...

ھۇى ئەم رەشپىنچىيە دەگەرپىتەۋە بۇ
نارەۋوۋى رەشپىنچەكان لە بىرگەندەۋە
لە رەشپىنچىيان ئەمە لە لايەكەۋە،
دەيگۈۋانەۋە بۇ خەلكانى دەۋروۋىبەريان
لە لايەكى ترەۋە، ئەۋ ھەۋوۋ كارەساتو
كىشەۋ بەربەستەنەى بەسەر خەلكانو
كۆمەلگان دەگۈزەرت.

ئەۋ ساتانەى كە بە (ساتە خۇشەكان)
دەناسرېن، دەبىنچىن زۇربەى خەلەك بە جۇرېك
پىدەكەنن ۋەك ئەۋەى ھىچ گىرېتىكىان

خواستى شيعر

نازاد محيدين محمەد

كاروان بەجى ما، لە مەعريفەدا
 عمقل و مەعیدە، وا گیرۆدە بوون
 پەردەى روالەت، ئەما ھەلکشا
 نەك ھەر بەجیمان، بەردو دواوہ
 عوزر لیژى کرد، جێگەى قەباحەت
 بە ئاگا ھاتۆ، لە شیرین خەوا
 زیندو عەودالى، کلاوى بابردو
 سەرپا جەستەى، زەلیلى بزمەر
 پەرداخى قاوہ، قەلەبکەرنەوہ
 لە سایەى دارو درەختو ھەرزال
 یا وێنەى تاوس، بە نەخشی ھەرنەگ
 وەك گوزارشت کا، لە برپاوا ئیمان
 مەرچە پشتاوېشت، بېیتەوہ ئامان
 نەگەر لە واقع ساتى پروانى
 ھەفتەو مانگەو سال، بە خیرایى دین
 چاو ئەبلەق بووہ، لە رەنگەکانا
 نەخۆش لە دکتۆر، دلى رەنجاوہ
 زیندوہ لە تاو، بازارى مردو
 بەکلیلى نەخشە، ناگرى دھارى
 کامە خوێندکارو کامە مامۇستا
 ناگەرپتەوہ، بە ھەزار رجا
 نە وەك لاھاوى، خوین ھەلبسینم
 لەو زەھرەى دەوى، سوڤرات پىي خنکا

کە جەوھەر نەما، لەپەروردەدا
 ئامانجى ڤیروون، گۆرا بە تیربوون
 عمقل برسى بوو، مەعیدە ترشا
 میژووى دووبارە، خۆى نیشان داوہ
 شیرى سابرىنىش، بوو بە قەناعەت
 سینگۆشەى نوشتە، موورو موروا
 مەزارو گەلگۆو مەرھەدى مردو
 وشکە درەختو دارو پیرەدار
 نیاز زانین و نیاز گرتەوہ
 داوین گرتەوہ، بۆ بەختو ئیقبال
 بەردى خەت خەتو ھیکەى رەنگاوپرەنگ
 نووسینى نايمەت، بەختى زۆر جوان
 پروبەرپروو برۆ، بۆ پارە دانان
 ئەمانەو ھەموو، ھاوشیوەکانى
 کات نرخی نەما، وێران بوو شوین
 تامو چێژ نەما، لەمیوہ خوانا
 یاسا زەلیلە، ھیزى برپاوە
 ھەبو شروپى، ماوہ بەسەرچوو
 شیواوہ نەخشەى، ئەندازارى
 جیاوازی نییە، شاگردو وستا
 دلۆپەى شەرم و ھەیا واتکا
 ئەوہى نەمدرکاند، با ئەى درکینم
 خەریکە شیعەر، مانای خۆى ون کا

کە لىسى دلتيا نەبى و بشزانى لە ٢٥٪ى
 داھاتى زىاد دەکات ئەگەر ئەو کارە
 بکەیت؟

١٠- بە زۆرىک لە تافىکردنەوہى
 ناخۆشدا تىپەريوويت و کاتىکى زۆريان
 خاياندووە؟

١١- کاتىک لەگەل ھاوړىکاندايت زياتر
 گوێدەگريت نەك ھەسە؟

ئەنجام: بە (بەلى) یا (نەخىر)
 وەلامەکان بەردەوہ، بۆ ھەر وەلامىکى
 (بەلى) نەرمەك بۆ خۆت داينى، ئەگەر
 ئەنجامەكەت لە نىوان:

- (٠ - ٤) بوو، ئەوا بەراستى گەشبینى...
 چاومپى باشتر دەکەيت لە خەلک و لە
 ژيان. ھەر وھا زۆربەى کاتەکان دەکەيت
 بەو شتانەى کە مەبەستە.

- (٥ - ٩) بوو، تۆ لە نىوان گەشبینى و
 رەشبینى دايت، روانيت بۆ ژيان ھەميشە
 لە گۆراندایە بە گوێرەى دەستکەوتەکان،
 يان ھۆکارە دەرەگى و دەررونيیەکان، وەکو
 (میزاج، يان کەشو ھەوا) دەگۆرێت.

- (١٠ - ١١) بوو، تۆ لە رەشبینیەوہ
 زۆر نزىکو بە دەست شکستەوہ دەنالینيت،
 چونکە ئەوہى دمتەوێت لە ژياندا بەدەستى
 ناھينيت.

* ئەگەر ئەنجامەكەت لەم
 تافىکردنەوہیدا گەمبوو، لە ھەمان کاتدا
 خۆت بە گەشبین دەزانى، ئەوا خۆت بە
 خۆشەخت بزانە.

گەشبینى ڤیترەتیکى مرۆڤە، خواى
 مەزن پىي بەخشیووين، لە راستىدا مرۆڤ
 داواى گەشبینى دەکات و ھەول دەدات لە
 خودى خۆیدا بەرجەستەى بکات. زانایانى
 دەرروناسى دەلین: تۆوى رەشبینى دەست
 پێدەکاو گەشە دەکات لە ناخى مرۆڤدا
 کاتىک کە مرۆڤنىک ھەست بە نەبوونى
 پێداوېستییەکانى ژيان دەکات، لە کاتىکدا
 خەلکانى تر لەزەت لەوانە وەردەگرن و لە
 ناوياندا نقووم بوون، بەلام لە راستىدا ئەم
 شتانە ھىچ گرنگیەکیان نییە کە مرۆڤ
 ھەندىجار لەبەر ئەم شتانە ژيانى خۆى تال
 دەکات. ھۆکارەکانى رەشبینى ھەرچەندو
 چۆنىک بن بئەماکانى ناپیئەکەمان بە
 ھەموو یارێکییەوہ چارەسەرى کردوہ.

ئەگەر رەشبینى پرسیارىکى زۆر سادە
 لە خۆت بکە. ئایا چى قازانچ دەکەم کە
 خۆم خستوووتە ئەم گێژاوى رەشبینى و
 دلتەنگیە!!!

ھەول بەدە بىرو باومرت پتەو بکەیت و
 پەيوەندىيت لەگەل خواى بالادەستدا بەھێز
 بکەیت. سەرچاوہ/ مجلة عالم الابداع.

شەۋەكانى ھىۋ خەۋنەكانى باۋكەم

تەنھا خۇم.. بېۋرە بابەگيان دىيانناسىتەۋە..
يان بانگەۋازى بۇدەكەيت ئاخۇ ھى كىيە؟
ھەزم دەكرد ئەمشەۋ تەنھا ھەرخۇم
نەبۋومايە.. لە نىۋ خەۋنەكانى تۇشدا
گوزەرم بىكردايە.. لە برى ئىستا من
كەۋا لەم درىنگە شەۋەدا بە ئاگام.. تۇش
پرخەت دى.. بىدەى لە دەرگای ژوورە
تەروساردەكەم بە دلىكى پرخەسەرتەۋە
خۇت بىكردايە بە ژووردا.. ھەستەم بىكردايە
كە چەند بە تاسەۋە بىرکردوۋمتەۋە ئاخۇ
نووستوم، يان چەند شەۋە بە ئاگام.. ۋەرە
دام پۇشە.. فرمىسكەكانەم بىسپە.. بىرت
دەكەم.. ھەرچەند يەك دىۋارمان نىۋانە.
بېۋرە بابەگيان، ھەركەس گۈيى لەم
ھەسرەتە يىت ۋادەزائى (ئەمە خەيالە؟
بەلام راستەقىيەتەۋە خەيال نىيە)،
چەندسالە دىيات جىن ھىشتوۋە، ئەمەى
دەيلىم نازى بى باۋكىيە! بېۋرە بابەگيان..
ھەزم دەكرد بەم شەۋە درىنگە ھەستايەت..
تەماشاي نوزەى گۈۋى ژوورەكەمت
بىكردايە.. كى ئالى.. بەدەم شەۋەكانى ترى
تۆۋە كۈتايىم بە ھەموو شتىك نەھىناۋە.
بېۋرە بابەگيان: ھەزم دەكرد لە برى
ئەۋ ھەموو تۈپۋوون ھاۋاركرىنە.. كە لە

نەۋەى خۇت بىخەيتە ژىر بالىقەكەتەۋە..
جاۋىكى سۆزت لە كچۆلەكەت بېۋايە.
ھەزم دەكرد بە بۇنەى تۆۋە لە ھەموو
ھاۋرەگەزمەكانت بگەيشتمايە.. ھىندە
خۇشەۋىستىت بەتەن بېۋايە لە گەل دايەم..
منىش لە تۆۋە ئاشنايى قىزىۋومايە.. بۇ
ھاۋرەگەزمەكانت.. براكەشم ھاۋۋىنەى
تۆيە.. ھاۋسەر.. ھاۋرۈ.. مامۇستا.. بېۋرە
بابەگيان ھەزم دەكرد لە برى ترىس..
رېزم بىكرتايەۋ.. لە برى شەرم.. خۇشم
بويستىتايە.
بېۋرە بابەگيان: كە تۇ خاۋمنى
باۋكدارى تەنھا بابەلۇجى و كۆمەلەيتىن..
ھەزم دەكرد ھاۋشىۋەى كچەكانى
پىشەۋا شوعەيپ.. لە ھەنگاۋەكانى من
بگەيشتتايە.. لە سەنۋەكان فرىاي من
بگەۋىتتايە.. لە ترسەكان مەنت بويىر
بىكردايە.. تەنانت لە ھەلپرىنى پىلۋى
جاۋەكانىم بگەيشتتايە.
بېۋرە بابەگيان: ھەزم دەكرد ھەموو
شۋناسى مەنت بىناسىايە.. ھاۋشىۋەى
رايەرەكەم لە نىۋ ئاپۇراى جەنگدا..
ملۋانكەكەم بىناسىايەتەۋە.. ھەزم دەكرد
كراسەكەم.. سەرىۋشەكەم.. گۋارەكەم..

ھەريەكە لەم شەۋانە خەمىكى
كچۆلەكەتە..
بېۋرە بابەگيان: زۇر خۇشم دەۋىت،
ھەزم دەكرد پىش ئەۋەى ھەۋالەم بېيىستىن
ھەۋالەم لاي تۆبۋايە.. ئىۋاران پىش خۋان
سلاۋت بىكردايە.. چاۋمىپى ئىمە لەسەر
خۋان جۋانترو ئاۋازەتر بىكردايە.
بېۋرە بابەگيان.. ھەزم دەكرد پىش
دانانى ئەركو مەندۋۋى ئەۋ پۇۋە لە
چەندەلاگەيەكدا.. بزمەك لە لىۋت
بۋايە، ئىۋاران چاۋمىپى سۆنگەى ژۋانى
تۆم بىكردايە.. شەۋان پىش ئەۋەى ھەۋالى
تى. فى يەكانت تەماشىا بىكردايە.. ھەۋالە
سۆراغى كىزۆلەكەت لايۋايە.. لە برى
ھەموو مېۋە چەرساتىك، گۈيە لە گشت
ۋتۆيەكانى تۆ بېۋايە.
ھەزم دەكرد لە برى تۋانچەكانتو
شكاندىنى نىۋ خۋاستو ئارمىزۋەكانەم
ناۋى جۋانت ئاراستە بىكردىنايە.
ۋەك نۆيۋەكەيت جارجارە.. ھاۋشىۋەى
پىشەۋاكەم لە نىۋ ئاپۇراى دانىشتىنى
ھاۋرپىيانت ناۋچەۋانى كىزۆلەكەت ماج
بىكردايە.
بېۋرە بابەگيان ھەزم دەكرد پىش

شاگول عوسمان كىيىن

كۆلەن.. ناوەكانى خۇمان دەمۇز مەو... گويم
لە ھاڧاى پېكەنىنى يەكتر بووايه، ببوره
بابەگيان.. حەزم دەگرد جارېك بېيت بە
شويئما بۇ قوتابخانە.. دەست بخەيتە
سەرئانەو ماومەك پېكەو بېۋىتىنايە..
تابۇيەكەمان دروست بگردايە كە ئاشنايى
ھەموو رەنگەكان بووايه.. تۇ باوكىكى
دلسۆز، منىش ئەو كچە نازدارەى بابە
بوومايە، چاوەكانم تەنھا تۇى بديايە.

ببوره بابە گيان: حەزم دەگرد بەيانيان
كە ھەلدەستى بۇ نوپۇز.. تەكايە لە دەرگای
زوروى منىش بىدە، ھەرچەندە من ھىشتا
رۇزەو كاتى نووستىم نەھاتووە! پان حەزم
دەگرد لە نزاو پارانەو بەشەكانت بە ناگا
بەتامايە..

ببوره بابە گيان واخۆت گۆرىو چوويت
بۇ شويئى كارت.. نەخەوى ئەم شەووت بە
من سبارد.. نە رۇلئىكى ئەمروشت بە من
دا.. حەزم دەگرد منىش ھاوړېت بوومايە..
ھەندىچار گويم لئىيە ھاوړېكانت بە ھسە
خۆشەكانت ھىندە پېدەكەنن.. دەلئىن
ئەوھى لەگەل تۇبى ھەرگىز بىر نابى.. ئەى
بابە گيان كىزۇلەكەت بۇ سەرى سې بوو..
بۇ چرچەكانى ناوچەوانى دەرگەوتووە..

ھەمىشە دەستەكانى دەلەرزى.. تەكايە بابە
گيان بە ھاوړېكانت قىوئەم بکە.. حەز
دەكەم ھەمىشە گەنج بەم.

ببوره بابە گيان: حەزم دەگرد
جارچارە كە لە رېى كارەكەت كچۆلەكەت
بەدى بگردايە.. وەكو كەسئىكى نەناسراو
سلاوت لى نەگردايە.. دەست بگوشىمايەو
تيرتير ماحت بگردمايە.. ھەموو ئەو
رەنگانەى بە كراسەكەتەوھىە منىشى
رەنگ بگردايە.. بۇنى ماندووبوونو
عارەقتەم بگردايە.. چەند پېويستەم پېتە
بابە گيان، حەزم دەگرد ئىستە لە برى
لە سەرمېزىكى باخچەيەك.. خەرىكى
بە تالكرندەوھى شووشەيت.. گويت
لە من بووايەو ھەموو ئەم خەمانەت
بە تال بگردايەو.. لە برى خەمى لە
دەستجوونى بېك ماددە، ھۆن ھۆن مژ
لە جگەرەكەت دەمەيتو لە تاو دووكەلى
رەش.. روى سېى من نابىنى، حەزم
دەگرد بېكەوھە خەمت لە شەوى من
بووايە.. منىش وەكو جگەرەكەى دەست
سوتام.. بەلام ناتوانيت جارېكى تر دام
گىرسىنىتەو.. ھەستەم بى بکە پېويستەم
پېتە... ببوره بابەگيان زۇرم پېويست
پېتە.. لە نىو كەشتىيەكدام.. نازانم
شەپۇلەكان بەرەو كۆيم دەبات.. سەولى
كەشتىيەكەش نوستووەو كچۆلەكەت وا
بە تەنھا بەرئە دەكەوئەت.. بابە گيان
نەلە خەونەكان دەكەم نەشەوەكانم
ھەروا سېى دەمەيتەو..

ببوره بابەگيان.. دەستەكانت ماج دەكەم..
ناوت ھاتووە بە چوارەم جار لە قوتابخانەكەى
پېشەواكەم، (امك. امك. امك. ثم ابوك)..
خۆشەم دەوئەت.. ئەى بابە گيان.

ببوره بابە گيان: حەزم دەگرد
ھىندە ئاشنا بوويتايە لە گەلم.. لە
بۇنەو جەژنەكاندا.. لە خۆشوى ناوازى
خىزانەكاندا.. يەكەم كەس بوويتايە..
لە ھەر كوى بوومايە.. لە خەيالىدا
بوويتايە.. ھىندە تامەزرۆت بوومايە..
لە ھىچ شوئىنك خۆشترە نەديايە..
ھاوشىوھى مامۇستاكەم لە سەرمەرگدا..
بانگ بگردمايەو چرەيەك بە گويمدا
بگردايە.. ھەرچى خەمى ئەو ھەسرەتە
پېر فرمىسكەيە.. بىتگردايە بە بزمەك
لە مائاوايت دا.. حەزم دەگرد لە جىي
ھەموو ئەم شەوانە لە رېى ھەموو ئەم
چىرۇكانە.. لە سەفەرى ھەموو ئەم
خۆشيانە.. منىش لەگەل تۇ بوومايە..

ببوره بابە گيان حەزم دەگرد زۇر
خۆشحال بوويتايە.. ئەك وشەيەكى زىر
زۇر بلئيتەوھە... بۇ كىي بکەم؟ ببوره

بە پرسىارەكەتدا زۇر غەرىبىن پېت.. بابە
گيان ببورە.. خۆشەم دەوئەت.. ھەرچىيەك
بەم.. لە دواى ناوى خۆمەوھ.. نازناوى تۇيە..
ببوره بابە گيان.. ھەددەم نىيە گەردنت
لە لای من پېت.. بەلام بۇ سەبورى دلم
دەلئىم بابە گيان گەردنت نازابىت.. زۇر
پېويستەم پېتە.. ھوربانى دەستەكانت بەم
ھەنگاومكانت بەرزو پېرۇزن لام، خۆشەم
دەوئەت.

ببوره بابە گيان: دنيا ھىندە كال
بووتەوھە.. شەوو رۇزى تەنھا دوو سى
كاتمىر يەكتر دەبىين.. تەنھا خەونم
حەزم نەگرد چىرۇكەكە سەرەتاكەى
ئاوابى.. بابەگيان.. حەزم لە دەنگتە..
حەزم لە بىنىنى پروخسارەت.. حەزم لە
ھاوړېيەتتە.. حەزم لە رۇيشتو خەونو
ئاواتە.. بىرت دەكەم غەرىبىت دەكەم.. بابە
گيان ببورە.. بە خۆشت نەزانيوھ كە چەند
پالەوانى دراماكەى ژيانمىت.. من چى لە
بالە خانە بکەم.. چى لە گىرفانى پېر جلى
زۇرو مالى پۇشتەو سەفرەى پېر لە خوان
بکەم.. چى لە زوروى پېر لە عەنتىكەو
زىنە بکەم.. من پېويستەم بە تۇيە.. بەم
ھەموو ھەسرەتەوھ ئامادەنىم بابەگيان
ترسم لە دەستجوونى تۇ ھەبىت..
بىيەخشم بە يەكى لە ھاوړەگەزەكانت
لە نىو كۆلانەكان.. بە پىچاوپىچى
شەقامەكان.. بە زەنگى مۇبايلەكان.. بە
بالەخانەى شارپىيەكان.. تەكايە لىم تىبگە..
من ھەستامو ھەنگاوەكانم بېرپوھ.. تەنھا
پېويستەم بە لە ئامىزگرتتە..

بابە گيان ببورە گەر ھەناسەيەكەم مابى
حەز دەكەم پېر بە دل.. لە ئامىزى تۇدا
بەم.. دەترسم بەرگەى ئەو رۇزە نەگرم..
چاومېرېم تەنھا تۇ خەمەكانم بزانىتو لە
نىو ئابۇراى خەلكدا مژدەى گروھى ژيانم
پېر بدەيتەوھ..

ببوره بابەگيان لە كەمتەرخەمى
كىزۇلەكەت.. ناوەكەت ھىندە بە خاومەو
گشتگىرە.. ھەرکەس خاومەنى منداى بىت
(كچ، پان كوپ)، ھەر بانگت دەكەن بابە
گيان.. لە قوتابخانە، لە زانكۆ، لە دادگا، لە
مژگەوت، لە نەخۆشخانە، لە نىو شەقامو
كۆلانەكان.. لە بازارو بالەخانەكان.. لە
شاىو خۆشوى ناخۆشپىيەكانى دەوروپەر
لە شەوو رۇزدا.. بە مندايەو بە گەنجىمەو
بە پىرىم.. ھەر دەلئىم بابە.. بابە.. بابە..
بەلام مندايەكان بۇخۇيان ناوەكانيان
جىاوازە.. ھەريەكە بە يەك خاومە
بانگى دەكەن.. ناوەكە ناوى كىزۇلەكەتە..
خاومەكەش تەنھا تۇى بابە گيان.

باشگەز بېيتەو، بۆيە پشوو درېزو بە نارام بە.

۴- ھەمىشە چاودېرى رېرەوى ژيانى بىكەو بە خۇندا بچۆرەمو ئاگادارى نەخشەو پلانەكانت بەو بزانە تائىستە چەنلىت لى جېبەجېكرەو ھەندىك لە ئامانجەكەت نىزىك بوويتەو، كەموكوپىيەكان چارەسەر بىكەو بۇ ئەو ئاستەنگانەى دېنە رېت، چارەسەرى گونجاو دابىئە ھەرگىز كۆسپە لەمپەرمەكان كۆلت بىن نەدەن لە ئامانجەكەت دوورت نەخەنەو.

ھىوادارم ھەموو رۆژىكى نوپى ژيانمان كارتىكى نوپى ئايابى تىدا ئەنجام بىدەن باشتر بىرىكەينەمو باشتر بلىين باشتر ئەنجام بىدەن ھەموو ساتو كاتو رۆژىكى ژيانمان بەرمە باشتر بېرۈين، چۈنكە پىغەمبەر (درودى خىلى لەسەر بىت)، دىفەرموۋىت: ھەر كەسك رۆزمەكانى ژيانى ياخود دوو رۆزى ۋەك يەك بىت ئەو زىانى كىرەو.

۲- نەخشە بىكىشە بۇ گەشتىن بە ئامانچە ئاراستەكردنى رېرەوى ژيانى خۇت بەرمە ئەو ھەندەۋىت بىيى بىكەيتو تەۋاۋى رېگەكانى گەشتىن بە ئامانجەكەت بزانە ئاسانترىنو گونجاوترىنو شىۋاوترىنەن ھەلېرە، سوود لە ئەزمونى ئەو كەسانە ۋەربىگەر كە پىش تۇ بۇ ئەو ئامانجە رۆشتون تەۋاۋى ئەو تۈنەۋ لىھاتوۋىيەنەت بەكار بېيەنە كە خىلى گەۋرە پىيى بەخىشەۋىت، ئاگاداربە جى نەخشەپەك دىگىرە بەر بۇ بەدېھنىنى ئامانجەكەت، چۈنكە

if you fell to plan you plan)

(to fell) واتە: (ئەگەر شىكست ھىنا لە نەخشەدانەكەتدا ئەو نەخشەت كىشاۋە بۇ شىكست)، خۇت، خۇت بە دروستى ئاراستە بىكە، نەك باروۋخەكان ئاراستەت بىكەن ھەركاتەو بۇ ئامانجىك ھەلېدەيتو ھەر چارەى نەخشەو رېگەپەك بىگىرە بەرمە پاش كەمىك ماندىبوون بىگەپىتەو

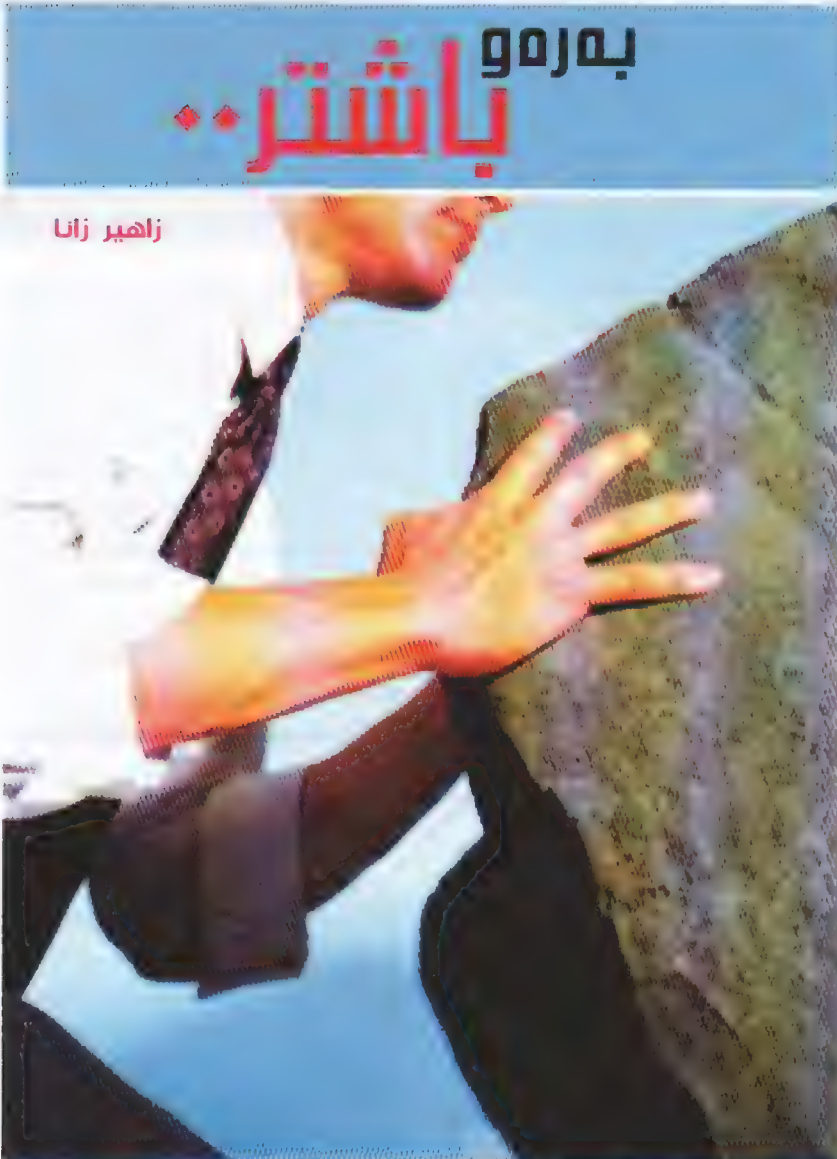
ژيان بىن گەشەو بەرمە پىشچوونو بەرمە بەرمە، يەكسانە بە نەبوون، دارى بەردار شىرىنەو دارى بېيەرىش بەشى بېيە، مەۋفەش بە سەۋەش خۇى ھەمىشە ۋىستى ژيانى باشتر گۇفتارى باشتر باشتر كىردى تىداپەو ئەم ۋىستە ۋى لى دىكەت ھەمىشە بىر لەو بىكەتەۋ ئاينەى لە ئىستە رۆشتىر بىتو بىتۈنەت سەى لە ئەمەۋى رۆوناكتىر بىتو بەرمەمى زىاترو باشترى ھەبىت، تا بە خۇى خەلى كەلىكى زىاتىر دىت، ژيانى باشتر پىۋىستى بە بەكارھىنانى بىرو ھەزرى زىاترو رېكە پىكە خىستەگەپى تۈنەكانە.

بە تىپەپىۋىنى رۆژگار دىبىت بەرمە باشتر بېرۈين، چۈنكە خەزىنەى ئەزمونەكانمان زىادى كىرەو تىگەپىشتمەن كاملىر بوو، با ھەمىشە لە لوتكەپەكەۋ بېرۈين بەرمە لوتكەپەكى بەرزىر، تا ھەمىشە رۆحمان شاد بىكەن بە دىمەنى نوپى جۈنترە ھەناسەى كاممەنى قولى ھەلېمىزىن، بە زىادكردنى بە دىستەپىنە باشەكانمانو باشتر كىردنى باشەكانمان تا مەنەى دىرونىمان زىاد بىكاتو ھەست بىكەن بوونمان پىۋىستەو خۇمان لە دۈنيادا زىادەنەن، ھەرۋەك رافىقى دىلەت: (ئەگەر شىتەك لەسەر دۈنيادا زىاد نەكرد، ئەو خۇت لەسەر دۈنيادا زىادەت).

ئىمەى مەۋى لە سايەى نىمەتى زىرى بىر كىرەنەۋە دىتۈنەن ھەمىشە بەرمە باشتر ھەنگاۋ بىيىن، بۇ ئەمەش ئەم چۈر بىنەمايە دىخەپە رۆو:

۱- خۇت بىناسەو بزانە تۇ كىيتو خالە بەھىزو لاۋازمەكانى كەسايەتى خۇت بىناسەو ھەۋلى چارەسەر كىردنى خالە لاۋازمەكانو بەرمەۋامبوون پتەۋكردن بەرمەدەن بە لاپەنە بەھىزەكانى كەسايەتى خۇت بىدەو لە ھەلەو كەموكوپىيەكانى رابىرەۋوت سودو كەلەو پەند ۋەربىگەر.

۲- با ئامانچە رۆونو ئاشكرا بىتو بزانە ھەۋلى بۇ شىتەك دىمەيتو بۇ ھەۋلى بۇ دىمەيت؟ چۈنكە ئەگەر نەزانىت ھەۋلى بۇجى دىمەيت ھەرگىز ناكىرت پىيى بىكەيت، ھىچ شىتەكەش لە خۇۋەو بە رېكەۋ رۆونادات، ئامانجەكەت بە وردى دىبارى بىكەو لە تەۋاۋى لاپەنەكانى شارەۋى پەيدا بىكەو ئاگاداربە با ۋاقىيەو گونجاو بە سوود بىتو ھەزۋ خۇلىياكانى تۇ تىا كۆپىيەۋە بىرىشت بىت رېگەى گەشتىن بە ئامانچە پىۋىستى بە ماندىبوون ھەۋلى تىكەۋشەنە.

زاھىر زانا

كلاوكورەو فيلى زەبەلاح

نا / ھىيا غەيدوللا

رۆيشت بە نيازى ئاوخواردنەو، بەلام لە
ناكاو كەوتە نىو چالەكەو، ھەرچى كەرد
نەيتوانى خۆى رزگار بكات!

كلاوكورەكەش جوو ھەرسەرىو پىتى
وت: ئەى زۆردار غەيامىك بوو سەمت لە
گياندارانى بىدەسلەلاتو ھەزارى دارستان
دەگرد، بە باسكو بازوو گەورەى خۆت
دەنازى، لە خۆت بايى بوويت، بە چاوى
سووك سەبرى منو بالندەو گياندارانت
دەگرد، ئىستا بېوانە سەرمپراى بچووكىو
كەم دەسلەلاتىم چىم بە تۆى زۆردار كەرد؟
ئەم چىرۆكە لە رووى دەروونىيەو،
كلاوكورەكە تۆى مەرفىت، ھىلەكان،
ھىواو ئاواتەكانتە، فىلى زەبەلاح، ئەو
كەشەو رېگرانەن كە تۆ لىيان دەرستىت
بىنە رېگەى ھاتنە دى ھىواو ئاواتەكانت.

كانىك ئەم رېگرىيە رووبەررووت
دەمىتەو ۋاى دەمىنى ئاواتەكانت لە
ناوبردو، ئىتر ھىوايەكت بۆ ژيان نىيە،
لە كاتىكدا سوپاس بۆ خودا ئىستە رېگەى
فېربوونو زانست زۆر، دەتوانىت بە
ھۆى فېربوونو گەران بە دواى زانستو
زانىارى دا بەسەر تەواوى كەشەكانو
كۆسپو لەمپەرەكانى ژياندا سەرگەوتوو
بىت، كەواتە بەربەستو رېگرىيەكان تەنھا
پىويستيان بە پلانى رووبەررووبوونەو
ھەيە لە رېگەى گەران بە دواى زانستو
زانىارى دا، بەم كارمشت بە تەواوى بەسەر
فىلى زەبەلاحدا زال دەبىت.

سەرجاو/ بە سود ۋەرگرتن لە
چىرۆكىكى كىلەو دىمەنە.

شېوكانى، ھەر بۆيە جوو ەى قەلە رەشو
پىتى وت: من شىكى وام لى بە سەرھاتوو
نايا ھاوكارىم دەكەيت بچى بە دەنووك
ھەر دووچاوى ھەلگۆلن؟ ئەگەر ھاوكارىم
بەكەيت، پىكەو ەلانىكى بۆ دادەمىتىن
دەتوانىن نەھىلن دەستى سەمكارانەى
بگاتە بىن تەوانو كەم دەسلەلاتەكان،
كلاوكورە لەگەل قەلەرمەش لەسەر ئەم خالە
پىكەكان، ھەر دووكان بە پىتى پلانىكى
تۆكە جوونە سەر سەرى فىلى زەبەلاحو
بە دەنوكان چاۋەكانىيان كۆپر كەرد... ئىدى
فىلەكە نەيدەتوانى بچىتە سەر رووبارەكە
رېگەى ئاوخواردنەو نەدۆزىيەو...

دواى ئەمەش كلاوكورەكە كۆلى نەدا،
بەلگە جوو بۆ لای بۆقەكانو سكالانى
حالى خۆى بۆ كەردن، بۆقەكانىش وتيان:
ئىمە گياندارىكى بچووكو بى دەسلەلاتىن،
چىمان پى دەكرىت بەرامبەر گياندارىكى
زەبەلاحى ۋەكو فىل؟ وتى: گەر ھاوكارىم
بەكەن پلانىكە دەرستوو بە ھاوكارى ئىو
دەتوانىن فىلى زەبەلاحو سەمكار لە
ناوبەرىن!

ئەوانىش بەلنى ھاوكارىيان دا،
كلاوكورەكە پىتى وت: ئىو بەنە ئەو
چالەى نىك دارستانو دەست بە قىرە
قىر بەكەن، دەنگى ئىو بەلگەيە لەسەر
ھەبوونى ئاۋ لەو شوئەدا، بەرە رووى
دەنگەكە دىو دەكەوتتە چالەكەو،
بۆقەكان جوونە نىك چالەكەو دەستان
بە قىرە قىر كەرد، فىلەكەش لە كاتىكدا
تىنووئەتى ھەراسانى كەردبوو، بەرە دەنگە

كلاوكورەكە ھىلانەيەك لەسەر
رېگەى فىلىكدا دروست دەكاتو لەسەر
چەند ھىلەكەيەك كە دەكەوتت، ھەموو
جارىك فىلەكە بۆ ئاوخواردنەو لە وئە
تەدەپەرت، رۆژىك كە كلاوكورە لەوئ
نەبوو فىلى زەبەلاح بەسەر ھىلەكاندا
رۆيشتو ھىلەكانى پانكەردەو
بەچكەكانىشى كۆشت، كاتىك كلاوكورەكە
ھاتەو چاوى بەم خالە كەوت زۆر
خەمبار بوو، دىنابو لەوئ كە ئەمە
كارى فىلەكەيە، كلاوكورە فرى تا گەشتە
لای فىلەكەو بەسەر سەرىيەو نىشتەو،
بە گریانەو وتى: ئەى پادشاى گەورە
بۆچى ئاۋات لە ھىلەكانەم كەردو؟ بۆچى
بەچكەكانت كۆشتووم؟ خۆ من دراوسى
ئىو بووم، نايا لەبەر بچووكىو كەمەزى
من بوو نەوئەتەن كەرد؟

فىلەكە بە فىزىكەو ەلامى داىەو
وتى: بەلئ لەبەرئەو ەبوو...

كلاوكورەكە زياتر دلتەنگ بوو،
لەبەرئەو جوو ەى كۆمەلەك بالندەو
سكالانى خۆى لا كەردن، ئەوانىش وتيان:
ئىمە بالندەيەكى كەم تەوانو بىھىزو
بى دەسلەلات ۋ ھەزارىن، خۆت دەزانى
بەرامبەر زەبەلاحىكى ۋەكو فىل شىكەمان
لە دەست نايەت!!

پاشان كلاوكورەكە بەردەوام بوو لە
ھەلەدان بۆ تۆلە كەردنەو بەچكەكانى،
چونكە دەزانى لووتبەرزىو سەمكارى
فىلى زەبەلاح ھەر رۆژىك بىت دەستى
سەمكارى دەكاتە كلاوكورەى دايكو ھاو

۱۲

شىۋاز

بۇ زالبوون

بەسەر تەمەھلى و سىستى و

ئەنجامدانى كارى

زىاتر لە كاتى كەمتىردا

ئا: كامپار غومەر

ج كاريكدا باشنو لە ج كاريكدا دەتوانن باشىن، بە تەواوى ھەولى جىيە جىكردى بىدەن.

۱۰- لەمبەرە گرنەگەكانى بەردەمتان ديارى بىكەن: ئەو بەربەستو لەمبەرەنى خىرايى گەيشتنى ئىو بە نامانجەكانتەن كەم دەكەنەو ديارى بىكەن ھەول بىدەن لە ناويان بەرن.

۱۱- لە شىۋازى تەمەھلى داھىنەرەنە كەك وەربىگرن: لەبەرئەو كە ناتوانن گشت كاركەكانتەن جىيە جى بىكەن دەبىت ھىرەن كە ئەو كارانەى بايەخى كەمتريان ھەيە بۇ دواتريان ھەلگىرن، تا بۇ ئەنجامدانى كارە گرنەگەكان كاتى زىاترتان لە بەر دەستدا بىت.

۱۲- سەرمتا دزوارترين كار جىيە جى بىكەن: ھەموو رۇزىكتەن بە دزوارترين كار دەست بى بىكەن، بە كارىك دەست بى بىكەن كە زۇرتريان كاريگەرى لەسەر كارو زىانتاندا ھەبىت. كاتىك كاريكتەن دەست پىكرد، دەبى تا كاتى تەواو بوونى لە سەرى سوور بن.

بى وەربىگرن: پىش ئەووى بەپى پىرستى كاركەكانتەن دەست بى بىكەن، لە جەند چركەپەكدا نىرخو بايەخى ھەر كام لە كاركەكانتەن ديارى بىكەن، تا گرنەگەكانى كارى بەردەمتان ئاشكرا بىت.

۶- بىر لە نامانجە بىنەرەتتەكان بىكەنەو: ئەو ئاكامانەى بۇ گەيشتن بە نامانجە بىنەرەتتەكان دەبىت پىيان بىكەن، ديارى بىكەن ۋە پاشان لە تەواوى ماووى رۇزدا كاريان لەسەر بىكەن.

۷- پەيرەوى لە ياساى ديارىكردى پىويستىيەكان بىكەن: بۇ جىيە جىكردى ھەموو كاركەكان ھەرگىز كاتى تەواوتان نىيە، بەلام بۇ ئەنجامدانى گرنەگەكانى كاركەكان ھەمىشە دەرفەتى پىويستەن ھەيە، ئەو كارە گرنەگەكانمانەن؟

۸- پىش دەستپىكردى ھەركارىك ھەلومەرجى پىويستى بۇ بىرەخسىن: خۇ سازكردن لەپىشدا، پىش بە لاوازبوونى كار دەگرىت.

۹- تۋانسا تايەتتەكانى خۇتان بەھىزتر بىكەن: بە وردى ديارى بىكەن لە

۱- سىفرەكەتان پان رابىخەن: بە وردى بزانن جىتان دەوېت، زانىنى رۋونو ئاشكراى ئەو بابەتە، زۇر گرنەگە پىش ئەووى دەست بە كاربن، نامانجە بىرپارەكانتەن بىنۋوسن.

۲- بۇ ھەر رۇزىك، پىشتر بەرنامە دارىژن: لەسەر كاغەز بىرىكەنەو، ھەر خولەككە كە بۇ بەرنامە دارىشتن تايەتى دەكەن، پىنج تا دە خولەك كاتتەن بۇ دەگىرەتەو.

۳- رىساى ۸۰ بە ۲۰، لە گشت كاركەكاندا بە كار بىتن: بە لە ۲۰% جىلاكيەكانتەن، لە ۸۰% دەرەنجامەكانتەن بە دى دىتن. كەوايى ھەمىشە ھەول تىكۆشانان لەسەر ئەم ۲۰ لە سەدە جىگىر بىكەن.

۴- دۋاپىشەتو دەرەنجامى كاركەكان لە بەرچاۋ بگرن: گرنەگەكانى كارەكانى ئىو ئەو كارانەن كە دەتوانن پىشەتو دەرەنجامى نىگەتيف، يان بۆزەتيف لە ژيانو كارتاندا بە دۋاى خۇياندا بىتن. ھىزو تۋانكانتەن لەسەر ئەوانە كۆبەنەو.

۵- بەردەوام سوود لە شىۋازى (ئەلف

راهبانی

میشک

به وردی لهم وینهیه ورد بهرهوهو
هیزی میشک و بیرکردنهوت بخهرهکار
بزانه چی دهبینیت؟ تا چ رادهیهک دیدی تیروانینت ورده؟

چون هاوسره کان له په کتري تې ده گڼ .

زىيات

فېرى كىردىم!

زىيان فېرى كىردىم: كاتىك

مىرۇف زىيانى خالى دەپت لە شكست، كەۋاتە ۋەكە پىۋىست ھەۋلى ئەداۋە.

زىيان فېرى كىردىم: كەسانىك ھەن زۆر ئاستەمە پىۋانپىت رازىيان بىكەت، ئەگەر (۱۰۰۰) مۇم دابگىرسىنىت، پىت دەلئىن: ئەي كۈا مۇمى ژمارە (۱۰۰۱) ھەزارو يەك، خۇ ئەگەر (۱۰۰۰۰۰) يەك مىلۇن مۇم دابگىرسىنىت، پىت دەلئىن: كۈا مۇمى ژمارە (۱۰۰۰۰۰۱) يەك مىلۇنو يەك... ھتە.

زىيان فېرى كىردىم: باشتىرىن رېگە بۇ فېرىۋون، بىرىتىيە لە فېرىگىردن.

زىيان فېرى كىردىم: ھەرگىز ناتوانىت قەناعەت بە ھەمۋو خەلگى بىكەت، ھەرچەندە كەسىكى بە ئەزمونىش بىت، **زىيان فېرى كىردىم:** ھىچ مىرۇفنىك كامىل و تەۋاۋ نىيە، لە پىش ھەمۋو كەسەۋە مىن تۇ!

زىيان فېرى كىردىم: مىرۇف ھەرگىز ناتوانىت بە بى خەلگى زىيان بىگوزمىنىت، ھەرچەندە كەسىكى سەركەۋتۈش بىت.

زىيان فېرى كىردىم: سەركەۋت (۱۰۰۰) ھاۋەل ۋاۋەشى ھەبە، ھەر كات مىرۇف لە كارەكانىدا سەركەۋتتى بە دەست ھىتا، زۆرىك لە خەلگى بۇ لاي دىگەرىنەۋە لە دەۋرى كۆدەپنەۋە، بەلام گەر ھەمان مىرۇف شكستى ھىتا، ئەۋا ھەمۋو ئەۋ كەسانە لىنى دوۋردەكەۋنەۋە سەرزەشتى دىكەن.

زىيان فېرى كىردىم: كە زۆرىك لە خەلگى رۇزانە نىۋ مالو نوۋسىنگەكانىان پاك دىكەنەۋە، بەلام كەمىك لەۋان عەقلىۋ بىرۈكە خراپەكانىان پاك دىكەنەۋە!

كەمتەرخەم ۋە پىتەستو سۆزە بەرامبەرى كاتىك دىمىنىت نازانىت خۇشەۋىستىۋ سۈپاسكىردن دىمىرىت، داۋاى جىبابۋنەۋە دىمىرگە، مىنىش بۇ چارەسەركىردىنى كىشەكە بانگى ھاۋسەرمەكەم كىرد، پاش ۋەتۈزگىردن لەسەر كىشەكە ھاۋسەرمەكەمى پراۋىۋچۈۋىنى ئەۋەتۈۋەتتى: مامۇستاي بەرپىز مىن زۆر تۈۋان ۋەتۈزۈۋى ئەۋەم نىيە بۇ نەۋنە: كاتىك چىشتىك لىدەنىت لىنى بىرسەم چۈن لىتەناۋە؟ يا چ كات لىتەناۋە؟ كە تەۋاۋ بۈۋىت... ھتە! خىزانىشەم ھەز دىكەت بۇ دەستخۇشكىردىنى لە ھەمۋو كارەكانى مالەۋە بە ۋەردى بىكۆلەۋە، مىنىش بۇم دىمىرگەۋت زۆرىبە كىشەى خىزانەكان ئەۋەپە دەلئىن: ھاۋسەرمەكەمان نىرخى كارەكانمان نازانىت، بەلام بە پىچەۋانەۋە بۈۋى فىسۋلۇجىيان ۋاپىكروۋە بە شىۋەپەكى گىشتى تەماشاش شتەكان بىكەن.

نەننى چۈۋەرە: جىۋاۋى لاشەۋىۋ ئەندامەكانى پىۋا لەگەل ئافرىتا، ئەمەش ھۆكارىكە بۇ تىگەپىشتىنى ھەردۈۋلا بەۋە ھەندى كار كە لە تۈۋان پىۋاۋا ھەپە لە تۈۋان ئافرىتا نىيەۋ بە پىچەۋانەۋە، زۆرچار كىشە درۋست دەپت لە نىۋ خىزانەكاندا، بە ھۆۋ بىرنەگىردەۋىيان لەم جىۋاۋىيە، بۇ نەۋنە: پىۋا زىياتر شەرزىي لە كارۋوبارى دەرۋەدا ھەپە ناتوانىت ۋەك ئافرىت خەرىكى چىشتىلىن ۋەك مەندال بىتۈ بە پىچەۋانەۋەش ھەندى كارى دەرۋە ھەپە كە لە تۈۋان ئافرىتا نىيە، ئەمەش ناپىت بىتۈ ھۆكارىك بۇ سەر زەشتىكردن بىتۈۋانپى، بەلكو بۈۋىنەتسى ھەپەكەيان جىۋاۋەۋ گۈنچاۋە بە پىنى ئەندامەكانى، بەلام ئەگەر كارىك لە تۈۋان پەكىكىندا نەۋو پىۋىستە ھاۋكارى پەكتىرى بىكەن ئەم كارەش زىياتر پەپەۋەندى خىزانى بەھىز دىكەتو دەپتە ماپەى خۇشەۋىستى، خۇ ئەگەر نەگرا ناپىتە ماپەى سەرزەشتىكردىنى پەكتىرى. دۈۋا ۋتەم ئەۋەپە ئاپا ھەردۈۋلا داۋاى جى لە پەكتىرى دىكەن؟

ھەردۈۋلا زۆر پىۋىستىيان بە خۇشەۋىستىۋ دىلۋىۋى ۋەفادارى ھەپە، ئەندامەكانى ھەمۋو كارىك لەسەر ئەم بىنەماپانە دىمىرگە، با پىز لە كارەكانى پەكتىرى بىگىرىن، بابىر لەجىۋاۋىيە فىسۋلۇجىيەكانمان بىكەپنەۋە سەرزەشتى پەكتىرى نەكەپنەۋە پەكتىرى بە كەمتەرخەم نەفام نەزانىن!!

با زمانى گىفتۈگۈمان بە تىگەپىشتەۋە بىۋىتۈ پىستىيەكان بۇ پەكتىرى پىۋون بىكەپنەۋە.

لىكەنەۋەۋ بىرگىردنەۋەۋ پىشكەۋەتۈن بەرنامەپىزىيان لە لا درۋست دەپت، بەلام ئافرىتان بەشى پىستى مىشكىيان بە كارەپىنن كە خۇشەۋىستىۋ بىرگىردنەۋەپە!

نەۋە لىرەدا مەپەستمانە ئەۋەپە ھەندى سىفەتەيان ھاۋشەۋەن، بەلام شىۋاۋى دەرپىنەكانىيان جىۋاۋە، بۇ نەۋنە كاتىك پىۋا سەرقال بىت بە كارىكەۋە تەنھا دىتوانىت بىرى لەسەر ئەۋ كارە بىت، ناتوانىت سەرقال بىت بە قىسە كىردنەۋە، يا بە كارىكى تەرۋە، بەلام بە پىچەۋانەۋە دىمىنىن ئافرىتىك خەرىكى چىشت لىتەنەۋە لە ھەمان كاتدا دىتوانىت سەپرى تەلەۋىزىۋن بىكاتو قىسەش بە تەلەۋىزىۋن بىكات، ئەمەش ئەۋە دىگەپەنىت بەشى بىرگىردنەۋە لە لاي ئافرىتان زىياتر، لە لىكۈلنەۋەپەكدا دەرگەۋتۈۋە كە ئەقلى پىۋا سىندۋىيە، بەلام ئافرىت شەبەكىيە، لە كۆمەلنى بەش بەش پىكەتۋەۋە، ئافرىتىش بە ھەمان شىۋە دىتوانىت خەپالى لەسەر كۆمەلنى كارپىت، ۋەك ئەۋ نەۋنەۋى سەرمەۋە باسما كىرد، بۇ نەۋنە ئەقلى ھەر شىتىك كە سىندۋىۋى ھەپىت بە شەكانى پارىزراۋە تىكەل بەشتى تر ناپىت، ئەم نەپتىيەش ئەۋەمان بۇ دەرەخات كە پىۋان لە دەرپىنى ھەستۋىۋىۋ خۇشەۋىستىدا ۋەك ئافرىت نىن، چۈنكە ئافرىت لە ئەندامەكانى ھەمۋو كارىكدا ھەز بە دەرپىنى خۇشەۋىستى دىكەت، ئەمەش كىشەپەكە كە پىۋەپەۋى خىزانەكان دەپتەۋە كە پىۋان كەم دىتوانن ھەستۋىۋ سۆزىيان دەرپىن ئەمەش دىگەپتەۋە بۇ بۈۋىيەۋى پىۋان، چۈنكە ۋەك باسما كىرد ئافرىت لىپىرسراۋىتى مالو بەخىۋىكردىنى مەندالى پىچەۋىشراۋە، بىگۈمان ئەم كارەش بى ھەستۋىۋ سۆز ئەنچام نادىت!

نەننى سىتەم: پىۋا سەپرى كارەكان دىكەت بە شىۋەپەكى گىشتى، بەلام ئافرىت ھەز بەلىكەنەۋەۋ ۋەرد دىكەت. بۇ نەۋنە: كاتىك باسى پىۋاۋىك، يا كارىك دىمىرگە، پىۋا بەشۋەپەكى گىشتى سەپرى دىكەت، بەلام ئافرىت ھەز بە پىۋونكىردنەۋەۋ لىكەنەۋەۋ ئەۋ كارە دىكەت، بۇ زىياتر تىگەشتن لەم نەپتىيە ھەزەدەكەم باسى ئەم پىۋاۋە بىكەم كە كىشەى چەندەھا خىزانە: ماسۋىستا (جاسم مطوع) كە پىسپۇرە لە پەرمەردى خىزاندا دەلئىن: پۇزىك چۈۋم بۇ داداگە لەۋى دۈۋزە كىشەى خىزانى خراپە پەرمەست، پەكتىك لەۋ كىشانە ئەۋەپەۋ كە ئافرىتىك ئازمىۋى ھەپەۋ لە ھاۋسەرمەكەم بەۋەى

پەنجانى ھەسەن

ۋەرزەكانى خۇشەۋىستى ژيانى ھاۋسەرپىتى

بارۇدۇخدا دەپن، تىرۋەتەۋاي لە ھەموو شىنكەيدە.

لەم ۋەرزەدا ھەست بە ھەلەي يەكتەر ناكەينو نايىنين، ھەموو ئەۋەي ئەنجامى دەدەين گەرەيمو كارىگەر مەزنى ھەيە لەسەر خۇمان ۋەستەكانمان، خۇشەختى ھەتاهەتايە.

بەلام ئەمە راستىيەكە نىيە، ھەردەپىت ۋەرزى داھاتوو پىت، ئەۋىش ۋەرزى ھاۋىنە!

۲- ۋەرزى ھاۋىن:

نەم ۋەرزە جىاۋازە لە ۋەرزى بەھار، لەم كاتەدا مەۋف ھەست دەكات خۇشەۋىستەكەي لە پەلى تىرو تەۋاۋىدا نىيە ۋەك پىشتەر گومانى دەبرد، دەست دەكات بە تەبىنى كەردنى ھەلەكان لە ھەلەسۈكەۋەتو رووخسارو كەسپەتەي لايەنى بەرامبەردا، ئەم ھەلەنەي لە پەلى كاملىو تىرو تەۋاۋىيەۋە دەيخاتە پەلەيەكى خوارتر. مەۋف دەستدەكات بە ھەستكەردن بەۋەي خۇشەۋىستەكەي پەرى نىيە، بەلكو ۋەكو كەسانى تر ئەۋىش مەۋفەۋ كەمۋەكۋى ھەيە. بەلكو ھەندىچار مەسەلەكە دەكاتە پادەي بىرگەردنەۋە، لەۋەي كە ئەم كەسە سەر بەجىھانكى تەرە جىاۋازە لە جىھانى ئەم، لىرەدا ھەلەسۈكەۋەتو تازە سەرھەلدەت، ھەلەسۈكەۋەتو ۋا كە دەپتە ھۆي بىزارىو دەمار گەزىو ناۋمەيدى سەرھەلدانى كەشە.

خۇشەۋىستى ۋەكو باخچەيەك ۋايە، ئەگەر بمانەۋىت ئەم باخچەيە ھەمىشەسەۋزو رازاۋەم جۋان پىت، پىۋىستە بە بەردەۋامى گەنگى پى بىدەينو جۋادىرى بىكەين، ناۋى بىدەين، خاكەكەي چاك بىكەينو بە پىتى بىكەينو تۆۋى تىدا بىچىنەين. ناۋىنەۋاۋ باخچەكە پاك بىكەينەۋەم بىزارى بىكەينو لق و بۇيە زىادەكان بىرىن. دەپىت جۋادىرى ھەموو بەشەكانى بىكەين.

خۇشەۋىستى ھاۋسەرپىش بە ھەمان شىۋەيە، پىۋىستە لە ھەموو ۋەرزو گۆرەنە جىاۋازەكانى تىگەينو باشانىش جۋادىرى بىكەين. خۇشەۋىستىش ۋەك ۋەرزەكانى سالى جۋار ۋەرزى ھەيە:

۱- ۋەرزى بەھار:

خۇشتەين ۋەرزە، لەم ۋەرزەدا كەسى گونجاۋ دەستنىشان دەكرىت، دەكەۋىنە ناۋ خۇشەۋىستىو بەم ھەستە مەزەنە بەھەرمەند دەپىن. لەم ۋەرزەدا ھەست بە بەختەۋەرى ھەتە ھەتايى دەكەين، ناكەيت بىرىكەينەۋە تەنەنەت بىيەنەينە بەرچاۋمان كە دورو لەم كەسە بىزىن كە خۇشمان دەۋىت، ئەۋە كاتى خۇشەۋىستىو پاكىيە، لەم ۋەرزەدا مەۋف ھەست دەكات كە ئەم خۇشەۋىستىيە ئەزەلىيەۋ كۆتايى ھاتنى نىيە، ئەم ساتەۋەختە جۋانى سەر سۈرەينەرى خۇي ھەيە كە كاروبارەكان لە باشتەين

لەم ۋەرزەدا پىۋىستە لەسەر پىاۋو ئافرىت كە بە دىسۋى كارىكەن بۇ چاككەرنەۋەي ھەلەكان ۋەلەسۈكەۋەت كەردن لەگەنەندە، ھەروەكو گەزۋىگىي ناۋ باخچە، ئەم گەزۋىگىيەي پىۋىستە لاپىرىت، گەنگەيدان بە دارۋەۋەنى تر كە خەرىكە ۋەك دەپن ۋ دەمەرنو پىۋىستىان بە ناۋدانو جۋادىرىكەردن ھەيە.

لەم ۋەرزەدا پىشكەشكەردنى خۇشەۋىستىو ۋەرگەرنى بەم شىۋەيە ناسان نىيە كە لە ۋەرزى پىشۋودا ھەبوۋ ۋاتە ۋەرزى بەھار. لىرەدا ھەردوۋ لايەن دەكەنە ئەم بىرۋايەي كە ئەم خۇشەۋىستىيە كە لىي بەھەرمەندەن ئەزەلى نىيەۋ بۋارىكى ھارۋان ھەيە بۇ خەمبارى.

لەم ۋەرزەدا زۆرەي زىۋمەردەكان تۋوشى لىل بىنى دەپن ۋەمۋ بەمە ناكەن كە روۋدەت، بەپاسى شۋىكى گەرەيمە، چۈنكە ئەمان لە سەرەتاۋە پىشۋىنى ئەۋەيان دەكرە لە بەھارىكى بەردەۋامدا بىن، بەلام لە ناكە تۋوشى ۋاقىتىكى تال بوۋن. ئەم ۋاقىتەي كە دەپىت ژيان بەم شىۋەيە ناسان نىيەۋ پەرە لە كەشەۋ گەرت.

پاش ئەۋەي كەشەكان دەستپەندەكات، ھەر لايەك ھەۋەلدەت سەرزەشتەكە بىخاتە ئەستۋى لايەنەكەي تر.

نازانن كە خۇشەۋىستى پىۋىستى بە ھەۋلۋ كۆشۋىكى زۆرۋ بەخشەدەيەكى زۆر ھەيە بۇ بەدەستەينانى ھىشتەۋەي بەم پەنەۋەي كە ھەيەتى.

لەم ۋەرزەدا مەۋف پىۋىستى بە تىركەردنى پىۋىستىيەكانى لايەنەكەي تر ھەيە، ھەروەدا پىۋىستى بە داۋاگەردن دەستكەۋەتنى ئەم خۇشەۋىستىيە ھەيە كە پىۋىستىيەتى. لە راستىدا بەختەۋەرى خۇشەۋىستى لە خۇۋە نايەن، بەلكو ئەۋە پىۋىستى بە ھەۋلۋ كۆشۋى زۆرى ھەردوۋلايەن ھەيە، پىاۋو ئافرىت.

۲- ۋەرزى پايىز:

پاش ئەم ھەموو كۆشۋو ھەۋلەي كە ھەردوۋلايەن لەۋەرزى ھاۋىنە داۋايەن، ۋەرزى پايىز دىت، ۋەرزى بەروۋىوم، بەلن ۋەرزى بەروۋىوم، پاش ئەۋەي ھەردوۋلايەن لە ھەلەۋىستەكانى نىۋانەن تىگەپىشتەن ھەۋلۋ كۆشۋىكى زۆرىان بەخەرجدا بۇ چاككەردن زالىۋون بەسەر ئەم ھەلەۋىستەدا، نىستا كاتى ئەۋە ھاتوۋە بە خۇشى ئاسۋودەيى ژيان بەسەر بەرن.

ۋەرزى پايىز كاتى قەۋلەردنى ژنو پىاۋە بۇ يەكتەرى، ۋەك ئەۋەي كە ھەن بە ۋاتايەكى تر قەۋلەردنى لايەنى باشى ۋەخەي يەكتەرى تىگەپىشتە لە يەكتەرى، ئەۋە كاتى خۇشەۋىستىو ئاسۋودەيە.

۴- وەرزى زستان:

خۇزگە وەرزى پايز بەردەوام بولايە، يان لانى كەم دىزەي بىكىشايە، بەلام پىويست بوو ئەو وەرزە بېرىشتايەو بولاي بۇ ھاتنى وەرزى زستان بىكرىدەتەو. ھەردەبوو كەش ھەوا بىگۇرايەو وەرزى زستان بەتايە كە پەلى گەرما تىيدا نزمەو سەرما سەختەو گەلە دارەكان دەورەن خەرىكە ژيانىان تىيدا نامىنەت. ئەو وەرزى جۈنەو دىيەكە نوپىوونەو، ئەو وەرزىيە كە تىيدا پەيۋەندى ژنو مىرد بە قۇناغى ساردو سىپدا دىروات. ئەو كاتەيە كە ئەزمونە پارىزراوكانى رابىرووى نەستى تىيدا دەرەكەو پىتو نىگەتەفانە كاردەكەتە سەر ھەلسوكەوتەكانمان. ئەو وەرزىيە كە تىيدا بىاو ئازار دەچىزىتو بىرايى پاشەكشەو گۇشەگىرى دەداتو پاشان دەچىتە ئەو ئەشكەوتە تەنھا چىگاي پەك كەسى تىيدا دەپتەو. ئەو كاتەيە كە تىيدا ئافرىت دىروونى رووخاوەو دەمارى گىزە. ئەو وەرزىيە ژيان تىيدا سەختەو كىشەي زۆرى تىدايەو ھەموو پىگانەسى پەيۋەندىي نىوان ژنو بىاو وىستەو.

ھەرۋەھا ئەو وەرزىيە كە پىش جۈانترىنو خۇشترىن وەرز دەكەو پىت، كە وەرزى بەھارە.

بىگومان پاش ھەموو ناخۇشەيەك خۇشى دىت، پاش ھەموو تارىكىيەك رووناكى دىت.

ئەمە سروشتى ژيانەو پىويستە قىولى بىكەينو بەخۇشى ناخۇشەيەكانىيەو ھەكەلەيدى بىزىن، ئەو راسىتىيەو پىويستە بەو شىۋەيەي خۇي قىولى بىكەين. پىويستە خۇمان نەخەلەتتىنەو وانەزەنەن كە تىرو تەواوى (كەمال) لە ژياندا ھەيە، ھەردەپىت ھەندىك كات خۇشى ھەندىك كاتى تر ناخۇشى بىت. بەلئ ئەمە ژيانەو پىويستە لىي تىبگەينو قىولى بىكەين. گىرەك ئەۋمە ئەو بىزانەو لە پەكتى تىبگەين ھەرۋەھا لە جىياۋىيە سروشتىو دىروونىيەكانمان تىبگەين.

پىويستە يەكترمان خۇشبوۋىتو لىيوردەين، ھەول ئەدەين لە ھوكم دانمان لەكەل يەكتى سەمكار بىن، پىويستە پىش ھوكمدانمان لەسەر ھەرىشەك لىكۈلەتەو ھەلە بەرەو بەكەين. پىويستە ئەگەرى ھەلە تىگەيشتن لە لايمەن خۇمانەو لەبەرچاۋ بىگرەين. بەلئ ئەمە مەۋقەين ھەندىچار بە ھەلە تىدەگەين، مەۋقەش مەۋقە ھەندىچار دەپىزىكتو ھەندىچارىش ھەلە دەكات، دەپا ھەول بەدەين لە يەكتى تىبگەين، ھەرۋەھا بول فراۋان بىكەين بۇ ئەگەرى ھەلە تىگەيشتنو لە يەكتى بىورەن ھەول بەدەين بەشۋەيەكى باشتى ژيان بەسەرەين.

ھەولەتلىكى بە سوود

دەرەخىن بە ھەلە

پىشت سەتلىكى ھىنا، بابەگەرە وتى: من سەتلىك ئاۋم ناۋىت، سەبەتەيەك ئاۋم دەۋىت، تۆ بە ئەندازەي پىويست ھەولە ئەدا.

مەندالەكە لەكەل ئەۋەي دەيزانى ئەو كارە مەھالە، بەلام وىستى بە بابەگەرە نىشان بەدات ئەگەر خىراترىش رابىكات دىسان بەرلەۋەي يگاتە مالەۋە ھىچ ئاۋ لە سەبەتەكەدا نامىنەت، بابەگەرەش ھاتە دەرەۋە تا ھەولە دوۋبارە كىرنەۋەي سەير بىكات، كۆرەكە دىسان سەبەتەكەي لە ئاۋى روۋبارەكە پى كىردو بە خىرايى راي كىرد، بەلام كاتىك كەيشتەۋە لاي بابەگەرە، دىسان سەبەتەكەي بە تال بوو!

بە ھەناسە سوارى وتى: بابەگەرە سەيركە، بىسوۋدە، بابەگەرە وتى: دىسان وايىر دەكەيتەۋە كە ئەم كارە بىسوۋدە؟!

سەيرىكى سەبەتەكە بىكە، كۆرەكەش سەيرى كىرد سەبەتەكە گۇراۋە، سەبەتە بىسوۋدە چىكەكە ئىستا سەبەتەيەكى خاۋىنە.

بابەگەرە وتى: كۆرەكەش كاتىك تۆ قورنەن دەخۇنەت لەۋانەيە لە شىتەك تى ئەگەيت، يا لە بىرى بىكەيت، بەلام كاتىك بەردەوام دەپىت، بە تىيەروونى كات ناخو روۋخسارت دەگۇرپىتو لە ژەنگو پىسى پاكى دەكاتەۋە!

سەرچاۋە/ گۇفارى (مۇققىت).

بىرەمىردىكى ئەمىرىكى موسولمان لەكەل ئەۋە بىكۆلەنەكەيدا لە كىلگەيەك لە جىياكانى رۆزەلەتەي كەنتاكى دەرەيا، ھەموو رۆزىك بە يانىان بابەگەرە لە پىشت مىزىك دادەنىشتو قورنەن دەخۇنەت، نەۋەكەشى ھەموو جارىك لەكەلەيدا دادەنىشتو ھەولە دەدا ۋەك باپىرى بىكات، رۆزىك كۆرە بىكۆلەكە پىسى: (بابەگەرە من ھەول دەدەم ۋەك تۆ قورنەن بىخۇنەم، بەلام لىي تى ناگەم، شىتەك كە لىي تى نەگەم، زوۋ لە بىرىم دەچىتو كىتەكە دادەخەم، كەۋاتە خۇنەندى قورنەن بۇ من ج سوۋدىكى ھەيە؟).

بابەگەرە بە ئارامى خەلوۋى نىو سەبەتەكەي خىستە نىو سۇپاكەۋە، ۋەلامى دايەۋە: ئەو سەبەتەي خەلوۋە بىگەرە بىرۋ لە روۋبارەكە سەبەتەكە ئاۋ ھەيە.

نەۋەكەي وتى: بەلام بەرلەۋەي من بىگەمە مالەۋە تەۋاۋى ئاۋەكە لە سەبەتەكە دەپزىت! بابەگەرە بىكەنىو گوتى: ئەو كات تۆ ناچار دەپىت دواتر كە جۈۋىت ئاۋ ھەيەت كەمىك خىراتر بىگەرپىتەۋە.

مەندالەكە سەبەتەكەي ھەلگىرتو پىشت بۇ روۋبارەكە، بۇنەۋەي ھەولە خۇي بەدات، ئاۋى كىردە سەبەتەكەۋە بە خىرايى راي كىرد، بەلام پىش گەيشتنى سەبەتەكە بەتال بوو، لە كاتىكدا ھەناسە بىكىسى پىن كەۋتەۋە بە باپىرى گوت: ھەلگىرتى ئاۋ لە سەبەتەدا مەھالە،

بۇچى ناخوئىنىنەۋە

ن: كرىم الشادلى

و: محەممەد عەۋلا مېركەبى

سەيەم: پالاندانان بۇ خۇيىندىنەۋە، ديارە ھەر كاتىك مەۋىيە بىيەۋى كارتىك ئەنجام بىدات ئەگەر پىشتى بەستىۋو بە پلاننىك، ئەۋا بېگومان سوۋدو قازانچى كارەكە زۇر زياتىر دەپت بە بەراۋورد لەگەل ئەۋەى كەۋا كارەكە بى پلان ئەنجام بىدات، بېگومان ئەم بۇچوۋنە ھاۋەتەرىپو رېكە لەگەل ھەلسەفەۋ چەمكى چۇنىيەتى خۇيىندىنەۋە، جىيا لەۋەش پالاندانان بۇ خۇيىندىنەۋە چەند سوۋدىكى تاپىبەتى ھەيە كە دەتۋانين لەم چەند خالەى خوارمەۋدا كورتى بىكەينەۋە:

ا- دابەشكردى كات بەسەر خۇيىندىنەۋەدا.

ب- دروستىۋونى سەلىقەۋ جۇرە ئارەزوۋىكە كە بتۋانين ھەئسەنگاندن بىكەين بۇ خۇيىندىنەۋەمان.

ج- گرنگىدان بە چۇنىيەتى خۇيىندىنەۋەۋخۇ دورگرتن لە چەندىتى لە كاتى خۇيىندىنەۋەدا.

د- جۇرىك لە ئىلتىزام ۋابەستەبۋون دروست دەپ بە ھۇى ئەۋ پلانەى كە دامانرشتۋوۋ بۇ خۇيىندىنەۋە.

چۈرەم: جى دەخۇيىنىنەۋە؟ ئەم پەرسىارە زۇر گرنگە لە خۇمانى بىكەين، پىۋىستە بەرنامەسازى ستراتىيەتلىك دابىرژىن بۇ جۇرى خۇيىندىنەۋەمان، ئەمەشيان دەپ لەۋەۋە سەرچاۋە بگرئ كە ئايا ئىمە مەيلمان بۇ ج جۇرە خۇيىندىنەۋەبەك ھەيە، چۈنكە مەرچ نىيە خۇيىنەر ھەرچى بىكەۋىتە بەر دەستى بىخۇيىنىتەۋەۋ مۇتاللى بىكاتو خۇى پىۋە ماندوو بىكات.

بىنچەم: ئارامگرتن لە سەرتادا، ديارە سەرتاى دەستپىكردى ھەركارتىك ماندوو بوۋون ھىلاك بوۋون راھىنانى زۇرى دەۋىت، ئەۋە نىيە موۋشەك لە كاتى دەرچوۋنى ج وزمەكى زۇرى پىۋىستە، بۇيە سەرتاكان

لەگەل كىتىپ پىۋىستى بە پىشوو درىژىۋ بابەندىۋون لە ھەمان كاتدا ھەستىكردى بە بەرپەرسىارىيەتى بەرامبەر كىتىپ زۇر پىۋىستە، بۇيە ئەمەى خوارمەۋە چەند بابەندىۋون ئىلتىزامىك كە دەپى لە كاتى خۇيىندىنەۋەدا پىيانەۋە ۋابەستە بىن:

يەكەم: سەركەۋتن بە سەر گرئى دەرۋونىدا: ئەۋ گرئى دەرۋونىيەى ۋا لە مەۋىيە دىكات كىتىپو خۇيىندىنەۋە بەلەپەۋە زۇر قورس بىت، ۋاسەيرى خۇيىندىنەۋە بىكات كە ھۇكارىكە بۇ باۋىشكردانو خەۋىردىنەۋە، بۇ سەركەۋتن بە سەر ئەم گرئى دەرۋونىيەدا پىۋىستە خۇيىنەر خۇى پىچەك بىكات بە چەند شىتىك لەۋانە نىيازپاكىۋ خۇى يەك لاكرىنەۋە بۇ خۇيىندىنەۋەبەكى زانىستانەۋە دروستىكردى پالەرو ھۇكارى ھاندەر بۇ خۇيىندىنەۋە، يەك لەۋ پالەرانە برىتىيە لە دروستىكردى خۇشەۋىستىيەك لە نىۋان خۇمانو ئەۋ بابەتەى كە دەپخۇيىنىنەۋە، خۇشەۋىستىيەك كە ۋابىكات رەنگ بىداتەۋە لەسەر ئاكارو گوڤتارو ئاستى رۇشنىرىمانو تىگەپىشتىمان لە شتەكانى دەۋرۋىبەرمان.

دوۋەم: پىۋىستە بزانىن كە زانىستو زانىارى گەۋمىرتىن ھۇكارن بۇ نىزىكىۋونەۋەى مەۋىيە لە خوداى گەۋرە، نابىن ھىچ كات ئەم خالە لە ياد بىكەين، لىرەدا مەبەستەم ئەۋە نىيە خۇيىنەر ۋابەستەكەم تەنبا بە خۇيىندىنەۋەى ۋانەى شەرىۋى ئايىنى... بەلگىۋ ھاۋاكات لەگەل ئەۋانەشدا ھەر كىتىپىك پان نوۋسراۋىك كە خىيرو بەرژەۋەندى مەۋىيەتى تىدا بىت، ئەۋا بېگومان خۇيىنەر بە خۇيىندىنەۋەى پىى نىزىك دەپتەۋە لە خۋاى گەۋرە، جا ج لە بۋارى زانىستى، پاخود ھۈنەرى، پاخود رۇشنىرى گشتى بىت.

بېگومان خۇيىندىنەۋە پىۋىستى بە ماندوۋىۋونو تىكۇشانىكى زۇر ھەيە، راستە خۇيىندىنەۋە زۇر جۇرى ھەيە ۋەك خۇيىندىنەۋە بۇ چىژ ۋەرگرتن ۋەكو خۇيىندىنەۋەى پۇمانو چىرۇك ۋەرتوۋكى بچوۋك، مەبەست لە خۇيىندىنەۋە تەنبا چىژ ۋەرگرتن نىيە، ھەرچەندە چىژ ۋەرگرتن لە خۇيىندىنەۋە ئامانچىكى زۇر بەھادار ۋىپىرۇزە، بەلام خۇيىندىنەۋەى بەرھەمدار پىۋىستى بە جۇرىك لە ئىلتىزام بابەندىۋون ھەيە، ھەئسۋەكەۋت كرىن

ئاممىۋى مىتالىك

بۇ دايىكە مېھرىبانىڭىز!

كۆپەكەي كىرد، كۆپەكە تۈنى ھەممۇ يادكارىيەكانى چاۋى دايىكى بخوئىننەۋە كە دەدرەۋشانەۋە لە بىرو ھىزرى دايىكىدا، دايىكەكە دەستى دايە ھەلەم و پارچەكاغەزەكەي ۋەرگىرايەۋەۋە چەند شىتىكى تىيادا نوۋسى.

ئەمەش ئەم شتەنە بوون كە تىيادا نوۋسى:

• كرىنى ئەۋ (۹) مانىگەي كە تۆم ھەلگىرت و لە كاتىكىدا تۆ لە ناۋ سكى مىندا گەشەت كىرد و گەۋرەۋىۋى (ھىچ).

• ھەممۇ ئەۋ شەۋانەي لەگەل تۇدا ھەلدەستامەۋە، چاۋدېرى و نىزام بۇ دەكردى (ھىچ).

• بۇ ھەممۇ ئەۋ كاتەنەي گىراۋم، ھەممۇ ئەۋ فرمىسكانەم كە تۆ بوۋى بە ھۆي ھەلۋەرىنىيان بە درىزايى سال (ھىچ).

• بۇ ھەممۇ ئەۋ شەۋانەي كە پىرپوون لە ترس و نازەھەتى، ھەممۇ ئەۋ دىلەۋاۋىكىيانەي پوۋبەرووم دەبوۋنەۋە (ھىچ).

• كۆپم كاتىك كۆيان دەكەپتەۋە، نىرخى تىچوۋنى خۆشەۋىستىم بۆت (ھىچ).

• لەۋ كاتەي كۆپەكە ھەممۇ ئەۋ نوۋسىيەي خۆئىندەۋە كە دايىكى بۇي نوۋسىبوۋ، چاۋەكانى پىرپوون لە فرمىسك و گوتى: دايەگىيان خۆشەم دەۋىت، پاشان ھەلەمەكەي ۋەرگىرت و بە چەند پىتتىكى گەۋرە نوۋسى: دايە گىيان كرىكەم بە تەۋاۋەتى ۋەرگىرت.

ئىۋارەۋو، كۆپە بىچكۆلانەكەي بۇ لاي دايىكى بۇ ژوۋرى چىشتىلەن سەركەۋت، لەۋ كاتەدا دايىكى سەرقالى ئامادەكردى خۋانى ئىۋارە بوۋ، كۆپە بىچكۆلانەكە نامەيەكى دايە دەستى دايىكى، چەند داۋاكارىيەكى تىيادا نوۋسەرابوۋ، دايىكە مېھرىبانەكەي خىرا دەستەكانى خۇي بە پىروانكەكەي ۋىشك كىردەۋە، دەستى كىرد بە خۆئىندەۋە نامەكە...

• لەۋ نامەكەدا كۆپە بىچكۆلانەكەي نوۋسىبوۋى:

• كرىنى پىرىنى چىمەن و گىزۇگىيا (۵) دۆلار.

• كرىنى خاۋىنكرىدەۋە ژوۋرەكەم لەم ھەفتەيەدا (۱) دۆلار.

• چاۋدېرىيكردى برا بىچكۆلەكەم لەۋ كاتەي تۆ دەرۋىت بۇ كەلۋەل كرىن (۲۵) سەنت.

• لاپىردن و ھىرپىدانى زىل و باشماۋە (۱) دۆلار.

• بۇ بەدەستەھىنانى نەرمەيەكى باش لە خۆئىندە (۵) دۆلار.

• خاۋىنكرىدەۋە كۆكرىدەۋە گەلۋ باشماۋەكانى ھەۋشە (۲) دۆلار.

• رۆيشتەن بۇ ھىرۋىشكا بۇ كارى تۆ (۵۰) سەنت.

• سەرجەمى ھەممۇ (۱۴) دۆلارو (۷۵) سەنت.

• دايىكە مېھرىبانەكەي سەپىرىكى

ھەردەم قورس، ئەگەر مەۋىت بىھەۋىت دەست بە كارىك بىكات ئەۋەي زىاترىش قورسى دىكات ئەۋەيە بەرھەمى كار لە سەرقادا ژۇر كەۋ نەۋىۋو سادەيە، بەلام گىرگ ئەۋەيە بىزانىن كە بە ئارامگىرتىۋ پىشۋودىرۋى دەۋانين بەرى رەنجەمان زىاد بىكەين، بۇيە ئەگەر بىمانەۋى خۇمان لەسەر خۆئىندەۋە رابەئىن، پىۋىستە لە كىتتى بىچكۆلەۋ نامىلەكەۋ دەست پىبىكەين، چۈنكە ئەم جۇرە كىتتىبانە كەمىتر ۋىرەۋىۋەۋە تىفكرىنى دەۋى ۋەك لە كىتتى گەۋرە، مەبەستەم لەۋ جۇرە كىتتىبە بىچۋەكانە ۋەك رۇمانو كىتتى كۆرتە چىرۋەك دىۋانە شىغىرى بىچۋەك ئەۋ كىتتىبانەي كە لە دۋوتىيىندا زىاننامەي گەۋرە پىۋاننى تىيادا كۆرت كراۋەتەۋ.

شەشەم: با كاتە مردوۋەكان بىقۇزىنەۋە، لە كۆمەلگەي ئىمەدا زىاتىر بەۋ كاتانە دەۋىر: (كاتى مردوۋ)، كاتى مەۋىت لە چاۋەروانىدايە، ۋەك چاۋەروانىكردى پاس، پان چاۋەروانى لە نۇرىنگەي پىزىشكى، پان چاۋەروانى لاي سەرتاش لەۋ شۆئىنە مەۋىت ناپى دەستەۋسان بىت، بەلگە پىۋىستە لانى كەم خۇي سەرقال بىكات بە خۆئىندەۋە رۇزنامەيەك، پاخۇد گۇفارىك، دىيارە ئەۋەي سەردانى رۇزناۋى كىرەپىت دىۋىتەي كە چۈن ئەۋ جۇرە شۆئىنە چەندە جەنجان بە جۇرەھا كىتتىۋ رۇزنامەۋ گۇفار، بۇيە لەۋى ھەر لەگەل دەستىكردى چاۋەروانى خۇيان سەرقال دىكەن بە خۆئىندەۋە رۇزنامە، پان گۇفار، پان ھەر نەپى بە گۆيدانە بابەتتىكى دەنگى لە رىي بەكارھىنانى MP3.

• ھەۋتەم: باۋا لەخۆئىندەۋە ھالى پىن كەۋا ئىلتىزاۋ پابەندىۋە، خۆئىندەۋە ھىۋايت نىيە ھەركاتى بۇشايەك لە كاتمان ھەبى بخوئىنەۋە، ئەگەر ئەۋ بۇشايە نەما نەتۋانين بخوئىنەۋە، بەلگە خۆئىندەۋە پىۋىستى بە ئىلتىزامىكى تۈندۈجىدى ھەيە، بۇيە گەۋرە خۆئىنەۋە ران خۆئىنەۋە ران راستەقىنە ئامۇزگاريمان دىكەن كە كاتى دەخۆئىنەۋە لە ھەممۇ بۋارەكاندا ئامادەپىمان تىيادىت، چ لە بۋارى دىروۋنى، پاخۇد بۋارى زىنگەي، چ لە بۋارى ئامادەگى زەينىۋ بىروھۇش بىت، بۇنەۋە ئەۋ شەي كە دىخۆئىنەۋە ژۇرتىن سوۋدەمان پى بگەيەنى، كەۋاتە با خەپالمان لەگەل خۆئىندەۋە ئالودە بى، ۋا باشترە لە كاتى خۆئىندەۋە قەلەمىكەن بە دەستەۋە بىت بۇنەۋە ئەۋ شۆئىنەي كە پىمان باشە ھىلى بە ژىر دابەئىن، ۋاچاكرە ئەگەر دەستمان دايە كىتتىك ۋازى لىنەھىنن تاكو تەۋاۋ دەپىن لە خۆئىندەۋە.

دەتەۋىتە مىندالەكەت دروست پەرۋەردە يەكەيتە؟

ۋ: عىرفان ياسىن زەلمى

ناگادارى ئەم خالانەى خوارەدە بە:
- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
ھانداندا ژيا، ئەوا متمانە بە خۇ بوون
فېر دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
خۇگىردا ژيا، فېرى ئارامگرتن دەيت.
- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
ستايشكردندا ژيا، فېرى خۇشەۋىستىو
رازىبوون دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
ھاۋبەشېكردندا ژيا، فېرى بەخشىن
دەستگىرۋى دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
پاكدا ژيا فېرى راستگۋى دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
پاكۋېگىردا ژيا، فېرى دادپەرۋەرى
دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
رەجاۋى ھەستەكانى كرا، فېرى پېزگرتن
دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
لېيچېنەۋەد رەخنە گرتندا ژيا، فېرى
دروگردن دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
كېكردن تۈندەۋىدا ژيا، فېرى
دوژمنايەتلىكردن دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
ترسۆكىدا ژيا، فېرى لاۋازى دلاۋاكى
دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
تەبايىۋ كۆمەلەيتىدا ژيا، فېرى
لېيچېنەۋەد دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
گالتەپىكردندا ژيا، فېرى تەرىقبونەد دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
نېرمى بىردندا ژيا، فېرى ھەسودى بىردن
دەيت.

- ئەگەر مىندال لە كەشۈھەۋايەكى
ژيا زىاد لە پىۋىست گىنگى پېدرا، فېرى
متمانە بە خۇنەبوون دەيت.

- بەلام ئەگەر مىندالەكەت خاۋەنى
چالاكىيەكى زىاد لە سۈرى تواناكانى بوو، ئەوا
پىۋىستە پەيرەۋى ئەم رېنمايانە يەكەيت:

- گالتەى پى مەگەو تۈند مەبە
لەگەلىدا.

- باۋا ھەست بىكات كە خۇشت
دەيت.

- ھەست بىكات كە گىنگى پى دەدەيت.

- ھەندىك ئەرك بىخەرە ئەستۋى كە
سەرگەۋتۈۋىت لە جىيەجىكردنىندا، پاشان
ھانى بدە لەسەر سەرگەۋتنى لە كارەكانىدا
بە بەخشىك كە خۇشى بوۋىت.

- رېى پېدە بەو شتەى كە خۇشى
دەۋىت، ئەگەر ۋازىيەنا لە رەقتارىكى
نادروست.

- خۇت گىل بىكە لەو رەقتارى
مىندالەكەت كە بىزارت دەكات.

- جاۋمروانى لە مىندالەكەت مەكە،
پاش ئەۋەدى خەلاتت كىرد، گۈپرايەلىت
بىكات، ئەگەر گۈپرايەلى كىرد خەلاتەكەت
دوۋبارەبىكەرەدە، ئەگەر سەرپىچى كىرد
خەلاتەكانت بىكىشەرەدە بى ئەۋەدى سزى
بەدەيت، خۇى ئەو بەخش لىسەندەۋەيە
دەيتە سزا بۇى.

- شىۋازى ھەشەكردن سزادان بە
كارمەھىنە لەگەلىدا ئەو شىۋازە بگۆرە بە
ناسانكارى.

- خۇدوور بگرە لە مىندالەكەت لە
كاتى تورمبونىدا، ھىچ قسەپەكى ئاراستە
مەكە ھەتا ھىور دەيتەۋە.

- لە بەرامبىرخەلكىدا لۇمەى مەكە
ھەرچەندە مىندالىش بىن، يان گەۋرەبىن.

- رەقتارى نادروستى فېر مەكە دواتر داۋى

لېكەيت ۋازىيەتتە، چونكە ئەو رەقتارە لە
لاى جېگىر دەيت، بەلام رەقتارى دروستى فېر
بىكە خۇشەۋىستىان بىكە لە لاى.

- با ھەست بە متمانە بە خۇبوون
بىكات لەسەر تواناكانى ھەرچەندە
دىارىكاروبىن.

- كارىك مەدە بە سەرىدا كە لە سەرو
تواناى خۇيەۋەدە بىت، دوۋبارەبوونەۋەدى ئەو
كارە ئەو گىرتانەى ھەيەتى گەۋرەترى
دەكاتو گىرتى نوپش دەھىنەتە ناراۋە.

- بەراۋردى مەكە لەگەل كەسى تردا،
بەلكو بەراۋردى لەگەل خۇيدا بىكە لە
كاتىك بۇ كاتىكى تر.

- ئەگەر شتىكى شكاند تورمىيى خۇت
مەپىزە بەسەرىدا، بەلكو ۋازى لېيەنە تا
پاشماۋەكانى كۆبىكاتەۋەد ھاۋكارى بىكە لە
كۆكردنەۋەيدا. پاشان بە ھىمنى چۈنىيەتى
پارىزگارىكردن لەو شتانەى پى بلى.

- لە يەك كاتىدا داۋاى دوو كارى لى
مەكە ئەنجاميان بدات.

- پى پى مەكەنە، بەلكو لەگەلىدا پى
بىكەنە، گالتەى پى مەكە، ئەگەر رەقتارىكىشى
نۋاند شىۋاى گالتەپىكردن بوو.

- ئەگەر بەلئىت پىدا بە ھەر شتىك
پىز لە بەلئىنەكەت بگرە، يان داۋاى
لېبورنى لى بىكە.

- لە كۆتايىدا..... ئەگەر ھەر
لۇمەكردنى مىندالەكەت پىۋىستى كىرد
لەسەر رەقتارى نادروستو خراپ، ئەوا
دەستەۋەدى رەخنەكان ئاراستەى كارمەكى
بىكە، نەك مىندالەكە خۇى، بۇ نەۋنە:

بلى: ئەو رەقتارە ھەلەپە.... مەلئ:
تۆ ھەلەپەيت.

بلى: ئەۋە كارىكى خراپە... مەلئ تۆ
خراپى.

بلى: ئەۋە كارە ژىرى لە كەدار دەكات،
مەلئ تۆ بى عەقلى.

بلى: دەكرى ئەۋە كارە ئەۋەكارە بىكەيت،
تۆ لە تواناتدا ھەپە.... مەلئ بۇجى ئەۋەد
ئەۋەت كىرد ھەلەسۋەۋەتى خراپت نۋاند.

لە ئىنتەرنېتتەۋە ۋەرگىراۋە

وھلامى بەجى!

43

مەللا مەخمۇد
/ مەخمۇد

ناشكراپە زمان
بردې پەيۋەندى نىۋان
مروھەكانە، ھۆكارىكە
بۇ دەرېنى ھەستو
ناخ، بە ھۆيەۋە بىرورا
نالوگۇر دىكرىت.

لە بەر نە ۋە
دەبىت ھەموۋمان بە
ورىايىيەۋە بدوئىن،
تاۋەكو ئەۋە دىللىن
جىگاي خۇي بىگرىت.
تا بە ھۆي زامەۋە
دوۋچارى دوۋبەرەكىۋ
ناكۇكى نەبىن، چونكە
زۇرجار بە ھۆي
تاكە وشەيەك، يان
ۋەلامىكى نابەجىۋە
روداۋى ناھەموۋارو
كارەساتى نابەجىۋە روۋدەدەن.

بە تايبەت لە كاتى پىرسىيار كىرەندە،
دەبىت ۋەلامەكان بە شىۋازىك بىت ھەستى
بەرامبەر بىرىندار نەكاتو خۇندەنەۋە
گوماناۋىيان بۇ نەكرىت، تاۋەكو ئەنجامىكى
نادروستى لىنەكەۋىتەۋە.

نەمانەى خواروۋە جەندە نمونەبەكى
بەھىزو بە پىزن، لە ۋەلامى ژىرمەندەن، بە
ۋەلامەكانىيان راستىيان روۋنكرودوۋەتەۋە كەسانى
بەرامبەرىشان بىدەنگو سەرسام كىرودوۋە:

۱- (نەصمەى) يەكەك بوۋە لە
شاعىرە مەزەنەكانى سەردەمى خەلىفە
(ھارونە رەشىد)، لە گەشتىكىدا رېنى
دەكەۋىتە گوندىكى دەشتەكى نشىنەۋە،
ئەۋ شەۋە دەبىتە مىۋانى مالى يەكەك لە
گوندىنشىنەكان، دەبىنەت ئافرىتى مالىكە
زۇر جوانو پىكە پىكە زىرو وريابو
لېھاتوۋە، بەلام پىۋاۋىكى ناشىرىنە نەزان
ھاسەرىيەت، (نەصمەى) لە ئافرىتەكە
دەپرسىت: چۆن پازى بوۋىت بىيىتە
ھاسەرى ئەم پىۋاۋە ناشىرىنە نەزانە؟

ئافرىتەكەش ۋەلامىكى زۇر جوانى
دەداتەۋە دەللىت: پەنگە ئەۋ پىۋاۋە
من نىۋانى خۇي خۇي گەۋرە پىكە
چاكىردىبىت، خۇي گەۋرەش ھەر لە
دىيادا مىنى كىردىبىت بە پاداشتى چاكەكەى،
يان پىدەجىت من لە نىۋان خۇمە خۇي

(غومەرى كورى
غەبدولە زىز)
شەۋىكىيان لەگەل
پۇلىسەكانى ناۋشاردا
جوۋەتە دەرەۋە،
بۇ ئەۋەى بىزانىت
خەلەك دانىشتوۋانى
شار ژيانو گوزەرانىيان
چۆنە. لە درىزەى
سەردانە كەيدا
سەردانى ناۋ
مىزگەۋىتى كىرد، لە
كاتى رۇشىتەندە
لەبەر تارىكى پىتى لە
كابىرەك ھەلگەۋىت
كە خەۋىبو، كابىرا
خەبەرى بوۋەۋە، زۇر
بە تورمىيەۋە ۋتى:

ئەۋە تۇ كۆپرىت؟
خەلىفەش ۋتى: نەخىرا!
بەرپىسى پۇلىسەكان ۋىستى سزى بىدات،
بەلام خەلىفە رېگەى نەداۋ ۋتى: نەكەى
نازارى بدەبىت، ئەۋ ھىجى نەكرودوۋە، تەنھا
پىرسىيارىكى كىردو مىنىش ۋەلامە دايەۋە.

جىراي روۋناكى: ژ. ۸.
۵- پىرسىيار كىرە لە پىشەۋا (شافىعى) بۇچى
زۋوزو دەجىتە سەردانى پىشەۋا (ئەحمەد؟)
كە قوتابى ۋ دۇستىكى نىزىكى پىشەۋا (شافىعى)
بوۋە، بەلام پىشەۋا (ئەحمەد) كەمىتر سەردانى
پىشەۋا شافىعى دەكات؟

نەۋىش لە ۋەلامدا ۋتى: ئەگەر پىشەۋا
(ئەحمەد) بىت بۇلاى منو سەردانى من
بىكات، ئەۋە بە ھۆي گەۋرىمىۋ چاكەكارى
خۇيەت، ئەگەر مىنىش سەردانى ئەۋ بىكەم،
ئەۋا ھەر لەبەر گەۋرىمىۋ چاكەكارى ئەۋە.

دىۋان الإمام الشافعى: عادل انور
خۇيەنەرانى بەرپىز ئەمانە كۆمەلە
ۋەلامىكى گەۋھەرىن، پىدەجىت ھەندىجار
ئامانچ لە پىرسىيارەكان، يان قەسەكان
رەخنەگىرتىنە ئازاۋەگىرى بوۋىت، بەلام
كەسى بەرامبەر دەبىت وريابىت، بە
ھىكمەتو تىرپامانەۋە بدوۋىتو ۋەلام
بداتەۋە. دەخۋازىن ئەم جەندە نمونەيە
جىگاي سودو كەلگى نىۋەى بەرپىز
بوۋىت.

گەۋرەدا خراپەيەكەم ئەنجامدەبىت،
خوداش لە تۇلەى ئەۋەدا ئەم پىۋاۋە بە
من روۋابىنىيەت.
الزواج: ابن حجر الهيثمى.

۲- جارىكىيان (بالون) لەگەل كۆمەلەك
لە دەۋلەمەندانى شارى (بەغداد) پىكەۋە
دانىشتىبوۋن، يەكەك لە دەۋلەمەندەكان
سەپىرىكە (بالون) جلوبەرگەكانى شىرو
دراۋە، بە گالە پىكرەنەۋە پىتى ۋتى:
(بالون) منو تۇچ جىۋاۋازىكەمان ھەيە، چ
شتىكىشمان لە يەك دەكات؟

(بالون) پىش لە ۋەلامدا ۋتى: مىشىكى
تۇ ۋەكو گىرفانى من بەتالە، بەلام مىشىكى
من ۋەكو گىرفانى تۇ پىرا!

۲- جارىكىيان (شىخ حەسەنى بەصرى)
ئامادەى بەخاكسپاردنى جەنازەيەك دەبىت،
شىخ لە يەكەك لە ئامادەبوۋان دەپرسىت:
بە بىروى تۇ ئەگەر ئەم مردوۋە بگەپتەۋە
بۇ دۇنياۋ جارىكىتر زىندوۋ بىتەۋە چاكە
دەكات، يان خراپە؟

كابرش لە ۋەلامدا دەللىت: بىگومان
كارى چاكە دەكات، خۇي لە ھەموۋ
خراپەيەك دەپارىزىت.

شىخىش لە ۋەلامىدا دەللىت: ۋابزانە
تۇ ئەۋ مردوۋىت، بەلام مۆلەتى ژىانت
پىدراۋەتەۋە!

۴- دىگىرپەۋە خەلىفەى مەسۇلمانان

بۆچى مىندالان شەرق و ھەرايان دەبىت؟

خستنى خۇي دەكات.

۲- پىداۋىستىيە تايپەتەكانى مىندالى ناساغ: جارى ۋاھىيە بە ھۇي پىداۋىستى تايپەتى مىندالەۋە، ۋەگو ناساغى كىشەي فېر بوون سۆزۈ ھەندى شتى دىكەۋە، لەۋانەيە مىندالىك پىۋىستى زىياترى بە چاۋدىرى دايك ۋاۋكى ھەبىت، لەۋانەشە براۋ خوشكى تىرى ئەۋ مىندالە بە ھۇي ھەست نەگردىيان بەۋ گرفتو تايپەتەمىندىيە براۋ خوشكە تايپەتەكەيان، ئەۋ جىاۋازىيە دىكرىت، دىلگرانو بىتاقەت بىن، بۇ راكىشانى سەرنجى دايك ۋاۋكىيان بۇ لاى خۇيان (بە جەشنى براۋ لارەكانى پەيامبەر يوسف) كارىكى ۋەھا ئەنجام بىدن باشو پەسەند نەبىت، لەۋەش ناترسن خوشك، يان براكەيان بەۋ كاردى ئەۋان جى بە سەردىت؟

۴- سوود لە مۇدىلو شتە باۋەكان ۋەرگىن: ھەر ئەۋجۈرە كىردارو رەفتارو ھەلسوكەۋتەنى كە باۋك ۋاۋكى ئەنجامى

دەدەن، دەبىتە ۋانەيەكى باش، يان خراب بۇ مىندالان، كاتىك ۋاۋكى دايك لەسەر شتىك ھەراۋ دىنگو بۆلەپانە، مىندالەكانىشيان تەماشاي ئەۋ ھالەتەي ئەۋان دەكەن، ئەۋ كارانەيان لى فېر دەبن، لە كاتى شەۋەراي نىۋان براۋ خوشكەكانىيان، ئەۋ جۆرە ھەلسوكەۋتەنەي لەۋان ۋەريان گىرتوون، ئەنجامى دەدەن.

لە كاتى شەۋەراۋ ھەرادا پىۋىستە ج كارىك ئەنجام بىدەين؟

ھەتا دىتوانىن ۋ بۇتان دىكرىتو تۋاناي كۈنترۇلگىردىنى خۇتان ھەيە، نىزىكى شەۋەراۋ ھەراۋ نازاۋە مەبىنەۋە، بەشدارى لە شەۋەراۋ ھەراي كەسى تىرىشدا مەكەن. بەلام ئەگەر زانىتان توۋشى زەمرۋزىيانى لىدراۋ بەركەتن دەبىنەۋە بەرگى لە خۇتان بگەن.

بە ھۇي جىاۋازى تەمەنىانەۋە، دەبىتە ھۇي كىشەۋ شەۋەراۋ نازاۋە دەمەقالەي نىۋ مىندالان، لەۋانەشە ھەندىچارىش لە بەك بىدن.

۲- سىروشتى كەسىيەتى: سىروشتو خۋىنەرىتو سىفەتى تايپەتى ھەر مىندالىك، لەۋى دىكە جىاۋازە، مىندالى ۋاھىيە زۆر ھارۋاھاجە، ھەيە مۆنۈ نەكرۋەيە، ھەيە ۋوۋخۇشەۋ لەگەل ھەمۋان كراۋىيە... ھتە، ئەۋ جىاۋازىيەيان كارىگەرى زۆرى لەسەر پەيۋەندىيان بە دەۋرۋەبەريانەۋە ھەيە، بۇ نەۋنە: ئەگەر مىندالىك خەۋىتەنىتو مىندالىكى تىرىش خەرىكى ھاتو ھارۋو دىنگە دەنگ بىت، لەۋانەيە بىتە ھۇي شەۋەراي نىۋان ئەۋ دوۋانە، ياخۇد جارى ۋا ھەيە مىندالىك خۇي بە دايك ۋاۋكىيەۋە دەۋىۋسىنىتو ناز دەكات، داۋاي نازكىشانى زىادە دەكات، مىندالىكى تىر كە ئەۋە دەبىنىت پىي ناخۇشەۋ دىلگران دەبىتو توۋشى خەفەتو پەزارە دەبىت ۋ ھەست بە كەمىۋ پەراۋىز

لەۋانەيە ھەندىك ھۇكارى جىاۋاز بۇ كىشەي نىۋان خوشكو براكان ھەبىت، زۆرەي مىندالان پەيەكى نىرەيۋ ۋەگەبەرىۋ كىبىركى ئەزمۈون دەكەن، ئەۋەش دەبىتە ھۇي ئەۋەي كىشەۋ كىشەۋ شەۋەراۋ دەمەقالە لە نىۋانىاندا ۋوۋىدات، تەننەت تۈندىۋوونى ئەۋ كىشەۋ بچۈۋكانەي مىندالانىش ھەر پەيۋەندى بەۋ دەمە قالەۋ شەۋەراۋ ھەرا كىرەۋەيە، ئەۋ ھۇكارىنەش ئەم چەند لەقى لى جىا دەبىتەۋە:

۱- پىۋىستىيەكانى مىندال: گۇرانتارىۋ زۆرۋوونى پىۋىستى مىندالان كەسىيەتى مىندال، كارىگەرى لەسەر پەيۋەندى ئەۋانۋ دەۋرۋەبەريان ھەيە، بۇنەۋنە: مىندالى ساۋاي تازە پىگىرتو ھەزۋ نىاز ۋوۋاستو نارەزۋوۋكانى لە كەۋۋەپەلى پارىكىردن مەمكە مۇۋ ھەندى شتى لاۋەكى لەۋ بايەتە پىكىدەت، ھەمىشە پارىزگارى لەۋ كەۋۋەلانى دەكاتو ئەگەر بىتو يەكىك بىۋەت لى زەۋت بكات، ئەۋا بەرگى لەۋ شتەنى دەكات، شەۋەرايان لەسەر ساز دەكات، لەگەل

خوشك ۋەراي لە خۇي گەۋەرتى شەۋەراۋ پىۋوۋكى مىشۋەلە ناسا بەرپادەكات.

مىندالانى تەمەنى قۇتابخانە، زۆرۋەراۋىكى پتەۋىيان بە پەكسانى ھاۋكارى بەرامبەرەكانىيان ھەيە، لەۋانەيە لەۋە تىنەگەن بۆچى لەگەل خوشك ۋ براكانى تىريان كە لەۋان بە تەمەنترن ھەلسوكەۋتىكى جىاۋاز لەۋ دىكرىت؟

يان بۆچى جۆرە پارىزگارى ۋىارمەتىدانىكى تايپەت پىشكەش بە ئەۋ دىكرىت؟

تازەلاۋ مىردمىندالان ھەستىكى سەربەخۇي تايپەتو جىاۋازيان ھەيە، لەۋانەيە بەۋە داۋاي يارمەتى ھاۋكارى دەۋرۋەريان لى بىكرىت دىلگران بىن، بە پىي پىۋىست، بەدەم داۋاكارى ئەۋ كەسەۋە نەچن، ھەمۋو ئەۋجىاۋازىيانەي مىندالان

شېرىن ئەخمەد دىن صدیق

گەر بە يەكەۋە مالەكەمان دروست بكمين، زياتر چيژى لى وەردەگريڭ

ئەمە جگە لەۋەى بارگرانىيەكى زۆر دەخاتە سەر شانى كوران، ئەم داۋاكارىيە لە كۆتايىدا كاريگەرى نىگەتيفى خراپىشى بۇ سەرشانى خانمان دەپىت، دىتوانىن لەم خالانى خوارەۋەدا كۆى بكمينەۋە:

۱- ھەرشىك لە ژياندا لەگەلى ماندوو

نەبىت، زۆر چيژى لى نابينىت.

۲- چۈنە سەر خوانى ئامادە،

تەمەلى بە ديارى دەھىنىت.

۳- خەۋن و ھىۋاكان، گەر ھەۋلى

كۆششى خۇمانى تىكەل نەبىت، ناتوانىن

بىانەپىنە دى، ئەگەرىش ھاتنە دى ھەر

زۈو كۆتايىيان پى دىت.

۴- گەر ھەموو شت بەرھەمى ھەۋلى

كۆششى تەنھا يەك لاپىت، ئەۋا لە كۆتايىدا

بەرامبەر ۋەك مىۋانىكى نەخۋازراۋى لى

دىت.

با لە دروستكرندى بەشداربىت گەر بە

بىرۆكەۋ پالېشتىش بىت، چۈنكە ئەۋ كات

تۆش دەبىت بە خاۋەنى... ھىۋادارم خانمان

بە خوانى ئامادە رازى ئەمىن، خۇيان ھەۋلى

دروستكرندى بىدەن... بۆنەۋەى زياتر چيژى

لە ژيانى داھاتوۋىيان ۋەرىگرن...

كاتىك كەۋى نىرە دەپەۋىت خۋازبىنى

بكاتو ھاسەرى ژيانى ھەلېژىرېت، دەچىت

بۆ لى كەۋىكى مېنەۋ رازى دلى خۇى لا

دەدرىكېنىت، كەۋى مېش پىلى دەلېت: چىت

ھەيە؟ ئەۋىش زۆر بە شانازىيەۋە پىلى

دەلېت: ۋەرە لەگەلەم، پېكەۋە لە شەقەى

بال دەمدەن دەرپۇن بۆ ئەۋ مالە خنجىلانەى

كە بە ھەۋلى ماندوۋوبونىكى زۆر دروستى

كردوۋەۋ پىشانى دەدات، كەۋى مېش لە

جياتى دلخۇش بوۋون دەستخۇشى يەكەم

كارىك ئەنجامى دەدات ئەۋمىيە خانوۋەكەى

دەرۋخېنىت، كەۋە نىرەكە بە ئارامىيەۋە

دەلېت: بۆچى ئەم كارمىت كىرد؟ ئەۋىش

لە ۋەلامدا دەلېت: پېۋىستە ھىلانەكەمان

بە يەكەۋەۋ بە ھاۋاكارى ھەر دوۋكەمان

دروست بكمين، مەن نامەۋىت بېمە

سەر خوانى ئامادە، دەمەۋىت لە ژيانو

گوزمەنماندا پېكەۋە ھاۋاكارى بىن، ئەگەر

كارە دەبىت ھەر دوۋكەمان ماندوۋ بىن،

ئەگەر شادىيە با ھەر دوۋكەمان بە يەكەۋە

شادمان بىن.....

زۆرىك لە خانمان ئەمەۋى بە پېچەۋانەۋە

خانۋو مالى تەۋاۋ مەرجى ھاسەردارىانە،

كاتىك دوۋ مەندال تىك دەگىرېن و
پېكەۋە بە شەپدېن، لەۋانەيە لە سەرمتاۋە
بېيان خۇش بىت، كەسىكى نىزىكىان لىكىان
جياكاتەۋە، زۆر ھەز لە چارەسەركرندى
كېشەكەيان ناكەن، ناشيانەۋىت بە دۋاى
چارەسەرى كېشەكەياندا بچن.

مەترسىيەكېش لە ئارادايە بە ھۆى
ئەۋەى يەكېك لە مەندالەكان ۋاھەست
بكات، دايك و باۋكى بە ۋىست، يان بى
ۋىستو ئاگادارى خۇيان، گرنگى زياتر بە
براىەك، يان خوشكىكى ئەۋ بىدەن. ئەۋ
كارە دەبىتە ھۆى دلئەنگى ۋەستكرندى
بە مافخۋراۋى خۇى دلى پىسكردن لە
دەۋرۋەرۋ دەستكرندى بە پىلانگىرپان لە
دژى براۋ خوشكەكەى ۋىرەمى پىبىردن و
لەۋانەشە ھەۋلى لە ناۋ بىردنىشى بىدات.

ئەگەر بە بەكارھىنانى ۋشەۋ قەسەى
ناپەجىۋ نەشىۋاۋى مەندالەكانتان نىگەرەن و
دلئەنگى ۋەلەۋ بىزار دەبىن، ھەۋلى بىدەن
خۇتان (دايك و باۋكى براۋ خوشكى گەۋرەمىتر)
پېكەۋە بە قەسەى جۋان ۋەلەۋكەۋى
شېرىن، رەفتارۋ ۋەلەۋكەۋەۋ مامەلە
بكمەن، چۈنكە بىم كارمەن ھەستىكى
جۋان و باشۋ بەرھەمدار، بە چەشنى تۆۋى
دانەۋىلەۋ بەرۋوبوۋى بەچىژى دار، لە ناخى
مەندالەكانتان دەچىن ۋەشەۋ پى دەمدەن.
ئەمەش لە دەستپۋەردانى شەرى مەندالان و
لاپەنگىرى يەكېكىان ۋەلەۋى دىكە،
زۆر جىۋازترۋ بە سوۋدو كەلەۋ باشتەرە.

ھەۋلى ئەۋە مەمدەن سەرنجى ھەراۋ شەپە
مەندالەكە بىدەن، تا بۇتان روۋون بېيىتەۋە كام
لە مەندالەكان تاۋانبارۋ دەستپىشخەرى شەپرو
ھەراكەيە؟

دەبىت بزانن ھەر دوۋكىان پېكەۋە
شەپەكەيان كىردوۋەۋ ھەردوۋكېش ۋەك يەك
بەشدارۋ تاۋانبارن.

ھەۋلى بىدەن بەۋ شتەى مەندالەكانتان
ھەراى لەسەر دەكەن، يارىيەكى پى
رېكېخەن ۋە ھانىيان بىدەن لەسەر ئەۋەى
براۋەى ئەۋىارىيەى نىۋانىيان خەلاتى
سەرگەۋەتى پى دەمدەن.

ئەۋەش بزانن، مەندالان لە كاتى كېپەركى
ۋ پېشېرېكىكرندى، ھىرى چەندىن بەرھەرى
باشۋ بە سوۋد دەبىن، كە لە ژيانىندا
يارمەتەيان دەدات، ھىرى ئەۋە دەبىن رېز
لە راۋىرۋوبۇچۈۋى بەرامبەرەكانىيان
ۋەرىگرن، ھەروەھا ئەۋەش ھىردەبىن،
چۈن رېككەۋەتنو پېكەتەۋ پېكەۋە بوۋون
ئەزمۈۋون بكمەن، بە چ شىۋەيەك بەسەر
توۋرەمىۋ ھەلچۈۋى خۇياندا زال بىن.

سەرچاۋە: گۇۋارى/فۇسلىت خانۋادە

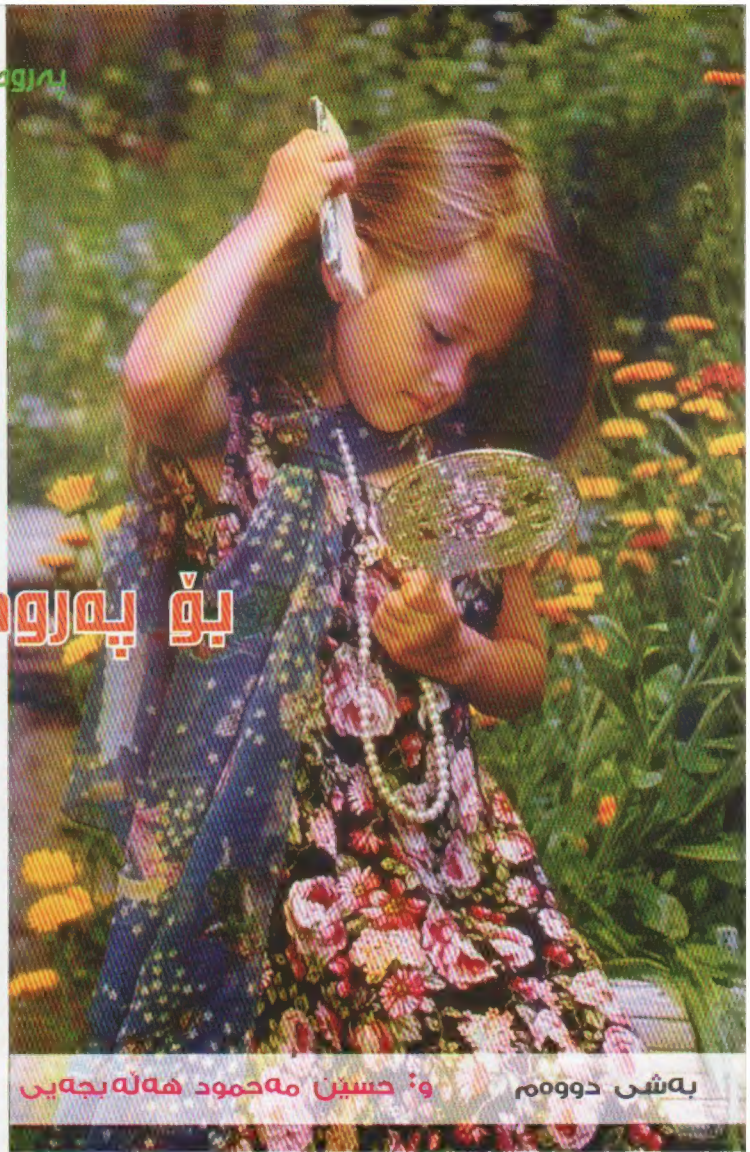
ژمارە ۲۴/ سەرمتاى مانگى ۲۰۱۶

99

ئامۇزگارى

بۇ پەرۋەردە كىردىنى مىندالەكانت

بەشى دوۋەم ۋە: حسين مەحمود ھەلەلە بىجەبى

مەزائە كاتىك دايك مىندالەكە دىنىت بۇ لات، چۈنكە دەبىتە ھۋى نىزىكبۈنەۋەى مىندالەكە لە تۆۋە رات دەبىنىت لەسەر خاكى بوون و سۆزدارى.

۲۸- پىۋىستە پەچاۋى جىاۋازى نىۋان مىندالەكان بىكەيت.

۳۹- مامەلە لەگەل مىندالەكەتدا بىكە كە ئەو رۆلەى تۆيە، ھەرچەندە تۈناكانىشى زۆر بىت.

۴۰- بە پىۋىستە ھۆشى قسە لەگەل مىندالەكەتدا بىكە.

۴۱- لە چارەسەر كىردىنى كىشەكانىدا ھاۋكارى مىندالەكەت بىكە.

۴۲- بە بى درىزەپىندان ئامۇزگارى مىندالەكەت بىكە.

۴۳- ھەرگىز لە بەردەم كەسدا ئامۇزگارى مىندالەكەت مەكە.

۴۴- مىندالى عەجول كەسىكى كۆمەلەيەتى و سىرۋىستىيە زىاتر لە مىندالىكى ھىم، بۆيە سۈرۈبە لەسەر بەھىز كىردىنى ئامۇزگارى كىردىنى بە خىراپى لىي بى ئومىد مەبە.

۴۵- با مىندالەكانت جىكاى خەۋىتىيان جىا بىتو لە ژىر يەك نۆپىندا مەيانخەۋىتە.

۴۶- مىندالەكانت فىرى پاكۋاۋىنى بىكە.

۴۷- پىۋىستە لانى كەم سالانە پىشكىنى پىزىشى بۇ مىندالەكەت ئەنجام بەدەيت.

۴۸- ئاۋى گەرمو چەقۇۋ گۈزىزانو ئامىرى كارەبايى بە تايىبەت ئوتو و پانكە، با لە بەردەستى مىندالەكەتدا نەبىت.

۴۹- پىۋىستە مىندالەكانت ئەو كارانە ئەنجام نەدەن كە سەرنجى وردى دەۋىت، ۋەكو دەزوو كىردن بە دەرزىيەۋەو خۈندەنەۋەى پىتى قەبارە بىچوۋو شتى تر، چۈنكە دەركەۋتوۋە لە ۸۰% مىندالان توۋشى دوۋرىبىنى بوون.

۵۰- كاتىك مىندالەكەت پەنا دەباتە بەر گىرانو بەخۇداكىشان، داۋاكارىيەكانى جىبەجى مەكە.

۳۱- مىندالەكەت رابىنە كە ھەمىشە پىشت بە خۋى بىبەستىت، بەلام بە بەردەۋامى ئاراستەى بىكە.

۳۲- نابىت بۇ ماۋەى دوو رۆز بەسەر يەكەۋە دىار نەبىت لە مىندالەكەتەۋەو نەت بىنىت.

۳۳- پىۋىستە پەچاۋى كەشەى جەستەيى مىندالەكان بىكىت،

چۈنكە كىشى زىاتر دەبىت لە كۈرۈ كۈرپىش بالاي زىاتر دەبىت لە كىچ.

۳۴- بە ھىچ شىۋەيە مەھىلە سوۋد لە گۇفارە ناپەرۋەردەيىبەكان بىبىن، كە چىرۋىكى خەيالى ناۋاقىيەى سىچرو باسى دىرندە ئەو شتانه دەكەن، ۋەكو درەختى ژيانو سەندىبادو عەلادىن چىرا سەپىرەكەو ئەو جۆرە چىرۋىكانە.

۳۵- ئەگەر مىندالەكەت دوۋچارى شتىك ھاتو ترساندى يارمەتى مەدە بۇ لە بىرچۈنەۋەى، چۈنكە لە بىر كىردن لە دەروۋندا دەجەسپىت، پاش ماۋەيەك دەبىتە سەرجاۋەيەك بۇ دلەراۋىكىۋ تىكچۈۋىنى دەروۋنى، بەلام پىۋىستە لەگەل مىندالەكە رىكەۋىتو شتەكانى بۇ پۈۋن بىكەيتەۋە بەم شىۋەيەى كە لەگەل تەمەنىدا بىگۈنچىت.

۳۶- مىندالەكەت بىبەش مەكە لە شىنەى بەرەبەيانو پاشان دانىشتىكى كەم لەبەر خۇرى چىشتەنگاۋدا.

۳۷- مامەلە كىردن لەگەل مىندالەكەدا زۆر گىرگە: چۈنە پىزى تەمەنى ئەو و يارىكىردن لەگەل، چۈنكە ئەو رەۋىتى پىغەمبەر (درودى خۋاى لەسەر بىت) بوۋە لەگەل مىندالاندا. ئەۋە بە قورس

۳۶- مىندالەكەت پەيۋەستدار بىكە بە پەرۋەردگارو پاشان بە پىغەمبەر (درودى خۋاى لىبىت)و بە پاداشتى دۈرۋزەۋە، ئەگەر كارىكى باشى ئەنجامدا پىي بلى: ئەۋە كارىكە خۋاى گەۋرەش پىي خۋشە، ئەگەر كارىكى خراپى ئەنجامدا، پىي بلى: خۋاى گەۋرە ئەۋە كارەى پىي خۋش نىيە، پىي مەلى: عەيىبە، يان كارىكى ھەلەيە.

۳۷- مىندالەكەت پەيۋەستدار بىكە بە بىرۋىباۋەدەۋە، پەيۋەستدارى مەكە بە خۋتەۋە، تەننەت ئەگەر ھەلەيەكت كىرد با بىرۋىباۋەرت تۆمەتبار نەكات، بەلگۈ بە ھەلەى خۋتى بزانىت.

۳۸- چاۋدىرى زىاد لە سنور بۇ زەلىل كىردن، دەبىتە ھۋى درۋستبۈۋىنى كەسايەتتەكى خۋپەرست و لاۋاز، چاۋدىرى زىاد لە سنور بە ھىزەۋە، ترسو مەمانە بە خۋ نەبوۋن و پاراپىۋ دلەراۋىكىۋ شەرمىنى درۋست دەكات، گۈۋى پىنەدانىش خۋ بە كەم زانىن و خۋپەرستى و پاراپىۋ رىق لىبوۋنەۋە لە كەسانى تر درۋست دەكات تىايدا.

۳۹- نەكەيت زۆر نازكىش بىت، يان زۆر توندۋىت بىت.

۴۰- گىرنگىدان بە خۇراكى مىندال بە شىۋەيەكى تەندروست.

لە دەرگای ھەناسەت دەداتو بۆ ماوەیەك دەتکاتە ھاورپی پزیشك و دەرمان و جیگا، خەمێكى نامۆ دیت كە پیت وایە لەم جیھانەدا تەنھا ئاشنایەتى لەگەڵ تۆدا ھەیە.

پیش ئەوەی خەمێك بەرپێكەى خەمێكى تر دەبێتە میوانتو خەمێكى دیش سەرەى گرتوو، تۆ ھەمیشە ھەزرت لە باخچەى گۆل دەرکە، بەلام لە باخچەى خەمە سەوزەکاندا تۆش بوویتە خەمێكى ھەمیشەسەوزو ھەركەس بێتینیت بە خەم ئاشنا دەبیت، وانەزانى خەم بى ھیزت دەکات تۆ ئیستا لە ھەمووان بە ھیزترى، ئیستا ھەموو گەردو دۆلە سەختەکانى خەمت بپروو، تۆ ئاشنای شەو تارەكان بوویت، ھێندە لە تارىكىدا پیت بېرى تا روونایى راستەقینەت دۆزییەو، ھێندە بە پێگەى سەختا پەرەوێى ژيانت گوزەرى کردوو، ھەمووێو پێچکەكانت بپروو.

زۆرت نەماوە لە دەرگای کۆشکێك بەدیتو بۆ ئەبەد سەروى سوپاسگوزارى تیدا بلێیت، وامەزانە ئەم خەمانە دوایان خستى لە ژيان، ئەم خەمانە مامۆستا بوون، ھەگبەو دانابوون، مەشقو راھینان بوون، دیارى دەستى پەرەدگار بوون، وىستیان بە دیار گۆلێكى كىرچو کالو كەم بۆنەووە پانەمێنىو بۆنى پێچانەيەك مەستت نەکات، وىستیان رەنگە لێك ئالۆمەكان ھالت نەکات، وىستیان لەگەڵ خۆشەويستانتدا دانەنیشیتو ھاقای پێکەنین کات نەبات، وىستیان شەوکانت نوقمى خەو نەبیت.

تارىکیەکانى سەر زەوى بە روونایى ئاسمانیان ئاشنا کردیت، مەلەلانى لەسەر عەشقت گرا، ھەمیشە خۆشەويستان وابوون مەلەلانیان لەسەر دلى خۆشەويستانیان کردوو نەیان ھێشتوو جگە لە خۆیان کەسى دى لە دلى خۆشەويستانیاندا بوونى ھەبیت، دەى بزانە تۆش بەم لە دەست دانى ھەموو خۆشەويستانە خۆشەويستێك ھەلى بزاردوو نایەوێت جگە لە خۆى کەسى دى لە دلى تۆدا ھەبیت، گەواتە خەم مەخۆ پى بکەنە، تۆ لاوازىت دەستىک دەستى گرتوو تا بە ھىواى بى، بى ھىوا نابى، جەند خۆشت بوویت ھەزار ھێندە خۆش دەوێت.

دەستەكانت لەسەر ئەنۆكانت ھەلگەرو بەرەو ئاسمان ھەلانیبەر، خەمەكانت لە ناخدا بنبێژەو خەندەيەك لە رووخسارتدا بچێنە، سەرکەوتوووەكان پازى نابن لە پيش تاقىکردنەودا شکست تۆمار بکەن، ھىوات بە بەرزىيەك بى نزمى لە دوا نەبىو کۆتا مەنزى سەرکەوتن بێت.

ناھەيەك بۆ ھاورپییانى خەم

کولان خەمە ئەمىن

نزیكە كەسایەتییە بەھێزەكەى ناخەت بە لاواز بێتە پيش چا، خەمێكى دى بلیتى سەفەریكى دوور ولاتى بۆ بپرویتو دەتباتو دەبیت شەوان لە غوربەتى نامۆیدا لە دوورى خۆشەويستانتدا قەلەمەكەت ھەلگەرىو بە جەند پەيچىكى ھەسەرەتاوى گوزارشت لە خەمەكانت بکەیت، پاشان لەبەر شەمالێكا ئەسرىنە تەرەكانى لى جیابکەیتەو، تۆ ھێشتا چێزى ژيانت نەکردوو، خەمێك بە سیمایەكى زەردەو

ئەو کاتەى پۆلێك خەمت بۆ دیتو بە ھەلەداوان خۆیان دەکەن بە نۆ ژياننا، نەخشەى ھەموو ھەنگاوەکانیان ھەلگرتوویت، خەمێك خۆشەويستانت بەرەو سەفەریكى ھەمیشەى دەبات، چیدی پێگەى ئاوردانەو پەيچىيان لیت نیه، مەگەر تەنھا چەند وینەيەکیان لە خەيالنا تۆمار بکات، تۆش جارجارە لە تامەزرۆی دیدارىکیاندا بەخەونێك پێیان بگەیت. خەمێكى دى نوقمى ھەزاریت دەکات،

گہورترین سہرکھوتن!!

بہ قسہی بکھینو گوئی بؤ رادیرینو
بہ پیچہوانہشہوہ بؤ شتہ نیگہتیفہگان
سہرپیچی بکھینو بہ سہریدا زال ببین.
بؤ نمونہ کاتیک دہروونمان بہرگری
دہکات لہ زو لہ خہوہستان لہ
بہرنامہرپیچی، لہ بیرکردنہوہی مہنتیقیو
ژیرانہ، لہ بہخشینو یارمہتیدان و ہانمان
دہدات بؤ تہمہلیو ھہوزاو شوینکھوتنی
کویرانہی ئارمزووہگان و رژیو
خوشہویستی پارہو سامان بہ قسہی
ناکھینو ھہول دہدہین لہو دیاردانہ
رژگاری بکھین کھ وھکو پھتا تووشی
نہفسمان دہبیتو بہ ھیلاکی دہبہن.
خوشمان چارمنووسی دہروونی
خومان دیاری دہکھین، بہو شیوہیہی کھ
پہرومردہمان کردوہ، کاتیک دہروونمان
لہ ژیر کؤنترولی خومانداہیہ دہتوانین بہ
خوشہویستیو پاکو بیگہردیو ھیممہت
بہرزیو چالاکیو ئاکاری مرؤفانہ ئاوہدانی
بکھینہوہو مایہی ئاسوودہی خومانو
دہوروبہر بیت، شاعیریکیش دہلٹت:

والنفس کالطفل ان تترکہ شب علی
حب الرضاع وان تقطمہ یقطم

دہتوانیت بہ سہر ھہوو بہرہستہکاندا
زال بیتو سہرکھوتن بہ دہست بہینیت.
بہلام کاتیک مرؤف کؤنترولی خودی خوی
بی نہکریتو بہ پیچہوانہوہ بیتہ پاشکوی
نہفسو ئارمزووہگانی خوی نہتوانیت
سہرپیچی بکات، ئہوا بہوپہری لاوازیو بی
توانایہوہ رووبہرووی ژیانو رووداوہگانی
دہبیتہوہ، نہفسی مرؤف لہ بنہرہتدا
ئارمزووی ژیانو بہرسیبہرو تہمہلیو
دانیشتنو پشودان دہکاتو ئارمزووی لہ
نارہحتیو ھہولدان و ماندوویوون نییہ،
تہنہا ئاسوودہی خوی مہبہستہو بہس.
بؤیہ مرؤف دہبیت گوئی بہ ہنگہوازی
نہفس نہداتو لہ خودپہسہندیو
خودپہرستیو خولانہوہ بہ دہوری خودی
خویدا خوی رژگار بکاتو لہسہر ھیممہت
بہرزیو ئامانچی بلیدو ھہول و تیکؤشان
نہفسی رابہینیتو نہبیتہ کؤیلہی نہفسی
خوی تہنہا بؤ خوی لہ سنووری تہسکی
ئارمزووہ نزمہکانیدا نہژی!!
دہبا بؤ گہیشتن بہ سہرکھوتنی
گہورہ لہگہل نہفسی خوماندا وھہا
برپار بدہین کھ لہ شتہ پؤزتیفہکاندا

ھہووومان ناپلیون پؤنپہرت
دہناسین، ئہو مرؤفہی کھ ھہوو
تہمہنی لہ جہنگو کوشتاردا بہ
سہربرد، دوا ئہزمونیککی زؤرو بہ
دہستہینانی زنجیرہیہک سہرکھوتن
نامازہ بہ گہورترین سہرکھوتن
دہکات، کھ پیویستہ ھہووومان سوود لہ
وتہکھای ودریگرین، ھہلہت دیاریکردنی
گہورترین سہرکھوتن لہ لایہن کھسکی
وہک ناپلیونہوہ گرنگی خوی ھہیہ.
ناپلیون دہلٹت: گہورترین جہنگ کھ
مرؤف دہتوانیت گہورترین سہرکھوتنی
تیدا بہ دہست بہینیت، بی ئہوہی کھس
زہرمہند بیتو دلؤبہ خوینیکیش
برژیست جہنگی مرؤفہ لہگہل دہروونی
خویداو سہرکھوتنی مرؤفہ بہ سہر
خودی خویدا!!
کھواتہ بہ بؤچوونی ناپلیون
سہرکھوتنی مرؤف بہ سہر خودی خویدا
زؤر گہورترہ لہ سہرکھوتن لہ مہیدانی
جہنگداو تیکشکاندنی سوپای دوزمنان.
کاتیک مرؤف دہتوانیت جلہوی نہفسی
خوی بکاتو بیخاتہ ژیر کؤنترولی خویہوہ